

Univerzita Hradec Králové
Fakulta informatiky a managementu
Katedra rekreologie a cestovního ruchu

Tramping jako unikátní fenomén českého cestovního ruchu
Tramping jako nehmotné dědictví Královéhradeckého kraje a jeho
současná i potenciální role v cestovním ruchu tohoto regionu
Bakalářská práce

Autor: Pavel Břeň
Studijní obor: Management cestovního ruchu

Vedoucí práce: doc. Ing. Martina Pásková, Ph.D.

Hradec Králové

duben 2023

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci zpracoval(a) samostatně a s použitím uvedené literatury.

V Hradci Králové dne 26.4.2023

vlastnoruční podpis

Pavel Břeň

Poděkování:

Děkuji své vedoucí bakalářské práce, paní doc. Ing. Martině Páskové, Ph.D., za cenné rady, metodické vedení práce a za profesionální přístup při konzultacích. Děkuji také všem trampům, kteří byli nápomocni při mém výzkumu a v neposlední řadě děkuji své rodině a přítelkyni, kteří mě nepřestali podporovat v průběhu celého studia a byli zdrojem motivace a klidného zázemí.

Anotace

NÁZEV: Tramping jako nehmotné dědictví Královéhradeckého kraje a jeho současná a potenciální role v cestovním ruchu v tomto regionu

Bakalářská práce informuje čtenáře o subkultuře trampingu jako fenoménu v České republice a jeho potenciálu jako nehmotného dědictví na regionální úrovni v Královéhradeckém kraji. Cílem výzkumu je určit pohled komunity na současnou pozici trampské subkultury v České republice a současně pohled na jeho potenciál jako nehmotného dědictví a na potenciální rizika či výhody pro tuto komunitu v případě zapsání na Seznam nemateriálních statků tradiční lidové kultury Královéhradeckého kraje. Jsou využity kvalitativní metody v podobě polostrukturovaných rozhovorů a následná analýza shromážděných informací pomocí metody zakotvené teorie. Výsledky výzkumu poukazují na zájem a pozitivní postoj lokální trampské komunity k zápisu trampingu na Seznam nemateriálních statků tradiční lidové kultury Královéhradeckého kraje.

Klíčová slova

Tramping, cestovní ruch, komunita, Seznam nemateriálních statků tradiční lidové kultury, Královéhradecký kraj, subkultura

Annotation

Title: Tramping as an intangible heritage of the Hradec Králové Region and its current and potential role in tourism in this region

The bachelor thesis informs the reader about the subculture of tramping as a phenomenon in the Czech Republic and its potential as an intangible heritage at the regional level in the Hradec Králové Region. The aim of the research is to determine the community's view of the current position of the tramp subculture in the Czech Republic and at the same time the view of its potential as an intangible heritage and the potential risks or benefits for this community in case of inclusion in the List of Intangible Assets of Traditional Folk Culture of the Hradec Králové Region. Qualitative methods are used in the form of semi-structured interviews and subsequent analysis of the collected information using the Ground Theory Method. The research results point to the interest and positive attitude of the local tramping community towards the registration of the tramping on the List of Intangible Assets of Traditional Folk Culture of the Hradec Králové Region.

Keywords

Tramping, tourism, community, List of Intangible Assets of Folk Culture, Hradec Králové region, subculture

Obsah

1	Úvod.....	1
2	Cíl práce a metodika zpracování	3
2.1	Cíl práce.....	3
2.2	Metodika zpracování.....	3
2.2.1	Metodický postup.....	3
2.2.2	Metody sběru dat.....	4
2.2.3	Proces sběru dat.....	5
2.2.4	Analýza získaných dat.....	7
3	Teoretická východiska	9
3.1	Kulturologické pojetí trampingu.....	9
3.1.1	Tramping jako československý fenomén	9
3.1.2	Subkultura trampingu	11
3.1.3	Tramping – jeho původ a myšlenka	11
3.2	Kulturní dědictví a jeho pozice v rámci UNESCO	13
3.2.1	Nemateriální kulturní dědictví v rámci UNESCO	14
3.2.2	Nemateriální kulturní dědictví na národní a regionální úrovni.....	15
3.3	Tramping ve vztahu k cestovnímu ruchu	18
3.3.1	Kulturně poznávací cestovní ruch.....	18
3.3.2	Tramping a jeho pozice v cestovním ruchu.....	20
3.3.3	Overturismus a jiná rizika vycházející ze zápisu statku.....	20
3.4	Potenciál trampingu jako nehmotného statku.....	23
3.4.1	Kulturní význam a charakteristiky trampingu.....	24
3.4.2	Umělecká tvorba	27
3.4.3	Tramská píseň.....	28
3.4.4	Tramský slang	29

4	Praktická část.....	30
4.1	Vymezení a charakteristika zkoumané oblasti.....	30
4.1.1	Cestovní ruch v Královéhradeckém kraji.....	31
4.1.2	Zápis nemateriálního statku tradiční lidové kultury na regionální úrovni Královéhradeckého Kraje.....	32
4.2	Iniciativa založení tramského muzea	35
4.2.1	Expozice tramského muzea Doudleby nad Orlicí 2023	36
4.3	Vymezení případu – Tramský oddíl Thompsonovi vlci	37
4.4	Výsledky výzkumu	39
4.4.1	Identifikované shluky	39
4.4.2	Vnímání zápisu trampingu jako nemotného dědictví.....	42
5	Shrnutí a diskuze výsledků.....	51
6	Doporučení	54
7	Závěr.....	55
8	Seznam zdrojů	56
9	Přílohy	61
	Seznam příloh.....	61

Seznam obrázků

Obrázek 1 Schéma postupu kvalitativního výzkumu	8
Obrázek 2 Administrativní členění Královéhradeckého kraje	30
Obrázek 3 Mapa Thompsonovi Vlci	37
Obrázek 4 Přehled identifikovaných shluků	41
Obrázek 5 Uspořádání shluků do dimenzí	43
Obrázek 6 Vzájemné vztahy shluků dimenze SUBKULTURA	44
Obrázek 7 Vzájemné vztahy shluků dimenze KOMUNITA.....	46
Obrázek 8 Vzájemné vztahy shluků dimenze VEŘEJNOST	48
Obrázek 9 Vzájemné vztahy shluků dimenze CESTOVNÍ RUCH	49

Seznam tabulek

Tabulka 1 Seznam nemateriálních statků tradiční lidové kultury České republiky	17
Tabulka 2 Seznam nemateriálních statků tradiční lidové kultury Královéhradeckého kraje	34
Tabulka 3 Přehled analyzovaných shluků.....	40

1 Úvod

Tramprská subkultura v České republice existuje více jak 100 let. Její existence je postavena na hodnotách, jako je láska a úcta k přírodě a její ochrana, nespoutanost, svoboda a skutečné přátelství. Tramping jako takový v sobě ukrývá celou škálu zdánlivě nesouvisejících věcí, které každý člověk vidí zcela individuálně a také k nim tak přistupuje. V trampingu mnozí vidí životní styl, fenomenální subkulturu, pevné pouto člověka s přírodou a v dnešní době již velmi vzácné opravdové přátelství.

Tramping od dob svého vzniku na počátku 20. století prošel mnoha zkouškami, z nichž některé ohrožovaly samotnou existenci této originální subkultury. Přesto se tramping vždy dokázal adaptovat na společenské či politické uspořádání a zároveň si uchovat své původní hodnoty v téměř nezměněné podobě. Díky tomu můžeme tramprskou subkulturu obdivovat i v dnešní době.

Tramping je neodmyslitelně spjat s domácím cestovním ruchem v České republice, přesto bývá často opomíjen a přehlížen i přes fakt, že úzce souvisí s mnoha problematikami, které se bezprostředně týkají trendů současné doby. Z těchto trendů lze jmenovat dva významné, a sice ekologii, spojenou se vztahem k přírodnímu bohatství a trend rozvoje udržitelného cestovního ruchu v destinacích.

Inspirace tramprskými hodnotami a uznání této subkultury jako plnohodnotného nehmotného dědictví České republiky může mít pozitivní vliv na budování perspektivní oblasti udržitelného cestovního ruchu, souvisejícího s prezentací této subkultury a komunity jako fenoménu, spjatému s územím České republiky. Udržitelnost cestovního ruchu souvisejícího se subkulturou může být zajištěna zejména respektováním základních pilířů a hodnot trampingu, jejichž součástí je v dnešní době probíraná otázka ochrany životního prostředí a zamezení negativních vlivů, působících na životní prostředí. V případě uznání trampingu jako nehmotného dědictví mohou být základní pilíře a hodnoty této subkultury úspěšně implementovány v případě potenciálního vzniku cestovního ruchu, zaměřeného na tuto subkulturu a tramprské lokality. Respektováním a zakomponováním těchto

zásad může být úspěšně zajištěna udržitelnost cestovního ruchu, zaměřeného na tramping, na regionální i národní úrovni.

Autor, aktivní člen komunity trampů s téměř patnáctiletou zkušeností, toto téma vybral záměrně, jelikož práce odkrývá jednotlivé části tramské subkultury, poukazuje na komunitu trampů a jejich pohled na současný stav trampingu jako potenciálně uznatelného nehmotného dědictví na regionální úrovni v Královéhradeckém kraji. Výsledky práce mohou velmi pozitivně přispět k vyzdvižení tramské subkultury jako fenoménu, spjatého s Českou republikou. K motivaci autora také patří jeho kladný vztah k přírodě a jejímu poznávání a trávení volného času v přírodě.

Výsledek výzkumu poskytuje náhled na úroveň podpory, kterou je tramská komunita ochotna poskytnout v případě procesu zápisu trampingu na Seznam nemateriálních statků tradiční lidové kultury v Královéhradeckém kraji. Tento zápis je potenciální prvopočátek procesu uznání trampingu jako nehmotného dědictví na národní a poté mezinárodní úrovni.

2 Cíl práce a metodika zpracování

2.1 Cíl práce

Cílem práce je zjistit konkrétní postoje jednotlivců z tramské komunity v Královéhradeckém kraji k záměru zapsat tramping na Seznam nemateriálních statků tradiční lidové kultury Královéhradeckého kraje s cílem podpořit udržitelný rozvoj cestovního ruchu, enviromentální osvětu a identifikovat očekávání a obavy spojené s možným zápisem. Analýza výsledků umožní zjištění pozitivní či negativní motivace tramské komunity k procesu zápisu.

Výzkumná otázka

1. Jakým způsobem lokální tramská komunita v Královéhradeckém kraji nahlíží na možnost zápisu trampingu na Seznam nemateriálních statků tradiční lidové kultury Královéhradeckého kraje?

2.2 Metodika zpracování

2.2.1 Metodický postup

Ve výzkumu bakalářské práce byla zvolena kvalitativní strategie, kde byla data analyzována pomocí Metody zakotvené teorie (Ground Theory Method, GTM). Řiháček et al. (2013) uvádějí, že podstatou této metody je vybudování teorie, týkající se konkrétního zkoumaného jevu, kdy cílovým stavem je jev pojmenovat a pochopit. Popisují, že díky tomuto procesu je vyšší pravděpodobnost správného předvídání a ovlivňování zkoumaného jevu. Dále uvádí, že autor musí pro správné provedení výzkumu navázat kontakt se zkoumaným jevem, či cílovou zkoumanou skupinou osob.

Řiháček et al. (2013) pojmenovávají tvorbu konceptů jako otevřené kódování, jehož cílem je vygenerování pojmů, ztělesňujících analyzované jevy či procesy. Uvádějí, že prvotní proces obsahuje hledání pojmů neboli významových jednotek, které představují části textu, nesoucí informaci, kterou je možné vztáhnout na daný

zkoumaný proces. Popisují další postup práce s významovými jednotkami s cílem analyzované informace porovnávat.

Řiháček et al. (2013) k dalším fázím procesu uvádějí, že výše uvedené otevřené kódování v průběhu analýzy dat přechází v kódování selektivní, kde jsou již vyhledávány konkrétní vztahy mezi nalezenými významovými jednotkami.

Výzkum probíhal v Královéhradeckém kraji v místní aktivní trampské komunitě v termínu březen až duben 2023.

V průběhu studia teoretických pramenů byl zjištěn fakt, že o trampské subkultuře, zejména jako fenoménu v České republice, bylo vypracováno značné množství výzkumů, které zkoumají tuto subkulturu z pohledu historie a vývoje, ochrany životního prostředí, psychologie a v neposlední řadě také cestovního ruchu. Výzkumů zaměřených na názorové polohy komunity ve věci trampingu a jeho potenciálu jako nehmotného dědictví v cestovním ruchu nebylo zpracováno mnoho.

Teoretická východiska a jejich znalost umožnily úspěšné sestavení otázek, směřovaných na informátory a na základě této znalosti byla formulována výzkumná otázka: *„Jakým způsobem lokální trampská komunita v Královéhradeckém kraji nahlíží na možnost zápisu trampingu na Seznam nemateriálních statků tradiční lidové kultury Královéhradeckého kraje?“*

2.2.2 Metody sběru dat

Sběr primárních dat v trampské komunitě byl proveden prostřednictvím metod kvalitativního výzkumu, konkrétně polostrukturovaných rozhovorů. K nahrání rozhovorů bylo použita aplikace Diktafon na zařízení iPhone. Rozhovor byl předem domluven s jedním klíčovým informátorem, který dále kontaktoval a doporučil další informátory. Rozhovor a otázky v něm byly kladeny tak, aby bylo maximalizované množství dat, pocházejících od informátorů a tím mohla být data efektivně využita v procesu zpracování a zároveň k úpravám položené výzkumné otázky.

Výzkumná otázka byla upravena v souladu s metodologií Metody zakotvené teorie. Úprava do finální podoby byla provedena na základě kontaktu s cílovou skupinou, vývojem situace a pobytu u cílové skupiny a zejména daty, zjištěnými v praktické části.

2.2.3 Proces sběru dat

Sběr primárních dat prostřednictvím polostrukturovaných rozhovorů byl proveden v březnu a dubnu 2023 se členy, vedoucími oddílu a také s osobami s blízkými vazbami na tento oddíl.

Klíčové v tomto procesu bylo zajistit přístup do tramské komunity v Královéhradeckém kraji a současně vyhledat aktivní komunitu, ochotnou sdílet své názory a postřehy ke zkoumanému tématu. Autorovi se zpočátku nedařilo proniknout do tramské komunity, ačkoliv je sám její součástí, i když v jiném regionu. Komunita zpočátku nejevila zájem o komunikaci s „neznámým člověkem“, ovšem poté se přes dlouholetého kamaráda, který je významnou osobou v rámci tramské komunity, podařilo získat na cílovou skupinu kontakt a navázat kamarádský vztah. Cílová skupina byla po tomto uvedení autora přátelská a velmi ochotná spolupracovat a vyjádřit své názory.

Ačkoliv původním plánem bylo provést polostrukturované rozhovory s odstupem, nebylo to vzhledem k plnému programu cílové skupiny možné. Většinu rozhovorů tak bylo nutné provést v jediný den. Mimo rozhovorů měl autor možnost pozorovat interakce v cílové skupině v jejím přirozeném prostředí.

První polostrukturovaný rozhovor byl veden s vedoucím oddílu a zakládajícím členem lokální tramské komunity. Tento rozhovor byl uskutečněn 11.3.2023 a informátor byl dotazován na své zkušenosti s trampingem, vlastní pohled na subkulturu a její současný stav, hodnocení aktivity a schopnosti oddílu komunikovat s veřejností i v rámci komunity a cíleně byl dotazován na vlastní pohled na zápis trampingu jako nehmotného statku tradiční lidové kultury, jeho případné výhody a nevýhody jak pro subkulturu jako celek, tak pro oddíl a potenciálně i pro trampa jako jednotlivce.

Druhý rozhovor byl veden se zkušeným a velmi znalým trampem, se kterým se autor náhodou již delší dobu zná, ačkoliv spolu rozhovor nedomlouvali, tento kamarád se nabídl, že poskytne své znalosti i názory ohledně zkoumané problematiky. Pro účel práce byl pojmenovaný „Světaznalec“. Tento kamarád má letité vazby na lokální komunitu a byl i jejím členem. Rozhovor byl proveden také 11.3.2023 s náležitým odstupem od rozhovoru prvního.

Třetí rozhovor, provedený 11.3.2023, byl veden se členem oddílu, který byl natolik ochotný, že v tento termín přijel zejména kvůli poskytnutí rozhovoru. Tento člen je velmi zapálený tramp se silnými vazbami a zájmem o přírodu a její ochranu. Pro potřebu výzkumu je pojmenovaný „Zálesák“.

Čtvrtý rozhovor by poskytnut oddílovým vedoucím 11.3.2023, který je v rámci oddílu velmi aktivní a pomáhá s chodem oddílu a organizací oddílových akcí.

K pátému rozhovoru svolil další člen komunity, který považuje tramping téměř jako svůj životní styl. Tohoto člena osobně doporučili oba dotazovaní vedoucí jako zkušeného a znalého trampa s přehledem o současné situaci, ve které se tramská subkultura nachází. Rozhovor byl proveden 11.3.2023.

Šestý rozhovor poskytl čestný člen komunity, který shodou okolností v destinaci organizoval v termínu poskytnutí rozhovoru, 11.3.2023, akci, které se účastnilo přes čtyřicet dalších osob. I přes své časové vytížení si našel čas pro autora práce a sdělil své názorové polohy a poznatky.

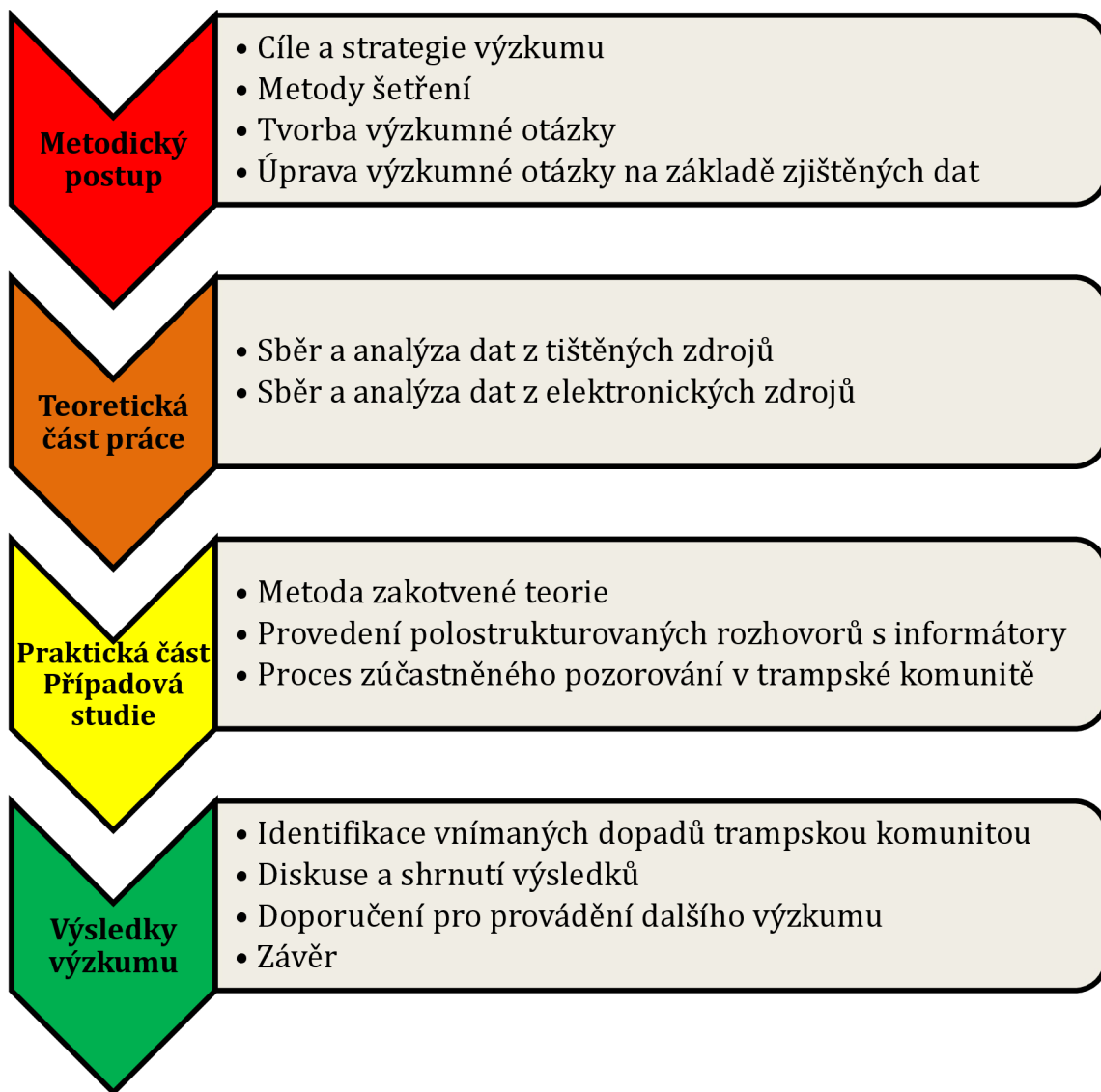
Sedmý rozhovor byl pořízen 17.3.2023 s trampem, který má dlouholeté vazby na oddíl a udržuje s komunitou pravidelný kontakt. Tato osoba byla přímo doporučena oddílovým vedoucím jako velmi zkušená, mající informační rozhled v oblasti trampingu a tramské subkultury. Pro potřebu výzkumu byla tato osoba pojmenována „Sportovec“.

Polostrukturované rozhovory byly vedeny osobně v cílové destinaci mimo jediného, který byl z důvodu časového vytížení informátora proveden v Pardubicích. Osoby, se kterými byl veden rozhovor, byly seznámeny s obsahem probíhajícího výzkumu a obsahem rozhovoru. Zároveň tyto osoby souhlasily s pořízením audiozáznamu na zařízení iPhone a se zpracováním a zveřejněním získaných dat.

2.2.4 Analýza získaných dat

Záznamy, pořízené na nahrávací zařízení, byly přepsány prostřednictvím MS Word a aplikace Transkriptor do textové podoby. Po vytištění těchto elektronických podkladů byly v rámci otevřeného kódování pro usnadnění orientace prostřednictvím zvýrazňovačů různých barev postupně označovány významové jednotky, ke kterým byl následně přiřazen popis. Tyto již popsané jednotky byly v rámci axiálního kódování seskupeny do shluků dle svých významů. Tyto shluky byly dále děleny do přirozeně vznikajících skupin, které tematicky tvořily významnější shluky. Jednotlivé významové jednotky, seskupené ve shlucích, byly v rámci selektivního kódování uspořádány do diagramů, poukazujících na souvislosti jednotlivých jevů a jejich vzájemné závislosti. Z těchto diagramů byly následně odvozeny hypotézy s platností pro tramskou komunitu v Královéhradeckém kraji, kterou je vhodné následně verifikovat v rámci budoucího kvantitativního výzkumu.

Získaná data jsou interpretována v [kapitole 4.4.](#)



Obrázek 1 Schéma postupu kvalitativního výzkumu

3 Teoretická východiska

3.1 Kulturologické pojetí trampingu

O málokterém fenoménu lze říci, že je tak specifický pro dané území, že se s ním jinde nelze setkat. Takovým jevem, pevně spjatým s územím České republiky a Slovenska, je tramping. Díky své bohaté, více jak stoleté historii a zajímavému vývoji, podobnostem i odlišnostem od jiných myšlenkových směrů, vyznávajících obdobné hodnoty, se v rostoucí míře stává předmětem výzkumu různých vědních disciplín. Jde zejména o sociologii a sociální antropologii, rekreologii, historii a archeologii, enviromentalistiku, kulturologii a také etnografii.

Pro potřeby této práce jsou stěžejními vědními obory, pomocí jejichž teoretických konceptů je na tramping nahlíženo, obory kulturologie a etnografie. Mimo akademické sféry se stal tramping předmětem zájmu autorů tematické literatury, kteří si uvědomují jedinečnost trampingu a jeho pevné pouto k územím bývalého Československa a obyvatel, žijících na tomto území. Snaha autorů zachytit tramping v autentické podobě však naráží na překážky v podobě uzavřenosti komunity a jejího velmi ortodoxního pohledu. Tyto překážky komplikují osobám, pojednávajícím o trampingu, získávat informace z komunity a úspěšně je prezentovat dále.

3.1.1 Tramping jako československý fenomén

Tramping lze popsat mnoha definicemi, které mnohdy vycházejí ze způsobu, jak na tento fenomén daný vědní obor nahlíží a často hraje svou roli také konkrétní období a způsob, jakým bylo na tramping v dané době nahlíženo.

Tobolka a Rádl (1933), citovaní Šrámkovou (2015:12) v Masarykově naučném slovníku charakterizují tramping tímto způsobem: „*Tramp (tresp) anglicky tulák, bezcílný cestovatel pěšky. V nejnovější době název pro výletníky, pěstující pravidelný weekend a táboření v přírodě, na rozdíl od skautů (sr. Skauting) velmi volného rázu. Podle vzoru amerických si evropští trampové osvojili různé zvyky a způsoby: zpěv kolem táborového ohně, chaty k občasnému pobytu, někde i organizaci tábora v osadu s šerifem (v. sheriff) v čele atd. Výstřelky trempskeho hnutí se potírají*

dohledem v lesích a na březích řek, prováděným zemským četnictvem nebo soukromým lesním zřízenectvem.“

V tomto pojetí Tobolky a Rádla (1933), citovaných Šrámkovou (2015:15) je tramping popisován s určitou mírou nevraživosti či mírného antagonismu, kdy jsou mimo definujících pojmů zmíněny i náznaky konfliktu. Otevřeně uvádí zasahování proti trampingu bezpečnostními složkami či složkami ochrany přírody. Při vysvětlování tohoto pojmu bere v potaz dobu, kdy byla tato definice vydána, a sice období První republiky. V tomto období 20. let 20. století bylo hnutí dle Pohunka (2011:66) v konfrontaci se zbytkem společnosti, která označovala tramping jako závadné a nemorální hnutí.

Oproti tomu moderní pojetí trampingu, zastoupené Pohunkem (2011:65), který ve svém článku Kultura trampů označuje tento fenomén za „československý unikát“ a „specifickou subkulturu“, používá však i označení, jako je „způsob trávení volného času a pobytu v přírodě“. Z etnografického hlediska vidí subkulturu jako takovou a vyzdvihuje tradici trampingu, jeho přední pozici subkultury mládeže a v neposlední řadě schopnost trampingu ovlivňovat dění v průběhu své existence, konkrétně společnost ve 20. století. Mimo subkultury v obecné rovině kladně hodnotí zejména dílčí aspekty, kde vyzdvihuje například trampské písně, zvyky, dále folklor, který je spojen se specifickým odíváním trampů a trampskou architekturou.

Altman (2017:68), český etnolog, zkoumající problematiku sdružování obyvatel a způsoby trávení volného času, ve svém textu Výzkum trampingu na etnologických pracovištích od 80. let 20. století popisuje tramping jako: „specifický fenomén, mající na území našeho státu svou tradici v podobě téměř stoleté historie. Tramping přitom vždy vykazoval řadu atributů, jež jsou vlastní výhradně jemu a které jsou užívány všemi jeho nositeli nebo jejich většinou, a staly se tak jeho identifikačními znaky. Tento poměrně složitý, bohatě strukturovaný jev se řadí mezi subkultury mládeže, přičemž je však patrný přesah mimo tuto věkovou skupinu. Tramping se jeví jako forma sdružování poměrně přesně vymezené skupiny obyvatel a současně také jako specifický způsob jejich využívání volného času. Je projevem životního stylu především městské mládeže, která jej také jako první počala provozovat, vždy

představovala jádro trampů a dodnes je zjevně nejpočetnější skupinou v rámci nositelů tohoto hnutí.“

3.1.2 Subkultura trampingu

Smolík (2010:30-32) hodnotí snahu definovat pojem subkultura jako neproveditelnou. Jako důvod tohoto závěru uvádí významné rozdíly mezi jednotlivými subkulturami a zároveň rozdílné pohledy jednotlivých oborů, které se tímto pojmem zabývají. Smolík (2010:31) parafrázuje Petruska et al. (1996) a definuje subkultury dle jejich podstaty definicemi substančními a dále funkcionálními, které jsou odvozené od funkce, kterou konkrétní subkultura plní.

Jandourek (2007:243) v Sociologickém slovníku definuje pojem subkultura jako *„kulturu dílčí skupiny, která se více nebo méně odlišuje od převládající, většinové a „oficiální“ kultury. Příslušníci skupiny se mohou od většiny odlišovat soc. postavením, věkem, povoláním nebo regionem“*, dále zmiňuje fakt, že subkultura nikdy není úplně oddělena od dominantní kultury a nerozvíjí se izolovaně.

Smolík (2010:32) uvádí významný fakt, přímo související s problematikou trampingu a jeho vnímání společnosti, a sice popisuje subkulturu a její definici, která je určena okolním prostředím, většinovou společností a zejména do jaké míry je společností považována za deviantní. Uvádí, že od míry vnímané deviace se přímo odráží reakce společnosti na danou subkulturu. Dále zmiňuje stav, kdy společnost vnímá velmi nízkou, nebo dokonce nulovou deviaci a na tento podnět může reagovat například poukazováním na odlišnost či jinakost subkultury. Oproti tomu popisuje vnímání deviantních subkultur, kdy míra deviace může přesahovat platnou legislativu, kdy v takovém případě může společnost odmítavě danou subkulturu degradovat, či dokonce vyvíjet antagonistickou činnost.

3.1.3 Tramping – jeho původ a myšlenka

Dle Hurikána (1990:12) první myšlenku, která se podobala do určité míry sepejetí člověka s přírodou, v této době vyslovil Ernest T. Seton, který během svého života aktivně formoval myšlenku woodcraftu a zároveň tuto osobu můžeme přímo označit za zakladatele tohoto pokrokového mládežnického hnutí.

Faŕ (2019:9) ve své studii „Obnova eskoslovenského woodcrafterského hnutí po roce 1989“ popisuje samotný vznik, vývoj, a především zásluhy rozmachu tohoto hnutí. Přiznává taktěž zásluhy osobě Ernesta T. Setona, který jako přírodovědec a pedagog našel při rozvoji hnutí inspiraci u amerického domorodého obyvatelstva. Zmiňuje, že myšlenka woodcraftu jako výchovného hnutí, kde by Seton mohl uplatnit praktické schopnosti a duchovní přístup k životu indiánů, byla zapříčiněna neblahým vlivem rozmachu moderní společnosti na tyto domorodé obyvatele.

Toto hnutí se dle Hurikána (1990) stalo velmi oblíbeným u americké mládeže, které se zalíbila myšlenka sejetí člověka s přírodou a budování aktivních schopností spojených s pobytem v přírodě. Dále je uvedeno, že myšlenka woocraftu zaujala generála Baden-Powella, se kterým se Seton setkal při návštěvě Anglie. Zmiňuje, že generál Baden-Powell woodcraft obohatil o disciplinovaný přístup jednotlivce a tím položil základy hnutí Scoutingu, kde členové tohoto hnutí byli inspirování ušlechtilostí, či čestností. Je uvedeno, že prvním průkopníkem hnutí Scoutingu v tehdejším Československu je Antonín B. Svojsík. Popisuje také, že členové tohoto hnutí se vyznačovali zejména důrazem na slušné chování, vystupování a dále si osvojovali schopnosti, spojené s pobytem v přírodě a znalosti přírody. Uvádí, že toto hnutí se netěšilo podpoře rakouských úřadů, nicméně myšlenka tohoto hnutí byla pro tehdejší mládež tak lákavá, že se hnutí stalo jedním z klíčových formovacích prvků mládeže.

Hurikán (1990) dále uvádí, že tramping, který však v této době ještě nebyl znám pod tímto jménem, se jako subkultura inspiroval myšlenkami, které formovaly Scouting. Je uvedeno, že část mládeže nesouhlasila s budováním disciplíny ve scoutingu a raději se nechala inspirovat svobodou a nespoutaností pravidly, romantikou, která vyvstávala z pobytu v přírodě a v neposlední řadě možností obdivovat krásy přírody. Jako důvody, proč se tato myšlenka trampingu těšila velké oblibě, jsou zmíněny úniky z uspěchané společnosti do přírody, tento druh sociální hygieny měl pozitivní vliv na zdraví člověka a k tomuto vlivu přispíval i dostatek pohybu. Jako důvod je popsáno také hledání skutečného významu kamarádství. Uvádí, že tato kombinace všech faktorů přispěla k tomu, že tramping nebyl a stále není považován za pouhou volnočasovou aktivitu, nicméně se jedná mnohdy

o životní styl, jehož základy jsou položeny na pojmech, jako jsou kázeň, respekt, pokora a pozitivní vztah k přírodě.

3.2 Kulturní dědictví a jeho pozice v rámci UNESCO

Problematika kulturního dědictví je řešena v obsahu Úmluvy o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví. Ministerstvo kultury (1991:2) v překladu úmluvy Organizace spojených národů pro vzdělání, vědu a kulturu – UNESCO (1972), platné od 17. 12. 1975, definuje v Článku 1 kulturní dědictví jako:

„památníky: architektonická díla, díla monumentálního sochařství a malířství, prvky či struktury archeologické povahy, nápisy, jeskynní obydlí a kombinace prvků, jež mají výjimečnou světovou hodnotu z hlediska dějin, umění či vědy;

skupiny budov: skupiny oddělených či spojených budov, které mají z důvodu své architektury, stejnorodosti či umístění v krajině výjimečnou světovou hodnotu z hlediska dějin, umění či vědy;

lokality: výtvořiny člověka či kombinovaná díla přírody a člověka a oblasti zahrnující místa archeologických nálezů mající výjimečnou světovou hodnotu z dějinného, estetického, etnologického či antropologického hlediska.“

Přírodní dědictví je dle překladu Ministerstva kultury (1991:2,3), vycházejícího z úmluvy UNESCO (1972) definováno v Článku 2 jako:

„přírodní jevy tvořené fyzickými a biologickými útvary nebo skupinami takovýchto útvarů, jež mají výjimečnou světovou hodnotu z estetického či vědeckého hlediska;

geologické a fyziografické útvary a přesně vymezené oblasti, které tvoří místo přirozeného výskytu ohrožených druhů zvířat a rostlin výjimečné světové hodnoty z hlediska vědy či péče o zachování přírody;

přírodní lokality, či přesně vymezené přírodní oblasti světové hodnoty z hlediska vědy, péče o zachování přírody nebo přírodní krásy.“

UNESCO (1972) v obsahu úmluvy dále uvádí, že státy, které úmluvu uznaly, se tímto zavazují chránit, prezentovat, zachovávat kulturní a přírodní dědictví za použití maximálního úsilí s využitím svých zdrojů a ve výjimečných případech také s využitím různých forem spolupráce s cílem předání tohoto dědictví dále nastupujícím generacím. Součástí úmluvy jsou jednotlivé postupy, jimiž má konkrétní stát dosáhnout co nejefektivnější podpory vlastního kulturního a přírodního dědictví. Uvádí, že cílené úsilí by mělo směřovat k podpoře politických rozhodnutí, vedených v zájmu rozvoje a posílení kulturního a přírodního dědictví. Zmiňuje podporu ochranných složek, zodpovědných za zachovávání dědictví a také rozvíjení a podporu vědeckých studií či výzkumů, za účelem předcházení nebezpečí, které hrozí dědictví na národní úrovni. Popisuje závazky, uvedené v úmluvě, kde se státy zavazují k činnostem, spojeným s ochranou a zachováním kulturního a přírodního dědictví na regionální úrovni za podpory vytvořených národních či regionálních středisek.

Ministerstvo kultury (1991:1) datuje přistoupení České a Slovenské Federativní republiky k této úmluvě do roku 1990 a platnosti úmluva nepozbyla ani při vzniku České republiky. Dále uvádí, že obsah úmluvy je zohledněn v rámci legislativy České republiky v zákoně č. 159/1991 Sb.

3.2.1 Nemateriální kulturní dědictví v rámci UNESCO

Problematika nemateriálního kulturního dědictví není řešena v Úmluvě o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví z roku 1972, která zohledňuje pouze materiální formu kulturního dědictví dle výše uvedených definic (viz [Kapitola 3.2](#)). Dokument, zohledňující nemateriální kulturní dědictví UNESCO, je Úmluva o zachování nemateriálního kulturního dědictví, přijatá v roce 2003. UNESCO (2003:2) si v této úmluvě uvědomuje propojení hmotného kulturního dědictví a přírodního dědictví s dědictvím nehmotným. Zmiňuje zároveň významné nebezpečí v podobě ničení a zániku nemateriálního kulturního dědictví v důsledku nedostatečné snahy o jeho zachování.

Uvedené cíle této úmluvy jsou dle UNESCO (2003:3) soustředěné na zachování nemateriálního kulturního dědictví a zároveň snaha zvyšovat povědomí a úctu na národní i mezinárodní úrovni o nemateriálním kulturním dědictví a jeho nezbytnosti a významu. Dalším zmiňovaným cílem je udržování spolupráce na mezinárodní úrovni ve věci ochrany tohoto typu kulturního dědictví.

Nezbytné pro tuto problematiku je vysvětlení pojmu Nemateriální kulturní dědictví, které opět definuje UNESCO (2003:3) jako: *„zkušenosti, znázornění, vyjádření, znalosti, dovednosti, jakož i nástroje, předměty, artefakty a kulturní prostory s nimi související, které společenství, skupiny a v některých případech též jednotlivci považují za součást svého kulturního dědictví.“*

V obsahu definice UNESCO (2003:3) zdůrazňuje důležitá fakta, zejména to, že nemateriální kulturní dědictví je v kontinuálním kontaktu s okolní společností či konkrétními skupinami lidí a díky tomuto kontaktu je neustále přetvářeno a přizpůsobováno. Organizace zohledňuje nemateriální dědictví uznávající hodnoty, vycházející z mezinárodních lidských práv a pravidel vzájemné společenské úcty.

Projevy nemateriálního kulturního dědictví UNESCO (2003:3,4) sleduje ve vymezených oblastech:

- „a) ústní tradice a vyjádření, včetně jazyka jakožto prostředku nemateriálního kulturního dědictví,*
- b) interpretační umění,*
- c) společenské zvyklosti, obřady a slavnostní události,*
- d) vědomosti a zkušenosti týkající se přírody a vesmíru,*
- e) dovednosti spojené s tradičními řemesly.“*

3.2.2 Nemateriální kulturní dědictví na národní a regionální úrovni

Nemateriální kulturní dědictví na národní úrovni v rámci České republiky je sepsáno v Seznamu nemateriálních statků tradiční lidové kultury, jehož vedení je nařízeno Příkazem ministra kultury č. 41/2008, vydaného v gesci Ministerstva Kultury (2008). Tato instituce uvádí, že byl příkaz vydán s cílem implementovat Úmluvu o zachování nemateriálního kulturního dědictví.

Ministerstvo kultury (2008) v tomto dokumentu zároveň zohledňuje činnost Odboru regionální a národnostní kultury, působícím v rámci Ministerstva kultury. Uvádí, že odbor byl pověřen vedením agendy, vztažené k vedení Seznamu a zároveň vydáním klíčového dokumentu, a sice metodiky, která ve svém obsahu stanovuje postupy a pravidla při řešení návrhu na zápis statku na daný seznam.

Ministerstvo kultury (2018) uvádí jako důvod existence tohoto seznamu zejména ochranu činností, odpovídajících definici statku. Zmiňuje, že přidáním nemateriálního statku na tento seznam je zajištěna jednak jeho přesná a vymezující identifikace a zároveň je umožněn další rozvoj a instituční podpora.

Ministerstvo kultury (2018:2) v metodice vymezuje jednotlivé pojmy, zejména Nemateriální statek (soubor nemateriálních statků) tradiční lidové kultury. Dále sepisuje jednotlivé instituce, které se na procesu od počátku podílí. Celý postup zasazuje do pevného časového rámce, který je rovněž uveden v textu metodiky.

Ministerstvo kultury (2022) v současné době vede na Seznamu nemateriálních statků tradiční lidové kultury na národní úrovni celkem 31 uznaných statků.

Tabulka 1 Seznam nemateriálních statků tradiční lidové kultury České republiky

Rok zápisu	Název statku
2009	Slovácký verbuňk
2009	Vesnické masopustní občůzky a masky na Hlinecku
2009	Jízdy králů na Slovácku
2009	Sokolnictví – umění chovu dravců, jejich ochrany, výcviku a lovu s nimi
2011	Myslivost – plánovitě trvale udržitelné obhospodařování zvěře a jejího prostředí jako přirozená součást života na venkově
2012	Valašský odzemek
2012	Vodění jidáše
2012	Východočeské loutkářství
2013	Běh o Barchan
2014	Technologie výroby modrotisku
2014	Tradiční léčebné procedury a odkaz V. Priessnitze
2014	České loutkářství – lidové interpretační umění
2015	Betlémská cesta v Třešti
2015	Lidová tradice výroby vánočních ozdob ze skleněných perliček
2016	Skřipácká muzika na Jihlavsku
2016	Velikonoční občůzky s Jidáší na Bučovicku
2017	Historický morový průvod v Brtnici
2017	Milevské maškary
2017	Ochotnické divadlo v České republice
2017	Ruční výroba masopustních masek v Zákupcích
2017	Velikonoční slavnosti Matiček a Ježíškových Matiček na Hané
2017	Tradice vorařství na řece Vltavě
2018	Technologie pivovarnického bednářství
2018	Technologie tkaní činovati na Hornácku
2018	Dudácká tradice v ČR
2018	Ruční výroba žinylkových textilií v Hlinsku
2019	Tradice krajkářství na Vamberecku
2019	Tradiční hody s právem na Uherskohradištsku
2021	Ruční výroba skla
2021	Zlatá sobota – praxe v průběhu mariánské pouti v Žarošicích
2022	Masopustní mečové tance na Uherskobrodsku

Zdroj: Ministerstvo kultury, 2022

3.3 Tramping ve vztahu k cestovnímu ruchu

3.3.1 Kulturně poznávací cestovní ruch

Kesner et al. (2008:10) definují kulturně poznávací cestovní ruch jako „zaměřený především na poznávání historie, kultury, tradic a zvyků vlastního i jiných národů. Tento typ cestovního ruchu je velmi různorodý, má významný výchovně vzdělávací podtext a přispívá k rozšíření kulturně společenského rozhledu obyvatelstva“. Zmiňuje časté cíle účastníků cestovního ruchu, kteří vyhledávají tento typ cestovního ruchu. Jmenovanými cíli jsou kulturní krajiny či historické památky.

Kesner et al. (2008:26) citují Moravce a Novotného (2006:45) a rozdělují tak kulturní zdroje (památky) na několik základních oblastí:

- Objekt
- Působíště významné osobnosti
- Událost
- Lokalita
- Tradiční výroba
- Řemeslo
- Nehmotné dědictví

3.3.1.1 Nehmotné dědictví a jeho význam pro cestovní ruch

Kesner et al. (2008:26) tedy považuje nehmotné dědictví za plnohodnotný kulturní zdroj, a tedy součást kulturně poznávacího cestovního ruchu.

Kesner et al. (2008:34-37) dále dělí nehmotné kulturní dědictví do tří základních skupin:

1. Krajské zvyky a receptury

Tento druh nehmotného dědictví se dle Kesnera et al. (2008:34) dochoval nerovnoměrně a je omezen pouze na určitá definovaná území, kde přímo může ovlivňovat život tamních obyvatel. Je zmíněn fakt, že zvyky či receptury se předávají z generace na generaci, kde se mohou předávat pomocí hmotných předmětů nebo převážně jako tradice nebo ústním předáním.

Jako příklad Kesner et al. (2008:34) uvádí „lidovou slovesnost, hudbu, tanec, hry, obřady, obyčeje, zvyky“ a mnohé další.

2. Řemesla a tradiční řemeslné dílny

Tato část kulturního dědictví dle Kesnera et al. (2008:34) obsahuje mimo řemesla také tradiční činnosti spojené se zemědělstvím a malovýrobou. Jako příklad jsou uvedena řemesla, jako je kovářství, bednářství či hrnčířství. Uvedeny jsou také etnografické oblasti, kde je tento druh kulturního dědictví výrazně zastoupen, a sice Chodsko, Slovácko či oblast Podkrkonoší.

Využití v cestovním ruchu lze dle Kesnera et al. (2008:34-35) sledovat ve formě tradičních jarmarků, kde návštěvníci mohou sledovat výrobu naživo a případně výrobky od řemeslníka rovnou zakoupit. Zmiňuje také tzv. živé muzeum, kde mohou návštěvníci sami vytvořit různorodé řemeslné výrobky, kdy tato činnost může být návštěvníkům nabízena v podobě kurzů v rámci volnočasových aktivit.

3. Folklor

Kesner et al. (2008:35-36) původ slova odvozuje z angličtiny, neboť „folklore“ svým významem označuje lidové znalosti. Za součást folkloru označuje „příслови, hádanky, vyprávění, pohádky, legendy, říkanky a pořekadla, lidové písničky, balady, zvyky, tance“. Jako další součásti uvádí také obřady, jak náboženské, tak hospodářské. Je uveden fakt, že folklor je na území České republiky velmi významně zakořeněn. O tomto vypovídá i prezentovaný fakt, že Slovácký verbuňk, folklorní tradice v etnografické oblasti Slovácko, je umístěna na seznamu Světového dědictví UNESCO.

Folklor může být dle Kesnera et al. (2008:36) návštěvníkům v cestovním ruchu prezentován formou skanzenu. Skanzen definuje Zelenka a Pásková (2002:266) jako: „muzeum lidové architektury a technických staveb pod širým nebem situované ve vhodném přírodním prostředí, do něhož jsou v původním stavu přeneseny různé zajímavé stavby lidové architektury včetně jejich interiéru“. Zároveň uvádějí, že se jedná o jeden z trendů v cestovním ruchu.

Kesner et al. (2008:36) dále uvádí, že folklor v České republice se hojně vyskytuje zejména v oblastech pohraničí.

3.3.2 Tramping a jeho pozice v cestovním ruchu

Vztah trampingu a členů trampské subkultury k cestovnímu ruchu zpracovala v rámci bakalářské práce Zuzana Říčařová. Ve své práci se zaměřuje také na služby cestovního ruchu využívaných trampy.

Říčařová (2015:31,34) uvádí, že při využívání dopravních služeb se trampové neomezují pouze na jeden typ dopravního prostředku a využívané dopravní služby, ale často volí z více druhů přepravy. Je zmíněn fakt, že jsou trampové při svých cestách vybaveni zavazadlem, kterým je batoh, jsou tak schopni přesunu bez jakéhokoliv omezení i se svým zavazadlem. Uváděným typem dopravy je mimo pěšího přesunu také jízda stopem, cesta vlakem či autobusem v závislosti na trase a její vzdálenosti. Zmiňuje, že při transportu do vzdálenějších lokalit, které mohou být i v zahraničí, jsou využívány automobily či letecká přeprava v závislosti na podmínkách cílové destinace a dosažitelnosti místních dopravních služeb.

Říčařová (2015:34) dále popisuje stav, kdy trampové i přes fakt, že si často nejsou vědomi toho, že by při svých cestách využívali služby spojené s cestovním ruchem, využívají mimo dopravní služby příležitostně i služby gastronomické. Oproti tomu uvádí, že téměř vůbec nevyužívají služby ubytovací, pouze v případech, kdy jim místní prostředí neumožňuje přespání mimo ubytovací zařízení.

3.3.3 Overtourismus a jiná rizika vycházející ze zápisu statku

S overtourismem jako pojmem se veřejnost dle Kryczka (2019:49) citující Goodwina (2016) poprvé setkala skrze sociální síť Twitter v roce 2012, kde byla zjednodušeně definována jako velmi rychlý nárůst počtu turistů.

Dickinson (2018) ve slovníku Collins English pojem Overtourismus definuje jako: *„fenomén, kdy je oblíbená destinace nebo památka zahlcena účastníky cestovního ruchu neudržitelným způsobem“*. Jako příklady z praxe ve slovníku uvádí známé světové destinace, jako je například Velká čínská zeď, nebo Machu Picchu v Peru.

Klíčovým prolnutím těchto definic je popis navyšujícího se počtu návštěvníků konkrétní destinace. Tento přetrvávající stav dále může vést k riziku spojenému s neudržitelným vývojem destinace.

O overturismus, jako současný rizikový fenomén, se zajímá také Světová organizace cestovního ruchu – UNWTO (2018:4), která definovala tento pojem jako: *„negativní vliv cestovního ruchu na destinaci, či její části“*. Dále uvádí, že *„negativní dopad má tento fenomén zejména na kvalitu života místních obyvatel, nebo na kvalitu prožitku návštěvníků destinace.“*

3.3.3.1 Inscenizace v cestovním ruchu

Zelenka a Pásková (2002:120) incenizaci popisují jako: *„komerčně motivované předvádění tradic a obyčejů akčním způsobem zpravidla ve smyslu vžitých představ návštěvníků o kultuře daného etnika“*. Popisují snahu o předvádění nepřirozených a neprovozovaných tradic za účelem zvýšení atraktivity dané lokality, kdy je návštěvníkům interpretováno pouze nacvičené „představení“ a autentický přirozený svět místní komunity není kvůli nedostatku atraktivity předváděn.

Zvláštním druhem inscenizace je tzv. folklorizace, která je dle Zelenky a Páskové (2002:89) vztažena k problematice přehnaného předvádění charakteristik lidové kultury v konkrétní destinaci za účelem komercializace.

Při komercializaci popisují Zelenka a Pásková (2002) situace v destinaci, kdy *„Dochází často k potlačení ostatních hledisek – kulturních, estetických, duchovních, pietních, výchovných, vzdělávacích, etických aj.“* Uvádějí, že tyto procesy, potlačující ostatní hlediska, jsou vykonávány za účelem maximalizace obchodního potenciálu destinace.

3.3.3.2 Neudržitelný vývoj v oblasti Kokořínsko – Roverky

S riziky overtourismu se dnes lze setkat i na národní úrovni v České republice, kdy konkrétní případy přímo souvisí s trampingem či tramskou subkulturou. Konkrétně se jedná o situaci v oblasti Kokořínska – Máchova kraje. Toto území o rozloze celkem 410 km² bylo dle oficiálních stránek CHKO Kokořínsko – Máchův kraj (2023) vyhlášeno jako Chráněná krajinná oblast v roce 2014. Součástí tohoto chráněného území je dle mapových podkladů Mapy.cz (2023) také oblast Roverských skal neboli Roverek.

Situaci v této oblasti popisuje Brezina (2021), kdy zmiňuje postupně navyšující se počet dřevěných staveb, které mají různé podoby od vystavěných kempovišť, převisů zakrytých kulatinou či dokonce dřevěných srubů zbudovaných v převisech a jiných terénních úprav. Popisuje stav dokonce jako proměnu oblasti Kokořínsko na „chatovou oblast“. Jako celkový počet těchto zbudovaných staveb k roku 2021 udává 118 a situaci hodnotí jako selhání konkrétní legislativy České republiky a zároveň selhání a kolaps Státní ochrany přírody. Uvádí, že takto rozsáhlá činnost v této oblasti má negativní vliv zejména na životní prostředí, konkrétně geologické útvary a chráněné živočišné druhy.

Pracoviště archeologie, speleoantropologie a novodobých militarií Vlastivědného muzea a galerie v České Lípě (2008) podalo na Krajský úřad Libereckého kraje podnět k šetření porušení zákona č. 20/87 Sb. Zákon o státní památkové péči a zákona č. 114/92 Sb. Zákon o ochraně přírody a krajiny. V tomto dokumentu upozorňuje na přítomnost nelegálních tábořišť a staveb, které narušují archeologicky významná území v oblasti.

Pracovnice Archeologického ústavu Akademie Věd České republiky Kapustka (2021) popisuje převisy jako hodnotné prostory, potenciálně uchováující historicky důležité předměty a historické stopy po lidské činnosti. Uvádí, že tyto nelegální stavby a stavební činnost v prostoru převisů narušují tyto historicky významné vrstvy v prostoru a tím místa z archeologického hlediska znehodnocují.

Brezina (2021) za současný stav činí zodpovědnou jednu z organizovaných skupin trampů, Roverské patrioty.

Ředitel správy CHKO Kokořínsko – Máchův kraj Pořízek (2021) ze svého pohledu připouští existenci neformální dohody Správy CHKO a tramské organizace, konkrétně však plný rozsah spolupráce neuvádí. Komentuje dále činnost Správy, spolupracující se zainteresovanými úřady na likvidaci objektů v počtu jednotek. Dále také popisuje fakt, že Správa CHKO se potýká zejména s nedostatkem vyškolených pracovníků s pravomocemi zasahovat v případě zjištění přestupku.

Kyzour (2021) ze svého pohledu advokáta popisuje legislativní normy, které zakazují v Chráněné krajinné oblasti tábořit a rozdělávat oheň. Jako odpovědnou instituci za kontrolu stavu oblasti uvádí Správu CHKO. Toleranci a samotnou přítomnost tábořišť popisuje jako velmi negativní stav, který inspiruje osoby k provádění obdobné činnosti a šíření táboření v oblasti CHKO.

Agentura ochrany přírody a krajiny (2022) popisuje činnost v cílové oblasti v roce 2022, která proběhla v reakci na přítomnost těchto nelegálních tábořišť a staveb. Uvádí, že v daný rok byla provedena likvidace či úprava staveb a tábořišť. Současný stav popisuje jako nevhodný a snaží se tábořiště a stavby v oblasti mapovat.

3.4 Potenciál trampingu jako nehmotného statku

Národní metodika, sepsaná Odborem regionální a národnostní kultury Ministerstva kultury (2018), hodnotí potenciál adepta na zápis na Seznam nemateriálních statků tradiční lidové kultury dle jednotlivých bodů, ve kterých je zohledněna definice nemateriálního statku a jeho přesné vymezení. Uvádí, že tvorba posudku v samotném procesu je klíčová a mají ji na starosti posuzovatelé, tedy experti v daných konkrétních oblastech, jako je etnologie či historie.

Ministerstvo kultury (2018:5) mimo zmíněné definice uvádí, že pro statek je dále nezbytné splnění jednotlivých bodů:

- „a) statek plní v současnosti konkrétní sociální (společenské) funkce a má kulturní význam(y) pro své nositele;*
- b) statek splňuje definici nemateriálního kulturního dědictví dle bodu 2 Metodického pokynu;*
- c) statek je živou a integrální součástí života svých nositelů a společenství, je navázán na jejich přirozené prostředí;*
- d) společenství nositelů, skupiny, případně jednotlivci považují statek za důležitou součást své identity a kulturního dědictví;*
- e) statek je prokazatelně předáván dalším generacím;*

f) statek je obzvláště významný, případně ojedinělý, z pohledu etnologie, sociálně-kulturní antropologie a jiných příbuzných oborů;

g) společenství nositelů, skupiny, případně jednotlivci byli zapojeni do přípravy návrhu na zápis statku do Seznamu.“

3.4.1 Kulturní význam a charakteristiky trampingu

Tramping je v odborných i neodborných člancích specifikován velmi různorodě, velmi výstižnou definici zvolili v článku Potlach, Cancák, Usárna, Autoři Pohunek a Janeček (2013:18), kdy pojem tramping nedefinují pouze jako volnočasovou aktivitu, ale hovoří o vyvinuté subkultuře s vlastní symbolikou s mnoha aspekty jak praktickými, tak zároveň estetickými. Přirovnávají tento konkrétní příklad k lidovým krojům, které jsou symbolem kulturní identity jedinců, kteří daný charakteristický způsob oblékání praktikují.

O pevném postavení trampingu a jeho kulturního významu hovoří také fakt, že v současné době na území České republiky existují minimálně dvě muzea, která tramping aktivně v rámci svých expozic představují návštěvníkům.

3.4.1.1 Regionální muzeum v Jílovém u Prahy

Regionální muzeum v Jílovém u Prahy (2023b) v rámci své expozice „Tramping a příroda v jižním okolí Prahy“ návštěvníkům prezentuje tramskou subkulturu, jak její historii, tak zároveň současnou podobu.

Kupsa (2011) uvádí, že expozice byla původně instalována již v roce 1987, ovšem po rekonstrukci v roce 2006 získala díky novým předmětům a celkové přestavbě novou podobu. Dále popisuje jednotlivé části expozice, jako je například tramská hudba prezentovaná prostřednictvím životopisů jednotlivých autorů tramských písní, od slavných až po ty méně známé. Uvádí také osobnosti, které byly autory tramské literatury, či osoby působící na filmovém plátně, kde velmi trefně uvádí seriál Dobrodružství šesti trampů, který se jen se štěstím dochoval dodnes. Dále uvádí i historicky významnou součást trampingu, a sice sport, kdy v rámci expozice nejsou vynecháni ani známí sportovci.

Regionální muzeum v Jílovém u Prahy (2023a) prostřednictvím 3D prohlídky umožňuje nahlédnout do expozice, kde dominuje zejména satelitní mapa s vyznačenými existujícími i již zaniklými osadami.

Dle oficiálních stránek Regionálního muzea v Jílovém u Prahy (2023b) je celá expozice věnována místní tramské osobnosti, Tonymu Linhartovi, který měl k muzeu výjimečný vztah. Dále je uvedeno, že v březnu 2023 byla nově otevřena expozice „Tramping stále žije“.

3.4.1.2 Mobilní tramské muzeum českých a slovenských trampů

Kamarádi Festivalu Tramských Písní – K.F.T.P. (2023a) uvádí, že prvním krokem bylo založení tramských archivů, které uchovávají informace z tramské subkultury, jako je například tramská píseň či tramské osobnosti. Zmiňují, že část tramské komunity reagovala a začala organizátorům tramských archivů předávat předměty, spojované s tramskou subkulturou. Dále dodávají, že neměli k dispozici stálé prostory, kde by předměty vystavovali, a z tohoto důvodu vznikla myšlenka mobilního tramského muzea, která byla následně realizována.

K.F.T.P. (2023b) ve své expozici prezentuje tramskou historii, slavné tramské osobnosti a v neposlední řadě mnoho předmětů, přímo používaných tramskou komunitou, kde jako příklad lze uvést hudební nástroje, charakteristické oblečení, doplňky a vlajky tramských osad.

3.4.1.3 Expozice Století trampingu – Národní muzeum

Na svých oficiálních stránkách Národní muzeum (s.a.) popisuje expozici, nazvanou „Století Trampingu“, která proběhla v letech 2018-2020 a představuje návštěvníkovi informace *„o dějinách a současnosti tramského hnutí i o tom, jak ovlivnilo podobu české populární kultury, umění a sportu.“*

Celá expozice dle Národního muzea (s.a.) vznikla v kooperaci a spolupráci se spolkem Naše muzeum, z. s. a dále také s jednotlivci nebo osadami z tramské komunity. Muzeum v rámci své expozice představuje předměty související s tramskou subkulturou, obohacené o sbírky fotografií a dále doplněné

o informativní texty. Uvádí, že součástí expozice byly také doprovodné programy, související s hudební produkcí, projekcemi či workshopy.

3.4.1.4 Tramping a oblékání

Hurikán (1990) popisuje jednotlivé etapy, které byly mimo jiné charakteristické i oblečením, ve kterém trampové chodili. Tato období označuje jako dobu Divokých skautů, dobu Kovbojskou a Kanadskou, kdy dvě z těchto tří významných dob trampingu nesou své pojmenování také kvůli trampy preferovanému a nošenému oblečení. Pohunek a Janeček (2013:19) uvádějí kontrasty zejména mezi dobami Kovbojskou a Kanadskou. V kovbojské době popisují pohled části trampů na tramping jako na „*hru na Divoký západ*“. Popisují kovbojské oblečení, které bylo v oblibě, zejména specifické košile a některé doplňky, které vidíme na příslušnících trampské subkultury dodnes, jako jsou charakteristické kovbojské klobouky a šerifské hvězdy. Hurikán (1990) tuto inspiraci přisuzuje zejména příchodu filmového žánru – westernu do kin v době První republiky.

Oproti tomu Doba kanadská přenesla dle Pohunka a Janečka (2013:19) pozornost trampů na sportovnější typ oblečení, které však stále zapadalo do přírodního prostředí. Současně popisují oblibu trampů ve využívání vojenských součástí. Z této doby zmiňují jednu ikonickou a mezi trampy velmi oblíbenou součást výbavy, a sice vojenskou tornu z americké armády, zvanou trampy „*usárna*“. Hurikán (1990:21) k této době uvádí významný fakt, a sice, že v Době kanadské se poprvé setkáváme s označením „tramp“, který se velmi rychle uchytil a s tímto výrazem se lze setkat dodnes.

Ve výsledku však dle Pohunka a Janečka (2013:19) nelze přesně specifikovat charakteristické oblečení trampa, jelikož v celkovém pojetí trampingu není kladen důraz na konkrétní součásti ošacení a vybavení a jakési „*trampské uniformy*“. Ačkoliv uvádějí, že oblečení využívali trampové i jako možnost odlišení se od společnosti, také zdůrazňují, že charakteristika trampa ve vztahu k oblečení je zjevná díky celkovému dojmu, který může být doplněn o charakteristické konkrétní prvky z většiny převzaté z trampy oblíbených kultur, tedy kovbojské, či indiánské.

Pohunek a Janeček (2013:19) uvádí vliv módních vln, souvisejících s praktickou výstrojí a ošacením, kde velmi oblíbené byly různé typy maskovacího oblečení. Randák et al. (2020:470-478) popisují velkou oblibu vojenského oblečení zejména díky jeho praktičnosti, ovšem jsou zdůrazňovány i jiné důvody, například ideové, či snaha vymezit se ke svému okolí. Dále však uvádějí i spojené negativum, že využití konkrétních součástí, byť s cílem využití jejich praktičnosti, si okolí spíše vysvětlovalo jako propagaci negativních myšlenkových směrů.

V dnešní době je dle Pohunka a Janečka (2013:19) v oblibě dostupné moderní vojenské a outdoorové vybavení, ovšem mnohdy v kombinaci s tradičními prvky westernové či indiánské kultury. Zmíněno je také vědomé využívání zastaralého vybavení jako projevu autenticity, zejména ze strany ortodoxně smýšlejících příslušníků trampské subkultury, kteří mnohdy použití moderního vybavení odsuzují. Současně mají trampové dle Randáka et al. (2020) nejednotný pohled na výběr konkrétního typu oblečení a výstroje, kdy se vše odvíjí od individuálních pohledů na tramping jako takový. Uvádí dva póly, kdy jeden spojuje konkrétní typické oblečení a výbavu s trampskou subkulturou a naproti tomu druhý pohled nepovažuje tuto část symboliky za důležitou.

3.4.2 Umělecká tvorba

Pohunek a Janeček (2013:20,21) zmiňují složitější tvorbu, kam řadí zejména tvorbu malířskou, řezbářskou a hudební, až na hranici folkloru.

Randák et al. (2020:397) uvádí jako součást umělecké tvorby také tvorbu literární, zastoupenou mnoha soutěžemi, spočívajícími zejména v tvorbě hudebních textů, poezie, či povídek. Popisuje významného zástupce těchto soutěží, a sice soutěž Trapsavec, jejímž námětem byla tvorba prózy a poezie. Zároveň uvádí, že Trapsavec inspiroval mnoho tramských osad, které dále organizovaly vlastní soutěže, spíše lokálního charakteru.

3.4.3 Tramská píseň

Pohunek (2011:75) popisuje tramskou píseň jako zcela neoddelitelnou od tramské subkultury. Jako specifické hudební nástroje jsou prezentovány housle, mandolína společně s banjem a kytarou, která se v pozdějším vývoji stala dominantním nástrojem. Přesto Randák et al. (2020) uvádí, že neexistuje přesná definice žánru tramské písně.

Pohunek (2011:75,76) dále uvádí, že v prvopočátku, tedy v období Divokých skautů, byly v oblíbě národní a vojenské písně, zejména tvorba písničkáře Karla Hašlera. Ovšem později, konkrétně v průběhu 20. let, již zmiňuje působení první generace známých tramských hudebních umělců. Současně uvádí, že tramská píseň zažívá zájem i okolí mimo vznikající a formující se tramskou komunitu, která se stávala „*módním hnutím*“. Tramskou píseň hodnotí z komerčního hlediska jako zcela samostatnou, kdy byla hrána v mnoha zábavních podnicích a dále šířena, zejména pomocí gramofonových desek.

Po stagnaci trampingu a s ním související tramské písně, způsobené Druhou světovou válkou a současně také existencí Protektorátu Čechy a Morava, se dle Pohunka (2011:76,77) objevila další generace významných hudebních umělců, mezi které lze počítat bratry Ryvolý. Současně uvádí, že v této době docházelo k prolínání hudebních žánrů, zejména country a folku do tramské písně a došlo tak k významné modernizaci tramského hudebního žánru.

Současné pohledy a názory příslušníků tramské subkultury na hudební žánr tramské písně se dle Randáka et al. (2020:478-484) rozcházejí. Ovšem dále popisují fakt, že příslušníci z většiny považují tento žánr za důležitou součást trampingu. Jako důvody uvádí mimo tvorby příjemné atmosféry také utužování a sjednocování kolektivu, dále je považována také za formu „*vyjádření svobody*“.

Dle Špringla (2013:14) našla tramská píseň své místo také na hudebních festivalech. Tento fenomén, jak popisuje Randák et al. (2020:387, 397), významně ovlivnil festival Porta, který je označován za „*vlajkovou loď*“ všech pořádaných festivalů. Uvádí, že zájem o tento festival byl tak velký, že ve vrcholném období

návštěvnost dosahovala i 25 tisíc osob denně. Dále uvádí, že tuto oblibu si uvědomovala i část trampů, kteří Portu viděli jako prostředek kladné prezentace trampingu veřejnosti. Zmiňuje, že všeobecný úspěch festivalu přispěl k vyšší oblibě trampské písně a zároveň pomohl vytvořit trampskou píseň jako hudební žánr.

3.4.4 Trampský slang

Dle Pohunka a Janečka (2013:20) je trampská mluva a vyjadřování velmi často zaměřena na označování předmětů, které trampové využívali při běžných činnostech. Randák et al. (2020:506-509) uvádí předměty běžné potřeby, jako je například žracák, stetson, nebo tele. Nevyhýbá se také pejorativním až hanlivým výrazům, často používaným pro označení netrampů, měšťáků či výletníků, tedy výrazy mastňák, paďour a astrachán.

Pohunek a Janeček (2013:19) tyto výrazy doplňují dále o již zmíněnou usárnu, hadrplán nebo čibuko. Mimo toto výrazivo uvádí také velmi specifickou, trampy vytvořenou slovní zásobu. Jako příklad této slovní zásoby uvádí charakteristické slovo „potlach“, tedy výraz, jehož původ lze určit jako kombinaci českého slova „tlachat“ a indiánského výraziva. Šrámková (2015:37) ve své diplomové práci uvádí indiánský výraz „potlatch“ nebo „patshatl“. Tento výraz popisuje jako *„podzimní výroční slavnosti kmene Chinooků, spojené s okázalým předáváním darů a bohatými hostinami“*.

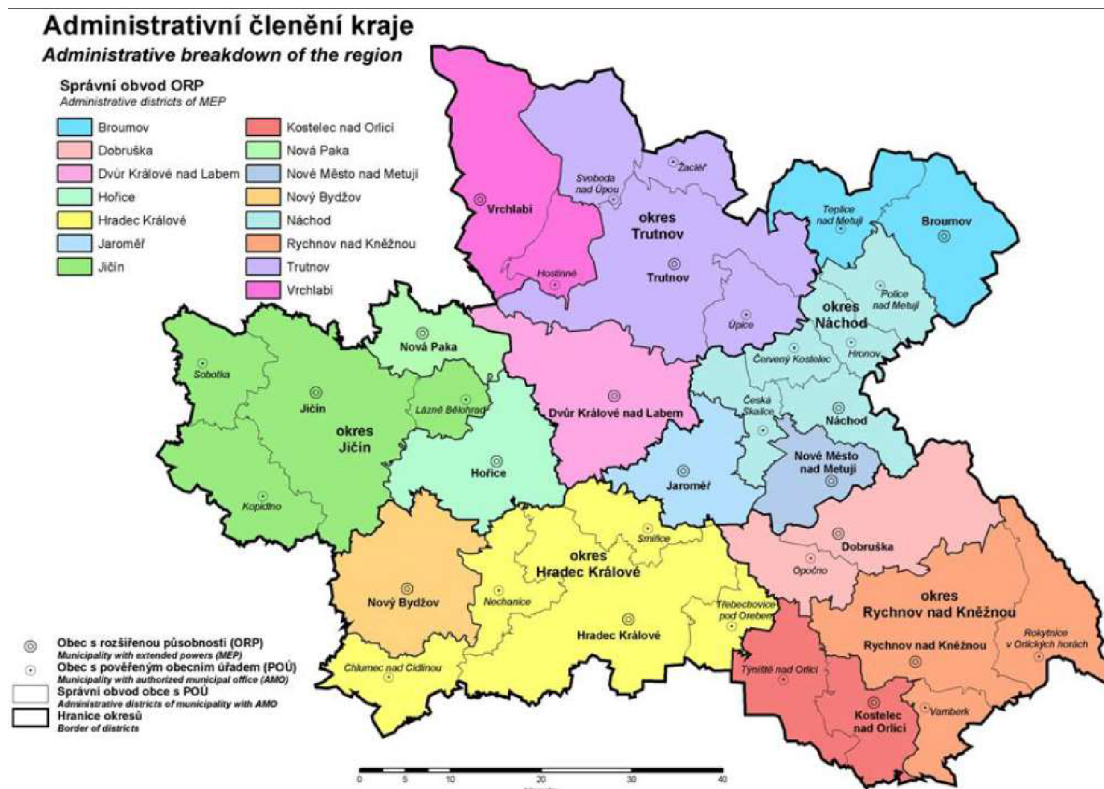
Původ trampského pozdravu „Ahoj“ který je pro tramping charakteristický, lze dle Pohunka a Janečka (2013:19) vysledovat v námořnickém prostředí.

4 Praktická část

4.1 Vymezení a charakteristika zkoumané oblasti

Královéhradecký kraj je vymezen dle Ústavního zákona č. 347/1997 Sb. (1997). Kraj je zde uveden jako jeden ze čtrnácti samosprávných celků České republiky, který je v Článku 1 vymezen okresy Hradec Králové, Jičín, Náchod, Trutnov a Rychnov nad Kněžnou.

Krajský úřad Královéhradeckého kraje (2018) ve své sociálně demografické analýze uvádí, že Královéhradecký kraj, ležící na severovýchodě Čech, hraničí na severu s Polskou republikou a ostatní hranice kraj sdílí s dalšími samosprávnými celky České republiky – kraji Libereckým, Pardubickým a Středočeským. Uvádí dále, že centrem kraje je město Hradec Králové, ležící na jihu území.



Obrázek 2 Administrativní členění Královéhradeckého kraje

Zdroj: Královéhradecký kraj, 2018

Královéhradecký kraj (2018) popisuje jednotlivé dominanty kraje, a sice Krkonoše a Orlické hory, ležící v severní části. Další popsanou dominantou je Broumovský výběžek, který je geologicky významný zejména díky skalním městům – Adršpašským a Teplickým skalám a dále Broumovské stěny, Křížový vrch a Ostaš. Uvádí, že hornatý povrch postupně přechází v krkonošské a orlické podhůří, rozprostírající se jihozápadním směrem od jmenovaných hor. V oblasti vodstva zmiňuje významný vodní tok Labe, společně s jeho přítoky Orlicí a Metují. Zároveň popisuje, že na jihu a jihozápadě kraje se v okolí řeky Labe nachází Polabská nížina.

4.1.1 Cestovní ruch v Královéhradeckém kraji

Královéhradecký kraj (2017) na svých oficiálních stránkách uvádí, že se na jeho území vyskytuje značné množství přírodních a kulturních atraktivit, vyhledávaných účastníky cestovního ruchu. Asociace krajů České republiky (2013) Královéhradecký kraj charakterizuje z hlediska cestovního ruchu jako velmi rozmanitý. Uvedenými zajímavými přírodními památkami jsou NP Krkonoše s dominantou a nejvyšším vrcholem České republiky – Sněžkou, společně s již zmíněnou Národní přírodní rezervací Adršpašsko-teplické skály, nebo oblastí Podzvičinska. Z kulturních památek uvádí pamětihodnosti zejména z období renesance a baroka, kde se jako příklad nabízí státní zámek Opočno nebo Karlova Koruna.

Královéhradecký kraj (2022b) rovněž prezentuje tradiční řemesla, se kterými se návštěvník v oblasti kraje může setkat. Jmenovanými řemesly jsou:

- Bednářství
- Hračkářství
- Kamenictví
- Krajkářství
- Kovářství
- Loutkářství
- Mlynářství
- Modrotisk
- Písemnictví
- Plátenictví
- Podmalba na skle
- Řezbářství
- Tkalcovství
- Sklářství
- Tiskařství
- Výroba vánočních ozdob
- Výroba hudebních nástrojů

S vybranými řemesly se dle Královéhradecké krajské centrály cestovního ruchu (2023) může návštěvník v oblasti seznámit prostřednictvím muzejních expozic či tematických dílen.

4.1.2 Zápis nemateriálního statku tradiční lidové kultury na regionální úrovni Královéhradeckého Kraje

Vyhlašování a zápis na seznam nemateriálních statků je prováděn také na regionální úrovni, za kterou jsou zodpovědné konkrétní samosprávné celky – kraje, které mají za povinnost vést seznam nemateriálních statků dle platných metodik, vycházejících z centrální metodiky, sepsané pro národní úroveň.

Královéhradecký kraj (2022a:1), který je zřizovatelem seznamu, ve vlastním metodickém pokynu uvádí, že Seznam nemateriálních statků tradiční lidové kultury byl v regionu Královéhradeckého kraje vytvořen na popud usnesení vlády České republiky, kdy jako cíl tohoto usnesení, potažmo zřízení seznamu je *„ochrana, zachování, identifikace, rozvoj a podpora nemateriálního kulturního dědictví na území Královéhradeckého kraje“*.

Královéhradecký kraj (2022a:1) definici pojmu „Nemateriální statek“ přebírá z národní metodiky (viz [Kapitola 3.2.2](#)), kterou sestavil Odbor regionální a národnostní kultury Ministerstva kultury (2018:2).

Královéhradecký kraj (2022:1) konkrétně popisuje body, které nemateriální statek v procesu zápisu musí dle regionální metodiky mimo definice splňovat:

- *„je dosud živý a má i v současnosti svou sociální a kulturní funkci*
- *je autentický*
- *je unikátní z hlediska ojedinělosti svědectví, které nese, zejména z pohledu historie, etnologie, kulturní antropologie a jiných příbuzných věd*
- *je reprezentativní vzhledem k podobným statkům v kraji, případně v České republice,*
- *pokud jsou podobné statky rozšířeny po celém jejím území.*
- *je z hlediska historické, kulturní a sociální identity reprezentativní ve vztahu ke společenstvím nebo jiným nositelům statku.“*

Královéhradecký kraj (2022a:1,2) dále popisuje instituce, zapojené v procesu schvalování navrhovaného statku na zápis na Seznam nemateriálních statků tradiční lidové kultury Královéhradeckého kraje. Jak je dále uvedeno, tyto instituce mají vlastní úlohu a mají na starosti určitou část procesu zápisu a posouzení návrhu. Těmito institucemi jsou:

- Královéhradecký kraj
- Regionální pracoviště pro tradiční lidovou kulturu
- Odborná komise pro zápis nemateriálních statků
- Posuzovatelé pro zápis nemateriálních statků

Královéhradecký kraj (2022a:1,2) ve vlastní metodice popisuje, že mimo již zmíněné funkce zřizovatele zároveň působí jako schvalovatel metodiky pro proces výběru nemateriálních statků. Kraj uvádí, že je dále zodpovědný za jmenování odborné komise a za schvalování jak návrhů na zápis, tak již konečné zapsání návrhu jako nemateriálního statku.

Královéhradecký kraj (2022a:2) v metodice určil Muzeum východních Čech v Hradci Králové na pozici Regionálního pracoviště pro tradiční lidovou kulturu. V rámci popisu této instituce je uvedeno, že vede samotný Seznam nemateriálních statků tradiční lidové kultury Královéhradeckého kraje a vyřizuje související agendu. Mimo jiné je zmíněna zodpovědnost za přípravu jednotlivých návrhů a zadávání odborných posudků. Je uvedeno, že ve své činnosti úzce spolupracuje s Odborem kultury a památkové péče Královéhradeckého kraje.

Odborná komise, jak uvádí Královéhradecký kraj (2022a:2) má nejméně sedm členů a jako instituce je zodpovědná za navržení jednotlivých posuzovatelů a dále posuzuje stav statku a případně doporučuje označení již uznaného statku za ohrožený, nebo zaniklý.

Posuzovatelé jsou Královéhradeckým krajem (2022a:2) v metodice popsáni jako nezávislí experti, působící přednostně v oboru etnografie, či historie. Uvádí, že ze své pozice odborníků tvoří posudky, které dále využívá Odborná komise jako podkladové materiály.

V současné době jsou dle Královéhradeckého kraje (2021) na seznamu nemateriálních statků v regionu umístěny tyto statky:

Tabulka 2 Seznam nemateriálních statků tradiční lidové kultury Královéhradeckého kraje

Pořadové číslo položky	Název statku	Navrhovatel
1/2012	Východočeské loutkářství	Královéhradecký kraj Pardubický kraj
2/2017	Tradiční generační předávání krajkářství na Vamberecku	Muzeum a galerie Orlických hor v Rychnově nad kněžnou
3/2019	Betlémářství	Regionální pracoviště pro tradiční lidovou kulturu při muzeu východních Čech v Hradci králové a Třebechovické muzeum betlémů
4/2021	České vodáctví	Asociace vodní turistiky a sportu z.s.

Zdroj: Královéhradecký kraj, 2021

4.2 Iniciativa založení trampského muzea

Jedlička (2021) uvádí, že myšlenky o založení muzea se zaměřením na český a slovenský tramping proběhla v trampské komunitě již v roce 2004 na radě šerifů v rámci 11. Slovenskočeském potlachu. Dále uvádí, že prvotní iniciativy se chopili kamarádi Sam a Prcek, kteří aktivně vyhledávali, zatím v rámci celého území České republiky, vhodné místo, kde by se muzeum mohlo nacházet. Zmiňuje, že po smrti Sama se k iniciativě přidal Jiří „Fred“ Jedlička, který nadále s Prckem spolupracoval ve snaze stálé tematické trampské muzeum založit. Je uvedeno, že Fred již v této době spolupracoval s komunitou na projektu trampských archivů, shromažďujících menší archivy osad, trampských osobností, či trampských písní.

Jedlička (2021) dále popisuje proces hledání lokality, kde se jako jedna z možností nabízelo Muzeum emigrantů v Brně, tento návrh se však neshodoval s původním rozhodnutím rady šerifů a od projektu bylo upuštěno. Uvádí, že po tomto pokusu byla navázána spolupráce s Národním muzeem v Praze, kterému byly předávány věci související s trampskou subkulturou s vidinou výstav a stálé trampské expozice. Dalšími zmíněnými navrhovanými lokalitami byla oblast v Horním Jelení, vykazující se silnou spojitostí s trampingem a trampskou subkulturou, ovšem snaha prosadit tuto oblast, stejně jako oblast v Heřmanově Městci, se setkala s neúspěchem.

Jedlička (2021) popisuje, že Kamarádi Festivalu Trampských Písní (K.F.T.P.) se v roce 2010 rozhodli pro založení Mobilního muzea českých a slovenských trampů (viz. Kap. 3.3.1.2.). Ovšem dále uvádí, že myšlenka stálého muzea, nebo expozice nezmizela. Popisuje, že v průběhu existence mobilní formy trampského muzea vznikla trampská expozice v muzeu v Českých Budějovicích.

Jedlička (2021) zmiňuje jako první lokalitu v Královéhradeckém kraji, která byla považována za vhodnou pro umístění stálého trampského muzea, Kemp U Stříbrného rybníka v Hradci Králové. Uvádí, že jednání byla zprostředkována jím samotným z pozice správce trampského muzea a dále popisuje jednání, probíhající na úrovni Královéhradeckého kraje, konkrétně s Výborem pro regionální rozvoj a cestovní ruch. Popisuje, že návrh předkládaný komisi byl

schválen. Uvádí, že k dalšímu jednání byly přizvány instituce, kterých se projekt trampského muzea bezprostředně týkal. Uvedenými institucemi bylo město Hradec Králové, Městské lesy, Komise pro regionální rozvoj a cestovní ruch Krajského výboru Královéhradeckého kraje, Univerzita Hradec Králové a tým trampského muzea. Současně zmiňuje, že souběžně probíhala jednání na úrovni Ministerstva kultury, kde byl návrh kladně přijat s představou vzniku muzea v přírodě.

Jedlička (2021) zmiňuje, že při projektu se nelze omezovat pouze na založení stálé expozice, nicméně z hlediska atraktivity destinace je třeba řešit i další nabídky pro potenciální návštěvníky, tedy nabídku ubytování, stravování, či škálu volnočasových aktivit a služeb.

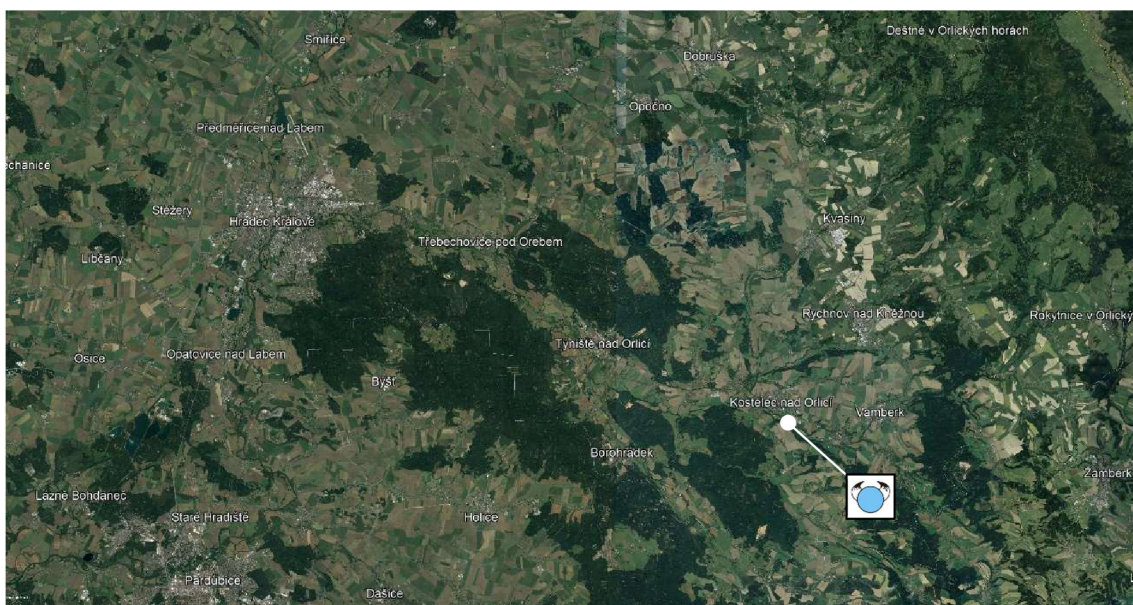
4.2.1 Expozice trampského muzea Doudleby nad Orlicí 2023

Celá snaha vyústila dle Jedličky (2022) vyjednáním vhodných prostorů v Doudlebech nad Orlicí, konkrétně v místním zámku, kde je již umístěno Muzeum přírodovědy a venkova, které věnovalo prostory pro umístění expozice trampských předmětů. Dále uvádí, že celkový počet předmětů, vlastněných trampským muzeem, je kolem 25 000. Z těchto předmětů jmenuje hudební nástroje, nádobí, trampské ošacení a další běžné věci, spojené s trampingem. Jako jeden z důležitých zdrojů, odkud muzeum získává tyto exponáty, jsou samotní členové trampské komunity.

Jedlička (2022) dále uvádí, že tento krok je úspěšným navázáním na 12 let existence mobilního trampského muzea, které mělo během své působnosti více než 75 výstav.

4.3 Vymezení případu – Trampský oddíl Thompsonovi vlci

Trampský oddíl Thompsonovi vlci z Královéhradeckého kraje, jsou jedním z trampských spolků na tomto území, sídlící u města Kostelec nad Orlicí na místě, zvaném Ranč přátelství. Samotný ranč se nachází na ploše o rozloze necelých 7 000 m². Součástí objektu jsou obytné a společenské prostory, klubovna a prostor pro ustájení koní. Ranč se nachází na periferii města Kostelec nad Orlicí v blízkosti řeky Divoká Orlice. V blízkém okolí ranče je zemědělsky využívaná oblast a na jihu se nachází kopcovitá oblast, pokrytá smíšenými lesy. V blízkosti objektu se nenachází významné přírodní dominanty.



Obrázek 3 Mapa Thompsonovi Vlci

Zdroj: Google Earth, 2023

Ledvina et al. (2021) v almanachu Thompsonových vlků popisují historii trampského oddílu, sahající do roku 1989. Drobek, zakládající osoba a současný vedoucí oddílu, se rozhodl pracovat s dětmi a vést je k trampským hodnotám. Uvádějí, že vzhledem k povaze činnosti, zahrnující práci s dětmi, bylo nezbytné vznikající skupinu oficiálně registrovat. Popisují, že vznikající skupina působila nejdříve jako oddíl skautský a později v rámci organizace Zálesák, ovšem fungování těchto organizací se lišilo od trampského způsobu a hodnot, a tak se skupina osamostatnila a vznikl tak dětský oddíl současně se stejnojmennou trampskou osadou Thompsonovi vlci, jejichž název byl inspirován již zmíněným E. T. Setonem.

Vedoucí svými slovy hodnotí oddíl jako velmi aktivní v rámci tramské komunity v Královéhradeckém kraji. Mimo událostí, organizovaných přímo pro oddíl zmiňuje, že Thompsonovi vlci jsou spolupořadatelé známého hudebního Festivalu tramských písní a zároveň se podíleli na organizování dvou československých potlachů.

Unikátnost tohoto oddílu je zejména v podílu členů mladších 18 let, kterých je v rámci tohoto oddílu většina, což je stav, se kterým se v tramských osadách běžně nesetkáváme. Osoby starší 18 let fungují jako vedoucí, nebo působí v rámci oddílu jako čestní členové. Oddíl udržuje velmi dobré vztahy s jinými tramskými skupinami v popředí se sdružením Trampové Orlických hor.

4.4 Výsledky výzkumu

4.4.1 Identifikované shluky

Průběh rozhovoru, vedeného s prvním informátorem, byl veden téměř v souladu s vytvořenou strukturou. V rámci rozhovoru bylo nezbytné navázat vzájemnou důvěru, která byla klíčová pro získávání dalších informátorů z cílové skupiny. Po seznámení se s dalšími informátory a navázání hlubšího kontaktu došlo v souladu s metodikou Metody zakotvené teorie k drobným úpravám ve struktuře rozhovorů. Úpravy byly následně individuálně aplikovány do jednotlivých rozhovorů, vedených s dalšími informátory. Významové jednotky, identifikované v rámci otevřeného kódování byly nadále prostřednictvím axiálního kódování seskupeny do tematických shluků.

Při rozhovoru s prvním informátorem, vedoucím a zakládajícím členem oddílu, bylo zjištěno celkem jedenáct shluků.

V rámci druhého rozhovoru, provedeným s informátorem „Světaznalcem“, bylo v rámci kódování zjištěno celkové množství dvanácti shluků, z nichž čtyři se shodovaly s rozhovorem s prvním informátorem a osm bylo určeno jako nových.

Třetí rozhovor, vedený se členem oddílu „Zálesákem“, odhalil celkem sedm shluků, z nichž pět bylo vyhodnoceno jako převzatých a dva jako nové.

Obsah čtvrtého rozhovoru, vedeného s druhým oddílovým vedoucím, odhalil celkem čtyři shluky. Tři shluky byly shodné s předchozími rozhovory a jeden byl nový.

Pátým informátorem byl člen tramského oddílu. Analýza rozhovoru s ním odhalila celkem dvanáct shluků. Devět bylo vyhodnoceno jako shodných s předchozími rozhovory a tři jako shluky nové.

Šestým informátorem byl čestný člen tramského oddílu. V rozhovoru s ním bylo identifikováno celkem sedm shluků, z nichž pět bylo shodných a dva shluky byly nové.

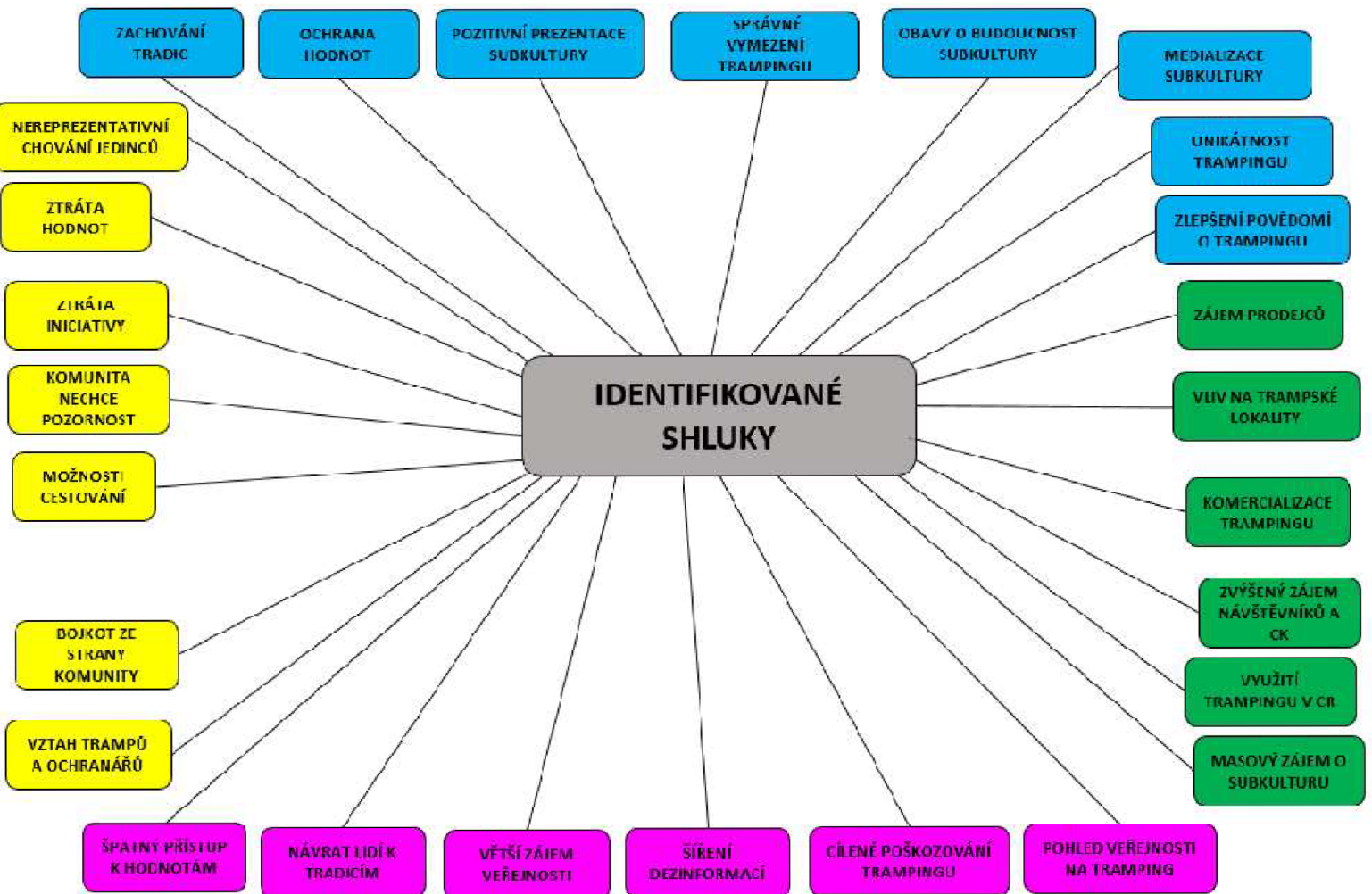
Analýza rozhovoru se sedmým informátorem odhalila dva shluky shodující se s již provedenými rozhovory. Sběr hrubých dat byl při tomto zjištění ukončen.

Tabulka 3 Přehled analyzovaných shluků

Informátor		Datum provedení rozhovoru	Převzaté shluky	Nové shluky
01	Zakládající člen	11.3.2023		11
02	„Světaznalec“	11.3.2023	4	8
03	„Zálesák“	11.3.2023	5	2
04	Oddílový vedoucí	11.3.2023	3	1
05	Člen oddílu	11.3.2023	9	3
06	Čestný člen	11.3.2023	5	2
07	„Sportovec“	17.3.2023	2	

Zdroj: Autor, 2023

Sběr dat v rámci výzkumu odhalil celkem 27 shluků, které poukazují na názorové polohy, které komunita k zápisu trampingu na Seznam nemateriálních statků zaujímá a jaká pozitiva či negativa v zápisu informátoři vidí.



Obrázek 4 Přehled identifikovaných shluků

Zdroj: Autor, 2023

Barevné oddělení jednotlivých shluků představuje jejich zařazení do jednotlivých dimenzí.

4.4.2 Vnímání zápisu trampingu jako nehmotného dědictví

Shluky byly dle svého významu zařazeny do jedné ze čtyř identifikovaných dimenzí. Těmito dimenzemi jsou KOMUNITA, SUBKULTURA, VEŘEJNOST a CESTOVNÍ RUCH. Ve všech těchto dimenzích jsou shluky s pozitivním i negativním významem, které poukazují na vnímání informátorů a jejich pohled na potenciální zápis trampingu na Seznam nemateriálních statků tradiční lidové kultury Královéhradeckého kraje. Informátoři si uvědomují významnou pozici trampingu jako fenoménu, pevně připojenému k území České republiky i Slovenska a snahu zapsat subkulturu jako nehmotné dědictví tradiční lidové kultury na regionální úrovni hodnotí i přes riziko výskytu jednotlivých negativních faktorů velice kladně.

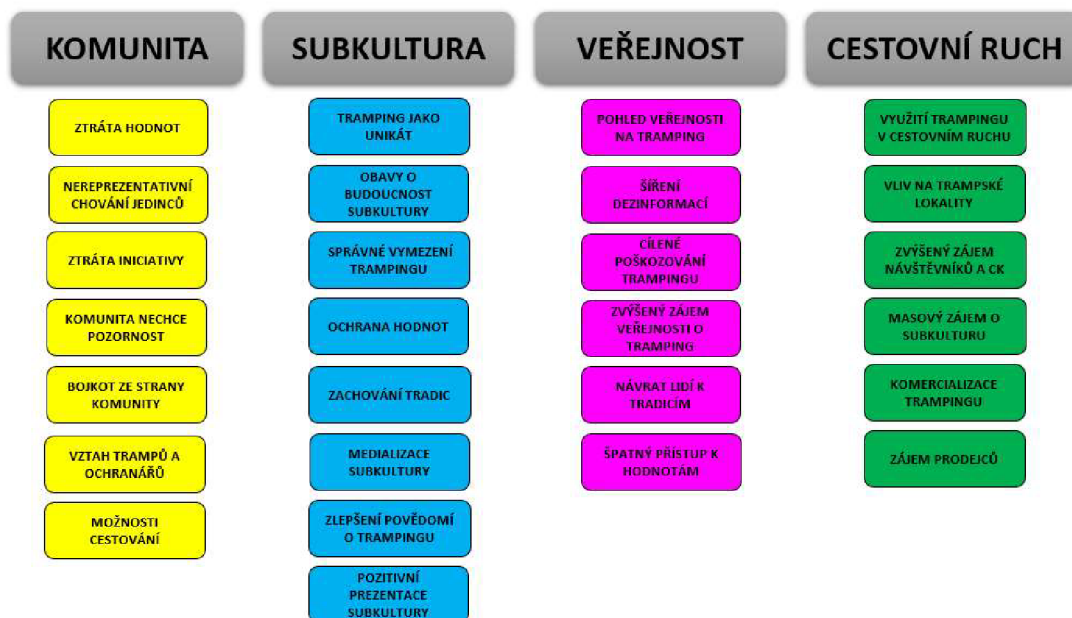
Je nezbytné uvést fakt, že vzhledem ke klíčovým charakteristikám trampské subkultury a komunity, kde v popředí figuruje neorganizovanost a svoboda, lze předpokládat, že část komunity může na tuto snahu reagovat i negativně. Tyto názorové polohy byly zjištěny u jednotlivců, kteří však nebyli ochotni poskytnout rozhovor.

Informátoři považují za negativní výskyt rizikových faktorů, jako je například masový zájem o trampingu, či negativní dopady, vycházející z cestovního ruchu, potenciálně se zaměřujícího na trampingu. Dále jako negativní vidí možné prohloubení již existujících problémů, souvisejících zejména se zájmem o trampské lokality, či prohloubení negativních lokálních vztahů s představiteli Českého svazu ochránců přírody.

Pozitivně však informátoři nahlíží na zápis jako prostředek ochrany trampingu a jeho hodnot jako jedinečného fenoménu, úzce spojeného s kulturou a nehmotným dědictvím v České republice a dále možnost tento fenomén předávat a úspěšně pozitivně prezentovat dalším generacím.

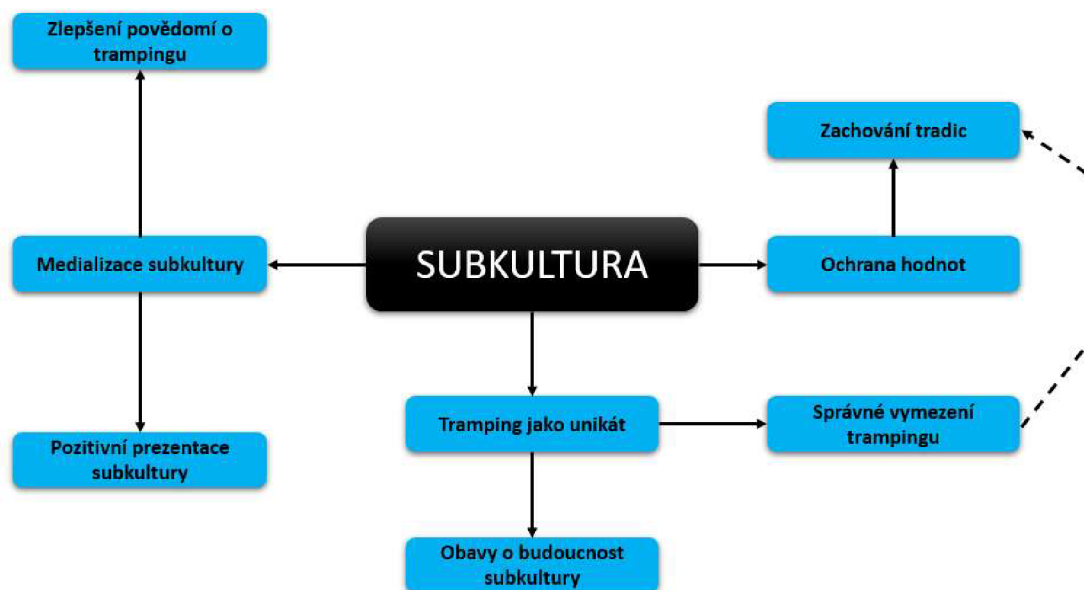
Obavy, které informátoři částečně sdíleli, byly ze správného vymezení trampingu v případě procesu zápisu na Seznam nemateriálních statků tradiční lidové kultury na regionální, popřípadě národní úrovni. V případě nepřesné definice trampské subkultury je zde riziko, že předmětem zápisu, a z toho vyplývající

ochrany, může být něco, co tramskou subkulturu vystihuje nepřesně, a tak může být neúmyslně zkreslen pohled na tuto subkulturu, popřípadě na tramskou komunitu.



Obrázek 5 Uspořádání shluků do dimenzí
Zdroj: Autor, 2023

4.4.2.1 Dimenze subkultury



Obrázek 6 Vzájemné vztahy shluků dimenze SUBKULTURA

Zdroj: Autor, 2023

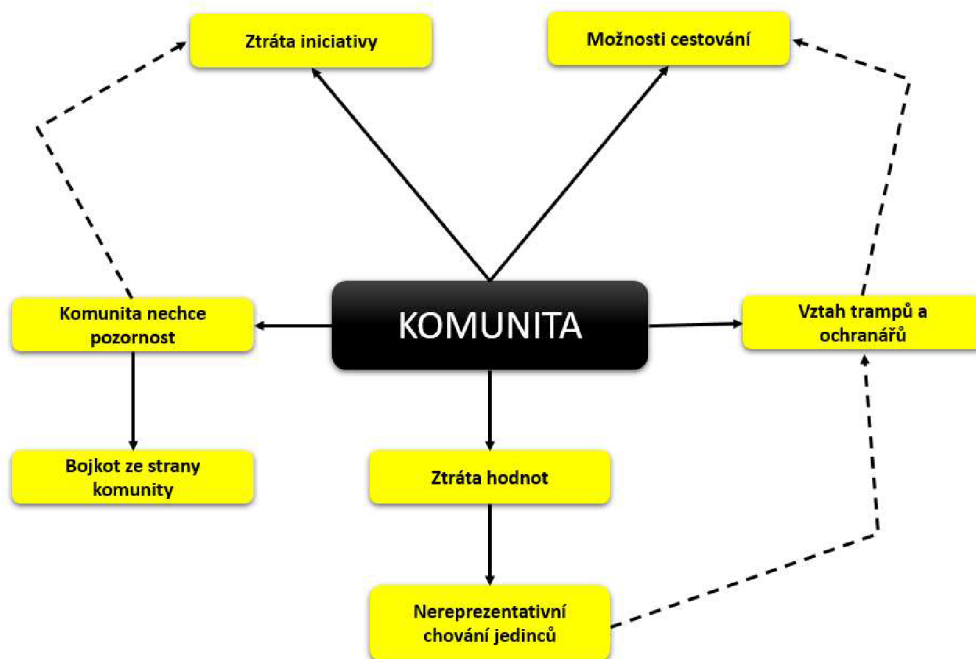
Dimenze Subkultury obsahuje celkem osm shluků, z nichž převažují spíše pozitivní nad negativními. Lze uvést, že místní komunita si zcela uvědomuje důležitost a unikátní postavení trampské subkultury v České republice a její nevyvratitelnou pozici jako fenoménu regionálního i národního. Panují oprávněné obavy o budoucnost této subkultury, spojené zejména s aktuálními problémy, se kterými se tramping potýká, zejména úbytek zájmu osob o tento fenomén, plynoucí z jiných možností trávení volného času a také nezájem mládeže o ideály, které tato svěbytná subkultura prezentuje. Zároveň chybí faktor jisté formy odporu k politickému uspořádání, který měl své opodstatnění před rokem 1989 a který inspiroval část veřejnosti ke směřování svého zájmu směrem k trampingu. Tento faktor již v dnešní době pozbývá smyslu. Tento úbytek zájmu, spojený se silně ortodoxním smýšlením a nedůvěrou komunity, má přímý vliv na současný stav, který budoucnost a vývoj subkultury může velmi negativně zasáhnout.

Lokální komunita vidí smysl v zápisu trampingu na Seznam nemateriálních statků tradiční lidové kultury Královéhradeckého kraje a tento krok považují za možnost, jak hodnoty trampingu ochránit v podobě, ve které existují již od vzniku

subkultury ve 20. století a současně vidí prostředek, jak zachovat tradice, spojené s touto subkulturou a možnost tyto tradice prezentovat dalším generacím. Nebezpečí v zápisu ovšem vidí v procesu, konkrétně v části, kdy bude probíhat definice a vymezení této subkultury. Hrozí zde riziko dezinterpretace či nesprávné definice, které potenciálně ohrožuje podobu chráněného statku, který by současné subkultuře nemusel odpovídat.

Medializace subkultury, která je dle lokální komunity spojena se zápisem, však může přinést možnosti pro subkulturu více se otevřít a prezentovat se takovým způsobem, který by mohl minimálně zlepšit povědomí o trampingu, jeho zvyklostech a tradicích a dále také popřípadě přilákat potenciální zájemce o tuto subkulturu a rozšířit tak tramskou komunitu. Současně tato pozitivní prezentace je určitou protiváhou negativních informací, vyskytujících se v současném informačním prostoru.

4.4.2.2 Dimenze komunity



Obrázek 7 Vzájemné vztahy shluků dimenze KOMUNITA

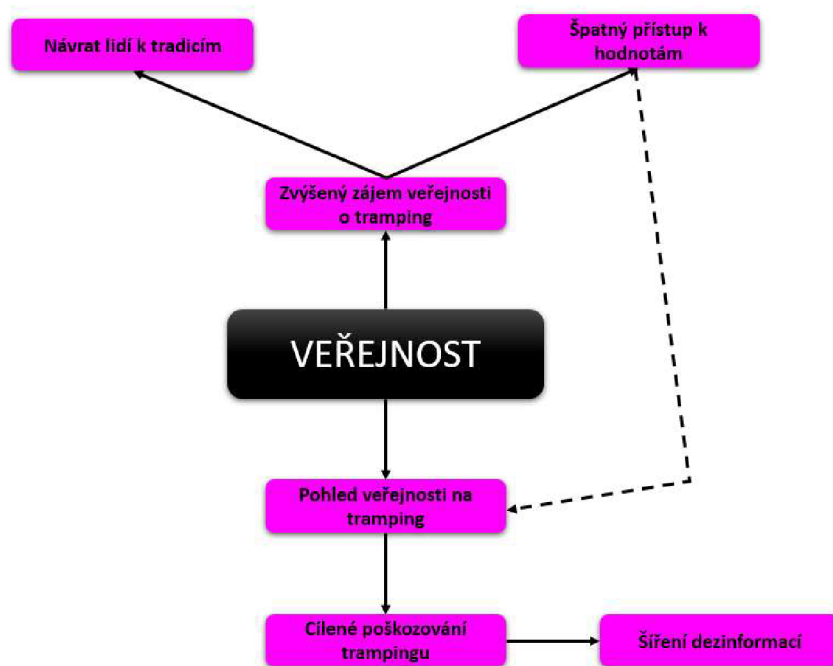
Zdroj: Autor, 2023

Informátoři mimo vyplývajících výhod vidí zároveň rizika, která představuje tramská komunita samotná, konkrétně její snaha nepoutat na sebe pozornost a její nezájem o medializaci. Tato snaha je se subkulturou spojena od vzniku trampingu a úzce souvisí s jeho pozicí na hranici legality, spojené s nedůvěrou a uzavřeností komunity k institucím a zbytku společnosti.

Významným faktorem, který je nezbytné brát v potaz, je neorganizovanost tramské komunity. Komunita v dnešní době není ucelená a spolupracující. Tento faktor má vliv na tvorbu názorů a reakcí na současné pozitivní i negativní podněty, směřující na tramskou komunitu. Charakteristickým příkladem je situace na Kokořínsku, kde je vedena negativní kampaň proti tramské komunitě, která však vzhledem ke své neorganizovanosti není schopná přijmout jednotné stanovisko a reakce jsou ve většině případů na úrovni jednotlivců či tramských osad. Tato ztráta iniciativy a schopnosti jednotné reakce na podněty negativně ovlivňuje případnou podporu zápisu trampingu na Seznam nemateriálních statků tradiční lidové kultury na regionální i národní úrovni.

Členové tramské komunity popisují situace, kdy lidé, prezentující se jako trampové, nerespektují tramské hodnoty. Jejich chování, včetně přístupu k pobytu v přírodě, je terčem kritiky jak tramské komunity, tak zároveň zbytku společnosti, která pak k tramské komunitě přistupuje odměřeně. Toto má vliv na pobyt trampů v přírodě, který, ač stále na hranici legality, je ve většině případů tolerován. Případný zvýšený zájem osob, nerespektujících tramské hodnoty a zvyklosti, bude mít negativní vliv na vztahy tramské komunity s veřejnými institucemi a zbytkem společnosti a tím budou omezeny možnosti trampů, kteří respektují tradiční hodnoty, cestovat a využívat svá oblíbená místa k pobytu v přírodě.

4.4.2.3 Dimenze veřejnosti

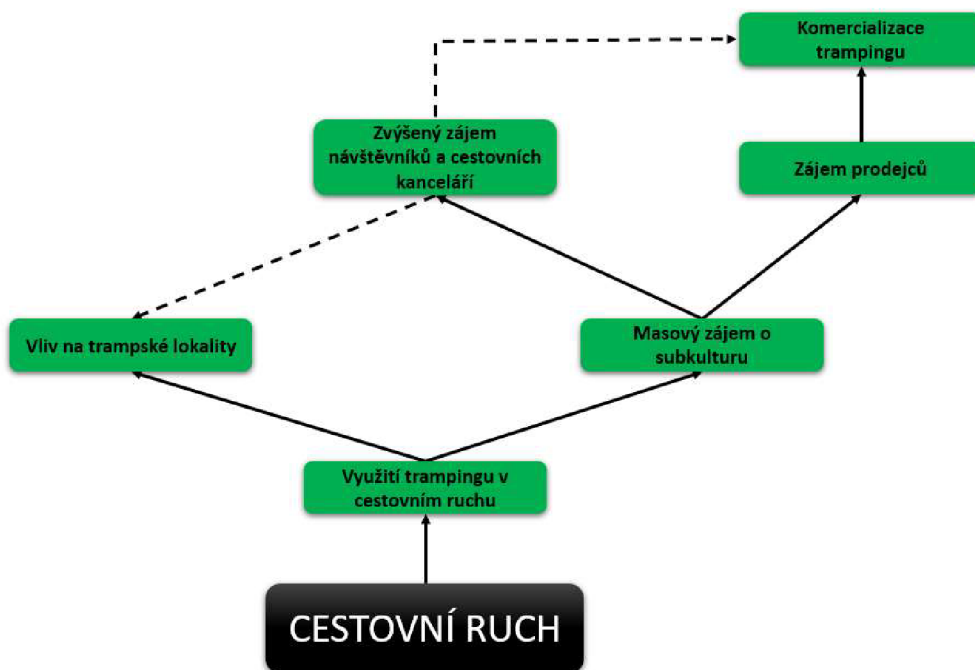


Obrázek 8 Vzájemné vztahy shluků dimenze VEŘEJNOST
Zdroj: Autor, 2023

V dimenzi Veřejnosti informátoři vidí pozitiva i negativa ve vztahu ke zvýšenému zájmu veřejnosti o tramskou subkulturu. Pozitiva vidí zejména v zájmu lidí o tradice trampingu a s tím spojený návrat osob k tramským tradicím, což by mělo dopad zejména na stárnoucí tramskou komunitu. Ovšem jako negativní stránku tohoto zájmu vidí riziko špatného přístupu k tramským hodnotám a tradicím na úrovni jednotlivců i skupin, což má za následek vliv na pohled veřejnosti na tramskou subkulturu.

Jako výrazné riziko informátoři vidí v případě medializace trampingu i snahu o cílené poškození této subkultury, která již probíhá v současné době na lokálních úrovních, v podobě šíření dezinformací a špatné interpretace činností tramské komunity. Medializace je možným podnětem pro zvýšení těchto snah trampingu zdiskreditovat v očích veřejnosti.

4.4.2.4 Dimenze cestovního ruchu



Obrázek 9 Vzájemné vztahy shluků dimenze CESTOVNÍ RUCH

Zdroj: Autor, 2023

Dopady cestovního ruchu, které přináší zápis trampingu na Seznam nemateriálních statků tradiční lidové kultury na regionální i národní úrovni komunita nepovažuje za až tak významné. Ovšem v případě uznání trampingu jako nehmotného dědictví na mezinárodní úrovni, již vnímá faktory, které mohou mít jak pozitivní, tak i negativní vliv na existenci a rozvoj trampské subkultury.

Informátoři vidí spojení mezi medializací trampské subkultury, snahou o její využití v cestovním ruchu a v dalších formách komerčního využití. Zájem o subkulturu bude využíván ze strany cestovních kancelářů, které mají možnost využít pozici trampingu jako fenoménu a uznaného nehmotného dědictví a nabídnout ho jako produkt pro účastníky cestovního ruchu. Největší obavy mají trampové z dopadu tohoto zájmu na trampské lokality, které se takto mohou stát cílem návštěvníků a trampové tak o pobyt v lokalitách ztratí zájem. Informátoři však předpokládají, že tento zájem postihne pouze nejznámější lokality a zmiňují schopnost komunity trampů adaptovat se na tento nově vzniklý stav a zaměřit svou

pozornost na méně známé lokality, které nejsou z hlediska cestovního ruchu považovány za atraktivní.

Informátoři zmiňují rizika spojená s komercializací tramské subkultury a označují tento jev za velmi negativní, který brání úspěšnému budoucímu rozvoji trampingu. Panují obavy, že by se trampung stal „značkou“, nabízenou účastníkům cestovního ruchu formou suvenýrů nebo jiných upomínkových předmětů.

Celkový pohled informátorů na spojení cestovního ruchu a trampingu je takový, že zájem v případě uznání trampingu jako nehmotného dědictví na regionální i národní úrovni nepřinese větší negativní dopad, nicméně jako zlom považují uznání na úrovni mezinárodní, konkrétně jako nehmotné kulturní dědictví UNESCO.

4.4.2.5 Propojení dimenzí výzkumu

Identifikované shluky, shromážděné v jednotlivých dimenzích ovlivňují nejen shluky, umístěné v dané dimenzi, ovšem lze pozorovat i přesah jejich vlivu do jiných dimenzí. Rozhodující bude v tomto případě role tramské komunity, která je a dále bude zodpovědná za aktivní či pasivní prezentaci a propagaci tramské subkultury. Za klíčové se dají považovat reakce komunity a veřejnosti v situaci, kdy bude trampung figurovat na Seznamu nemateriálních statků tradiční lidové kultury Královéhradeckého kraje. Od těchto reakcí a jak jednotlivé skupiny tento fakt uchopí a jak se nově vzniklému stavu přizpůsobí, bude nadále určovat vývoj a prezentaci subkultury a případný zájem účastníků cestovního ruchu o tento fenomén.

Komunita by se v rámci úspěšné prezentace měla distancovat od veškerých nelegálních aktivit, souvisejících s výstavbou tábořišť a staveb v chráněných krajinných oblastech a aktivně tak prezentovat svůj zájem o zachování přírodních útvarů společně s archeologicky významnými oblastmi.

5 Shrnutí a diskuze výsledků

Výzkumná otázka práce koresponduje se současnou snahou zapsat tramping na Seznam nemateriálních statků tradiční lidové kultury Královéhradeckého kraje. I přes fakt, že o trampské subkultuře jsou psány odborné práce či články, žádné se nezabývají postojem komunity k této snaze tramping na seznam zapsat. Pozice trampingu jako potenciálního předmětu zájmu pro cestovní ruch rovněž není často zpracovávaným tématem dostupné literatury. Příkladem akademické práce, zkoumající vztah trampingu a cestovního ruchu je práce Říčařové (2015), která ve své práci zkoumá specifika cestování trampů z hlediska využívání služeb cestovního ruchu.

Kvalitativní výzkum odhalil pohled a názorové polohy komunity k zápisu trampingu na Seznam nemateriálních statků tradiční lidové kultury. Lokální komunita dále odhalila, jaké pozitivní a negativní faktory v potenciálním zápisu trampingu vidí a jak by tyto faktory mohly dále ovlivňovat vývoj subkultury trampingu, činnost komunity a v neposlední řadě pohled a zájem veřejnosti na tramping. I přes riziko vzniku negativních faktorů, ovlivňujících subkulturu, komunita v zápisu vidí prostředek ochrany hodnot a možnost, jak trampskou subkulturu a její tradice zachovat pro příští generace.

Použitými metodami bylo úspěšně dosaženo odpovědi na výzkumnou otázku, spojenou s postojem konkrétní trampské komunity k zápisu trampingu na Seznam nemateriálních statků tradiční lidové kultury. Je však nezbytné říci, že vnímání části komunity nereflektuje vnímání a názorové polohy celé trampské komunity v Královéhradeckém kraji a ani v České republice. Lokální komunita spíše poukazuje na dopady, které by ovlivnily celou subkulturu, či měla vliv na celou komunitu v České republice. Lokálně poukazují pouze na možnost pozitivní prezentace komunity, ačkoliv to nepovažují za primární cíl, ale pouze jako určitý benefit, spojený se zvýšenou medializací trampingu, který by zvýšil zájem osob se trampingu věnovat a případně být s komunitou v kontaktu. Dopad potenciálně vidí také v omezení využití oblíbených trampských lokalit, které by se mohly potýkat s větším využíváním ze strany osob jak z trampské komunity, tak i osob mimo tuto

komunitu. Chování těchto osob v přírodě může mít přímý vliv na vztahy lokální komunity s institucemi, zodpovědnými za správu území, kde jsou trampské lokality umístěny. Lokální komunita zároveň nevidí velké riziko v případě zápisu na regionální či národní úrovni. Významné dopady vidí až v případě zápisu na úrovni mezinárodní.

Na základě provedeného výzkumu a vytvořených diagramů byly formulovány hypotézy s platností pro tramskou komunitu v Královéhradeckém kraji. Po zvážení důležitosti jednotlivých dimenzí lze jako klíčovou považovat CESTOVNÍ RUCH, jehož dopad může velmi ovlivnit postoje tramské komunity k zápisu trampingu na Seznam nemateriálních statků tradiční lidové kultury na národní a poté mezinárodní úrovni.

Hypotéza č. 1

S rostoucím zájmem účastníků cestovního ruchu o trampingu v Královéhradeckém kraji klesá ochota členů tramské komunity podporovat zápis trampingu na Seznam nemateriálních statků tradiční lidové kultury na národní úrovni.

Hypotéza č. 2

S rostoucím zájmem účastníků cestovního ruchu o trampingu v Královéhradeckém kraji roste počet případů vnímané komercializace subkultury trampingu.

Hypotéza č.3

S rostoucím zájmem účastníků cestovního ruchu o tramské lokality v Královéhradeckém kraji roste počet negativních incidentů, spojených s dopadem na životní prostředí, v těchto lokalitách.

Hlavním nedostatkem ve výzkumu je zejména fakt, že většina provedených rozhovorů (šest ze sedmi) byla provedena v jeden den, ačkoliv byl kladen důraz na dostatečný odstup mezi jednotlivými rozhovory v rámci tohoto dne. Toto bylo způsobeno zejména časovou vytížeností informátorů a oddílu obecně.

V rámci psaní této práce bylo nezbytné vzít v potaz rizika, která existují pro tramskou komunitu. Komunita si obecně nepřeje zveřejňovat místa, spojená s působením trampů, jako jsou kempoviště, osady, památná místa a jiné důležité lokality. Je tomu tak zejména z důvodu ochrany těchto míst před nežádoucí pozorností, snížení míry rizika vandalizmu a ničení životního prostředí. Je tedy nezbytné v obsahu teoretické práce záměrně vynechat určité informace, které by tato zmíněná rizika mohly zapříčinit.

Respektování těchto požadavků komunity bylo klíčové pro vybudování vzájemné důvěry a přátelského vztahu nejen s informátory v lokální tramské komunitě, ale také s důležitými osobami této komunity v regionu i mimo něj.

6 Doporučení

Ke zvýšení účinnosti tohoto výzkumu a k ověření nově zformulovaných hypotéz lze doporučit navázání dalším výzkumem, využívajícím kvantitativní metody, konkrétně dotazníkové šetření, kterým je možné získat více údajů z komunity v Královéhradeckém kraji a utvořit tak přesnější obraz o míře podpory komunity procesu zápisu trampingu a zjištění případných motivací.

Komplikací v dalším výzkumu může být zejména vybudování důvěry a přátelských vztahů s regionální tramskou komunitou, což může být vzhledem k celkové nedůvěře a uzavřenosti velmi náročné. Řešením takového problému může být tzv. „uvedení“ třetí osobou, která nemusí být z daného regionu, nicméně je dostatečně známá v tramské komunitě a může tak osobu, provádějící následný výzkum představit, a tak přispět k vybudování vzájemné důvěry.

Komplikace mohou nastat i ve snaze zmapovat tramskou komunitu, jelikož neexistuje seznam aktivních osad v regionu. Osoba, provádějící výzkum, bude nucena provést mapování v rámci svého vlastního výzkumu, což je, vzhledem k rozprostření komunity v regionu, komplikovaný úkon. Je nezbytné brát v potaz také osoby, tzv. „trampy samotáře“, kteří nejsou součástí žádné osady. Mapování těchto osob je možné pouze prostřednictvím spřátelených trampů, kteří na tyto osoby mají vazby.

Po úspěšném zmapování komunity je nezbytné vymyslet způsob distribuce dotazníků. V této části výzkumu se jeví jako klíčová role šerifů jednotlivých osad, kteří by mohli být v případě zájmu zapojeni jako distributoři dotazníků do svých osad. Zapojení trampů samotářů do šetření bude záviset pouze na schopnosti osoby, provádějící výzkum, úspěšně zmapovat co největší část komunity v regionu. Problémem bude zároveň určit procentuální podíl komunity, která se na výzkumu podílela, jelikož v současné době není zmapována celá aktivní tramská komunita v Královéhradeckém kraji.

7 Závěr

Cílem této práce bylo pomocí metod kvalitativního výzkumu zjistit konkrétní postoje a názory lokální tramské komunity v Královéhradeckém kraji ve věci zápisu trampingu na Seznam nemateriálních statků tradiční lidové kultury Královéhradeckého kraje a díky analýze výsledků určit motivaci této komunity k podporujícímu, či odmítavému stanovisku k procesu zápisu. Cíl výzkumu byl úspěšně splněn a byla nalezena odpověď na výzkumnou otázku.

Místní tramská komunita se staví k možnosti zápisu pozitivně, i přes veškeré zjištěné negativní faktory a možná rizika. V zápisu vidí primárně možnost ochrany hodnot trampingu jako fenoménu a zachování tradic, spojených s touto subkulturou a možnost tyto tradice a hodnoty předávat dalším generacím. Zdůrazňuje, že v případě zápisu je nezbytné dbát na jasné a konkrétní vymezení a definici tramské subkultury, včetně tradic a zvyků a zamezit tak dezinterpretaci a nesprávnému vymezení statku, který má být na seznam zapsán.

Tramská komunita v Královéhradeckém kraji by měla více komunikovat o snaze zachovat hodnoty a tradice trampingu a zároveň projevit snahu sjednotit svůj postoj ve věci podpory zápisu trampingu na Seznam nemateriálních statků tradiční lidové kultury v regionu. Komunita by měla nadále mít snahu přispět ke snaze odborníků správně vymežit a definovat trampingu, společně s jeho hodnotami a tradicemi v procesu zápisu.

Zároveň by komunita v regionu měla mít vlastní snahu o pozitivní prezentaci subkultury směrem k veřejnosti, popřípadě aktivně podporovat regionální projekty, které tramskou subkulturu prezentují, v čele s projektem Stálého tramského muzea.

Další snaha komunity by měla směřovat k edukaci ve věci zápisu statku na seznam nemateriálních statků a jeho skutečných výhod, popřípadě nevýhod. Lze tak předejít špatné interpretaci zápisu, který část komunity stále vnímá jako něco svazujícího či pro komunitu negativního. Tato názorová poloha však často vychází z neznalosti procesu zápisu a jeho konkrétních dopadů na tramskou komunitu.

8 Seznam zdrojů

- [1] AGENTURA OCHRANY PŘÍRODY A KRAJINY ČR, 2022. Černé stavby a tábořiště v CHKO nechceme. *Agentura ochrany přírody a krajiny ČR: CHKO Kokořínsko - Máchův kraj* [online]. [cit. 2023-04-22]. Dostupné z: <https://kokorinsko.nature.cz/-/cerne-stavby-v-chko-nehceme#:~:text=Nejednalo%20se%20o%20jedinou%20černou,byl%20vydáván%20za%20experimentální%20včelín>.
- [2] AGENTURA OCHRANY PŘÍRODY A KRAJINY ČR, 2023. Charakteristika oblasti. *Agentura ochrany přírody a krajiny ČR: CHKO Kokořínsko - Máchův kraj* [online]. [cit. 2023-04-22]. Dostupné z: <https://kokorinsko.nature.cz/charakteristika-oblasti>
- [3] ALTMAN, Karel, 2017. Výzkum trampingu na etnologických pracovištích v českých zemích od 80. let 20. století. *Studia Ethnologica Pragensia*. Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, 2017(2), 68-78. ISSN 2336-6699.
- [4] ASOCIACE KRAJŮ ČESKÉ REPUBLIKY, 2013. *CHARAKTERISTIKA KRAJE* [online]. [cit. 2023-04-18]. Dostupné z: <http://www.asociacekrajů.cz/kraje-cr/kralovehradecky-kraj/charakteristika-kraje-6/>
- [5] BREZINA, Ivan. Interview, 2021. In: *Nedej se: Selhání na Kokořínsku* [online]. MAREK, Martin. TV, ČT2. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/1095913550-nedej-se/222562248410034/>
- [6] ČESKO, 1997. Ústavní zákon č. 347/1997 Sb. In: *Zákony pro lidi*. Praha. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1997-347>
- [7] DICKINSON, Greg, 2018. Overtourism. *Collins: English Dictionary* [online]. [cit. 2023-04-12]. Dostupné z: <https://www.collinsdictionary.com/submission/19794/Overtourism>
- [8] DROBEK et al, 2021. Almanach k 30. výročí dětského tramského oddílu Thompsonových vlků. *Thompsonovi vlci* [online]. 2021 [cit. 2023-04-13]. Dostupné z: <https://trampici.cz/almanach/>
- [9] FAŮ, Roman, 2019. *Obnova československého woodcrafterského hnutí po roce 1989*. Praha. Rigorózní práce. Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, Ústav českých dějin.
- [10] GOODWIN, Harold, 2016. *A new challenge "overtourism"* [online]. [cit. 2023-04-12]. Dostupné z: <http://news.wtm.com/a-new-challenge-overtourism>
- [11] GOOGLE, 2023. *Google Earth* [online]. [cit. 2023-04-13]. Dostupné z: <https://earth.google.com/web/search/Kostelec+nad+Orlicí/@50.17593335,16.08032583,278.157685a,65885.83508327d,35y,0.00000118h,0t,0r/data=CigiJgokCT5ScIbNtj9AEdb3K3ZKeTVAGaTo32zRnUtAIdQD171OED5A>

- [12] HURIKÁN, Bob, 1990. *Dějiny trampingu*. 2. upr. vyd. Praha: Novinář. ISBN 80-707-7432-0.
- [13] JANDOUREK, Jan, 2007. *Sociologický slovník: uvedení do problematiky*. Vyd. 2. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-269-0.
- [14] JEDLIČKA, Jiří et al, 2021. *Informace o historii zrodu trampského muzea českých a slovenských trampů*. Holice, 1-6.
- [15] JEDLIČKA, Jiří. Interview, 2022. In: Naše nej...: Trampské muzeum už nebude jen mobilní. Našlo svůj domov [zvukový záznam] [online]. BRÁZDOVÁ, Tereza. Český rozhlas. Dostupné z: <https://pardubice.rozhlas.cz/trampske-muzeum-uz-nejedne-jen-mobilni-naslo-svuj-domov-8822639>
- [16] KAPUSTKA, Katarína. Interview, 2021. In: *Nedej se: Selhání na Kokořínsku* [online]. MAREK, Martin. TV, ČT2. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/1095913550-nedej-se/222562248410034/>
- [17] KESNER, Ladislav, Ivo MORAVEC, Radek NOVOTNÝ a Dagmar ŠKODOVÁ-PARMOVÁ, 2008. *Management kulturního cestovního ruchu* [online]. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR [cit. 2023-04-17]. Dostupné z: https://www.mmr.cz/getmedia/efcd9671-4737-427b-bab5-1b6be507e800/getfile10_1.pdf
- [18] K.F.T.P., 2023a. Mobilní trampské muzeum českých a slovenských trampů. *K.F.T.P.: Kamarádi Festivalu Trampských Písní* [online]. [cit. 2023-04-17]. Dostupné z: <http://www.kftp.cz/tramuz/mobilni-trampske-muzeum>
- [19] K.F.T.P., 2023b. Fotogalerie - Trampské muzeum na 37. FTP v H. Jelení 2012. *K.F.T.P.: Kamarádi Festivalu Trampských Písní* [online]. [cit. 2023-04-17]. Dostupné z: <http://www.kftp.cz/fotogalerie/category/33-trampske-muzeum-na-37-ftp>
- [20] KRÁLOVÉHRADECKÁ KRAJSKÁ CENTRÁLA CESTOVNÍHO RUCHU, 2023. PO STOPÁCH TRADIČNÍCH ŘEMESEL v Královéhradeckém kraji. *PO STOPÁCH TRADIČNÍCH ŘEMESEL v Královéhradeckém kraji* [online]. [cit. 2023-04-18]. Dostupné z: <https://www.remeslahk.cz>
- [21] KRÁLOVÉHRADECKÝ KRAJ, 2017. Top atraktivita. *Turistický portál Královéhradeckého kraje* [online]. [cit. 2023-04-18]. Dostupné z: https://www.hkregion.cz/cs/top-atraktivita.html#page=7;dr_view_style=full;skat=:r=0
- [22] KRÁLOVÉHRADECKÝ KRAJ, 2018. Sociálně demografická analýza Královéhradeckého kraje. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. [cit. 2023-04-17]. Dostupné z: <https://www.kr-kralovehradecky.cz/assets/poskytovatele/strategicke-dokumenty/riminality/Priloha-c-2-Socialne-demograficka-analyza.pdf>

- [23] KRÁLOVÉHRADECKÝ KRAJ, 2021. *Seznam nemateriálních statků tradiční lidové kultury Královéhradeckého kraje* [online]. [cit. 2023-04-18]. Dostupné z: <https://www.kr-kralovehradecky.cz/assets/krajsky-urad/kultura/lidova-kultura/Seznam-nematerialnich-statku-tradicni-lidove-kultury-Kralovehradeckeho-kraje-2021b.pdf>
- [24] KRÁLOVÉHRADECKÝ KRAJ, 2022a. *Metodický pokyn pro vedení Seznamu nemateriálních statků tradiční lidové kultury Královéhradeckého kraje* [online]. [cit. 2023-04-18]. Dostupné z: https://www.kr-kralovehradecky.cz/assets/krajsky-urad/kultura/lidova-kultura/Methodicky-pokyn_Krajsky-seznam-nematerialnich-statku.pdf
- [25] KRÁLOVÉHRADECKÝ KRAJ, 2022b. *PO STOPÁCH TRADIČNÍCH ŘEMESEL v Královéhradeckém kraji* [online]. Královéhradecký kraj, 1-24 [cit. 2023-04-18]. Dostupné z: https://www.remeslahk.cz/filemanager/pdf-viewer/html5/flipbook_new.inc.php?fileID=2503509&app=2431
- [26] KRŠKO, Jan, Jan MAREŠ, Jan POHUNEK, Jan RANDÁK a Jan ŠPRINGL, 2019. *Český trampingu v časech formování a rozmachu*. 2. upr. vyd. Praha: Academia. První republika. ISBN 978-80-200-2897-6.
- [27] KRYCZKA, Małgorzata, 2019. Overtourism vs. Sustainable Development of Tourism. Attempts to Handle Overtourism Following the Example of Venice. *Studia Periegetica* [online], 2(26), 43-61 [cit. 2023-04-12]. Dostupné z: <http://cejsh.icm.edu.pl/cejsh/element/bwmeta1.element.ceon.element-fa50bf0c-6a4c-31c1-87b9-1ba0bb869ba6/c/pdf-01.3001.0013.5391.pdf>
- [28] KUPSA, Michal, 2011. Muzeum trampingu. *Michal Kupsa* [online]. [cit. 2023-04-16]. Dostupné z: <https://www.michalkupsa.cz/blog/muzeum-trampingu-25.html>
- [29] KYZOUR, Jaromír. Interview, 2021. In: *Nedej se: Selhání na Kokořínsku* [online]. MAREK, Martin. TV, ČT2. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/1095913550-nedej-se/222562248410034/>
- [30] MAPY.CZ, 2023. Roverské skály. *Mapy.cz* [online]. [cit. 2023-04-23]. Dostupné z: <https://mapy.cz/zakladni?q=roverské%20skály&source=area&id=113730&ds=1&x=14.5499278&y=50.5374035&z=11>
- [31] MINISTERSTVO KULTURY ČESKÉ REPUBLIKY, 1991. *Úmluva o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví* [online]. Praha, 1-12 [cit. 2023-04-17]. Dostupné z: https://www.mkcr.cz/doc/cms_library/umluva-o-svetovem-dedictvi-4486.pdf
- [32] MINISTERSTVO KULTURY ČESKÉ REPUBLIKY, 2008. *Příkaz ministra kultury č. 41/2008* [online]. [cit. 2023-04-17]. Dostupné z: https://www.mkcr.cz/doc/cms_library/prikaz_ministra-1106.pdf

- [33] MINISTERSTVO KULTURY ČESKÉ REPUBLIKY, 2018. Metodický pokyn pro vedení „Seznamu nemateriálních statků tradiční lidové kultury České republiky“. *Ministerstvo kultury* [online]. [cit. 2023-04-17]. Dostupné z: https://www.mkcr.cz/doc/cms_library/metodicky-pokyn-pro-vedeni-seznamu-nematerialnich-statku-tlk-cr-cj-mk-83893-2018-10037.doc
- [34] MINISTERSTVO KULTURY ČESKÉ REPUBLIKY, 2022. Seznam nemateriálních statků tradiční lidové kultury České republiky. *Ministerstvo kultury* [online]. [cit. 2023-04-17]. Dostupné z: <https://www.mkcr.cz/seznam-nematerialnich-statku-tradicni-lidove-kultury-ceske-republiky-cs-299>
- [35] MORAVEC, I., R. NOVOTNÝ a R. FOLBERGEROVÁ, 2006. *Venkovská turistika. Teoretická východiska a možnosti*. Centrum pro komunitní práci, Praha.
- [36] NÁRODNÍ MUZEUM, s.a. *Století trampingu* [online]. [cit. 2023-04-23]. Dostupné z: <https://www.nm.cz/historicke-muzeum/stoleti-trampingu>
- [37] PÁSKOVÁ, Martina a Josef ZELENKA, 2002. *Výkladový slovník cestovního ruchu*. [Praha]: Ministerstvo pro místní rozvoj. ISBN 80-239-0152-4.
- [38] PETRUSEK, Miloslav, Hana MAŘÍKOVÁ a Alena VODÁKOVÁ. *Velký sociologický slovník*. Praha: Karolinum, 1996. ISBN 80-718-4311-3.
- [39] POHUNEK, Jan, 2011. KULTURA TRAMPŮ. *Folklor Atomového Věku: Kolektivně sdílené prvky expresivní kultury v soudobé české společnosti*. Praha, 65-88.
- [40] POHUNEK, Jan a Petr JANEČEK, 2013. Potlach, cancák, usárna: Tramping pohledem etnologie. *Dějiny a současnost: Fenomén československý tramping*. 2013(4), 18-21.
- [41] POŘÍZEK, Ladislav. Interview, 2021. In: *Nedej se: Selhání na Kokořínsku* [online]. MAREK, Martin. TV, ČT2. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/1095913550-nedej-se/222562248410034/>
- [42] RÁDL, Emanuel a Zdeněk V. TOBOLKA, 1933. *Masarykův slovník naučný*. Praha: Československý Kompas.
- [43] RANDÁK, Jan, Jan KRŠKO, Jan MAREŠ, Jan POHUNEK a Jan ŠPRINGL, 2020. *Putování za obzor: tramping v české společnosti 1918-1989*. 2. upr. vyd. Praha: NLN. První republika. ISBN 978-80-7422-707-3.
- [44] REGIONÁLNÍ MUZEUM V JÍLOVÉM U PRAHY, 2023a. *Tramping a příroda dolního Posázaví* [online]. [cit. 2023-04-17]. Dostupné z: <http://www.muzeumjilove.pano3d.cz>

- [45] REGIONÁLNÍ MUZEUM V JÍLOVÉM U PRAHY, 2023b. *TRAMPING STÁLE ŽIJE! NOVÁ EXPOZICE SE OTEVÍRÁ 18.3.2023* [online]. [cit. 2023-04-17]. Dostupné z: <http://www.muzeumjilove.cz/expozice/tramping-a-priroda-dolního-posazavi/>
- [46] ŘIHÁČEK, Tomáš, Ivo ČERMÁK a Roman HYTYCH, 2013. *Kvalitativní analýza textů: čtyři přístupy*. Brno: Masarykova univerzita. ISBN 978-80-210-6382-2.
- [47] ŘIČAŘOVÁ, Zuzana, 2015. *Tramping jako unikátní fenomén českého cestovního ruchu: Specifika cestování trampů*. Hradec Králové. Bakalářská práce. Univerzita Hradec Králové. Vedoucí práce Mgr. Michal Trousil, Ph.D.
- [48] SMOLÍK, Josef, 2010. *Subkultury mládeže: uvedení do problematiky*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-2907-7.
- [49] ŠPRINGL, Jan, 2013. Když ohně zaplanou: Československý tramping. *Dějiny a současnost: Fenomén československý tramping*. 2013(4), 10-14.
- [50] ŠRÁMKOVÁ, Renata, 2015. *Český tramping – specifický životní styl 20. století*. Hradec Králové. Diplomová práce. Univerzita Hradec Králové. Vedoucí práce Doc. PhDr. Jiří Semrád, Csc.
- [51] UNESCO, 1972. Convention Concerning the Protection of the World Cultural and Natural Heritage. *UNESCO: World Heritage Convention* [online]. Paris [cit. 2023-04-17]. Dostupné z: <https://whc.unesco.org/archive/convention-en.pdf>
- [52] UNESCO, 2003. *ÚMLUVA O ZACHOVÁNÍ NEMATERIÁLNÍHO KULTURNÍHO DĚDICTVÍ* [online]. Paříž, 17. října 2003 [cit. 2023-04-17]. Dostupné z: <https://ich.unesco.org/doc/src/00009-CS-PDF.pdf>
- [53] UNWTO, 2018. 'Overtourism'? – *Understanding and Managing Urban Tourism Growth beyond Perceptions, Executive Summary* [online]. [cit. 2023-04-16]. Dostupné z: doi:10.18111/9789284420070
- [54] VLASTIVĚDNÉ MUZEUM A GALERIE V ČESKÉ LÍPĚ, 2008. *Porušení zákona č. 20/87 Sb. a zák. č. 114/92 Sb.: podnět k šetření*. Česká Lípa.

9 Přílohy

Seznam příloh

Příloha č.1.: Schéma polostrukturovaného rozhovoru

Příloha č.2.: Transkript rozhovorů s informátory

Příloha č. 1: Schéma polostrukturovaného rozhovoru

1.	ÚVOD ROZHOVORU	<ul style="list-style-type: none"> • Představení se • Cíle práce a výzkumu • Odpověď na případné otázky informátora • Ujištění anonymity
2.	HLAVNÍ ČÁST ROZHOVORU	<p>Část 1 Trampská komunita v KH kraji</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jak osobně vnímáte stav komunity v KH kraji? Její otevřenost vůči osobám a institucím mimo komunitu? • Jak hodnotíte stav uvnitř komunity? Vztahy a komunikace mezi osadami, jejich spolupráce a aktivita? Spolupráce a komunikace s osobami mimo trampské osady? • Co považujete v současné době za největší rizika pro trampskou komunitu? Největší rizika vně i uvnitř komunity? • Vidíte nějaké konkrétní nedostatky, nebo naopak přednosti v chování trampské komunity, její komunikaci a prezentaci. • Máte osobní negativní či pozitivní zkušenost s propagací trampingu a trampské komunity? • Vnímáte osobně nějaké konkrétní překážky v budoucím vývoji trampingu a zachování trampských hodnot? <p>Část 2 Trampská osada dotazovaných osob</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jak hodnotíte aktivitu Vaší trampské osady v rámci trampské kultury? • Jak hodnotíte komunikaci Vaší trampské osady vně i uvnitř trampské komunity? Jaké komunikační portály používáte. • Jakým způsobem Vaše osada šíří povědomí o trampské kultuře, samotné existenci trampingu, či propagaci trampingu? <p>Část 3 Zápis trampingu na seznam ...</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jak osobně hodnotíte snahu zapsat tramping do seznamu ... • Vidíte osobně potenciál v zápisu trampingu na seznam ... • Jaká je dle Vás výhoda umístění trampingu na seznam ... • Máte nějaké konkrétní obavy ze zápisu trampingu na seznam ... a s tím spojené možné vyšší medializace a prezentace trampingu ve společnosti? • Vidíte osobně nějaká rizika v zápisu trampingu do seznamu ... <p>Část 4 Pozitiva a negativa zápisu, překážky</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jaké jsou dle Váš pozitivní dopady zápisu trampingu do seznamu ... na tramping, trampskou kulturu a komunitu? • Jaké jsou dle Váš negativní dopady zápisu trampingu do seznamu ... na tramping, trampskou kulturu a komunitu?
3.	ZÁVĚR ROZHOVORU	<ul style="list-style-type: none"> • Napadá Vás něco důležitého k tématu trampingu a zápisu do seznamu ..., o čem jsme nehovořili? • Chtěl/a byste se na něco zeptat Vy?
4.	PODĚKOVÁNÍ	<ul style="list-style-type: none"> • Nabídka seznámení informátora s výsledky výzkumu • Rozloučení

Příloha č. 2: Přepis rozhovorů s informátory

Informátor č. 1

Rád bych se, prosím tě, zeptal, jak ses dostal k trampingu. Jak dlouho už jezdíš na vandry a jak dlouho se tomu věnuješ?

Jezdím asi od šestnácti, nebo sedmnácti. Nejdřív jsem teda čundroval klasickým netrampským způsobem. Kdy jsme měli i stan a pak jsem nějak potkal jednoho kamaráda, jel jsem s ním na vandr vlastně, ihned jsem se stal trampem, protože jsem od malička se zajímal o přírodu a mimo pozdravu ruky jsem vlastně uměl přežít, spát pod širákem, rozdělat oheň po dešti, to jsem prostě všechno uměl, že mě to nemuseli učit. Oni ani nevěřili, že prostě nemám nic sježděného, protože jakmile jsem se naučil podávat ruku, tak jsem do toho kamarádství vplul. Takže asi tak od těch šestnácti, sedmnácti. A když byl v tom 89 převrat, založil jsem dětský oddíl a tím jsem začal vlastně pracovat s dětma. Byl tam jeden skaut, starej pán, asi 80 let a my jsme tam jeli jako parta trampů. Byli jsme mladší a on nás uhučel, abychom vstoupili do skautu a začali tam s ním vést oddíl.

V současnosti jsi jak aktivní, ať už se týká vašeho oddílu nebo trampingu obecně?

Od té doby jsme se potom přesunuli spíš na ten tramping, do dneška děláme čistý tramping. Čistý tramping si představuji tak, že ať používáme pár moderních věcí, nejsme tak ortodoxní, tak jezdíme stylově, co se týká ve vztahu k přírodě, to znamená v žádném případě neublížit přírodě, a to ve všech smyslech, takže ne se všema trampama třeba souhlasím, co třeba budují, nebo jak to dělají.

Vadí mi třeba, že když budují třeba převis, tak nabouchají hřebíky do stromu nebo znehodnotí nějakým způsobem skálu, aby tam něco zakotvili, protože vždycky to jde vyřešit jinak. Nevadí mi roubený převisy, kdybych to takhle nazval, s lavičkama, vadí mi kolikrát, jak to mají špatně provedené, protože tam udělají něco hezkého, ale ne s přírodou dohromady.

Rád bych se zeptal v první řadě na tvůj názor na trampskou komunitu v Královéhradeckém kraji. Jak osobně ty vnímáš stav komunity v Královéhradeckém kraji? Co se týká její otevřenosti vůči osobám, nebo třeba institucím?

Já bych řekl, že tady je asi stejný počet osob jako kdekoliv jinde. Neřekl bych ani míň ani víc. Řekl bych, že spolu komunikují dobře. Ne všichni se samozřejmě znají, ale vím, jak mě chodí hodně pozvánek, my bohužel tak často nemůžeme jet, protože děti to tak nebaví. My si vybíráme vždycky tři ohně do roka, to je strop pro ně. Kdyby chtěli, můžou mít víc, ale oni spíš nechtějí. Ale komunikace nebo akcí je tady hodně. Kolikrát, když chceme vybrat nějaký termín na akci, tak to skoro ani nejde, protože každý víkend je prostě obsazený nějakou významnější akcí. Řekl bych, že komunikují mezi sebou dobře, některé akce jsou čistě ortodoxně trampský, některé jsou víc veřejné, kde může přistoupit i veřejnost, to znamená nejenom trempové, ale to je místo od místa.

Co se týká vztahů v rámci té komunity, vidíš nějaké extrémně negativní vztahy na lokálních úrovních nebo třeba pozitivní vztahy, spolupráce?

Co se podstatně zhoršilo za posledních 15 až 20 let. Co dřív nebylo, že si trampové přestávají víc pomáhat. Pamatuji dobu, kdy jen proto že jsi byl tramp, tak všichni trampové dokázali přijet, pomoci ti s čímkoliv kdekoliv, na brigádě. Byli trampové, kteří táhli chudý trempy, aby měli na vandr, platili jim jídlo nebo darovali výbavu. Dneska to je tak soukromý, až mě to strašně mrzí.

Ano je pořád pár takových trampů, ale zaprvé jezdí desetkrát, stokrát víc lidí, ale spadlo to moc do soukromých sfér. Je to takový jiný. On tramping byl vždycky takový soukromý, ale ne mezi sebou, byli soukromí k veřejnosti, ale mezi sebou byli strašní kamarádi. Pamatuji třeba potlachy, kde se přijelo, na celtu každý vysypal konzervy a jídlo a jedlo se společně, to dneska prostě nikdo neuvidí. Jo, protože tohle už neexistuje, to úplně zmizelo a přestali být víc kamarádi a začali být víc soukromníci. Komunikace tam je, ale co se mi právě nelíbí, že hodně těch trampů už není takový opravdu trampských. Vymlouvají se na to, že jsou trampové, jezdí od hospody k hospodě, když jsou trochu víc podnapilý, tak se klidně vyspí za hospodou a o tomhle tramping vůbec nikdy nebyl. Jo tramping je svobodný styl, že? Že si můžeš dělat, co chceš, s podmínkou, že nikoho neomezuješ, nikoho neohrožuješ a nic neničíš. Není důležité, jak seš oblíbený, není důležitý skoro vůbec nic, ale je důležitý srdce a na to dneska lidi strašně zapomínají. Dneska podat ruku umí úplně každý, ale pak zjistíš, tak ani nejezdí pořádně na vandry, chování v lesích katastrofální.

Jinak tohle samozřejmě platí nejenom na Královéhradecku, ale po celý republice i na Slovensku. Slováci bych řekl, že jsou pořád větší trampové než my, a pořád si ten tramping daleko víc drží v tom ortodoxním stylu. U nás se to hodně rozvolnilo, ale jo, teď to musíme to brát, že to je celorepublikově, teda ten problém, který jsem řekl.

Co považuješ za největší rizika v současnosti pro trampskou komunitu? Ať už zvnějšku, nebo zevnitř?

Tak zevnitř je to to, že je to moc moderní a uvolněný, to znamená, že jezdí ven spousta lidí, kteří by tam vůbec neměli jezdit. Dřív se dostat mezi trampy znamenalo, že jsi musel jít s nějakou partou, která se za tebe zaručovala, která tě učila, která tě vykřesala a pak ses mohl osamostatnit. Dneska jeden ukáže pěti lidem lokalitu, třeba kemp nebo srub a těch pět tam v tu ránu začne jezdit s dalšími lidmi, kteří vůbec nemají ponětí o ničem.

To strašně škodí trampingu, škodí to přírodě, škodí to všemu. Pak samozřejmě jsou rozzlobený ochranáři, který mají na to právo se zlobit. Dřív se tajily trampský lokality. Byla zásada, že pokud nějaký převis chtěl objevit, tak sis to musel fakt vyšlápnout, musel sis to sám odřít. Dneska je moderní to mapovat na internetu, což je strašný průšvih, ale je to podle mě úmyslný průšvih, aby ten tramping skončil. To znamená, že jsou lidi, kteří tam naženou turisty, protože to zmapují, dají tam GPS, popíšu, jak ten kemp vypadá a že trampové jim udělali dřevo. To je prostě strašný průšvih, který tady vzniká, dřív, když jsme jezdili ještě před deseti lety na vandry, tak jsme potkali pár trampů, třeba nějakou tu partu. Dnes to je zástup lidí, který se prostě hemží lesem, někdy najít volný převis je strašný problém. Všude to je až na hranici turismu, nebo jak to vůbec nazvat. A vidíš, jak ty lidi se neuměj úplně chovat,

neumějí se chovat k zařízení, nechávají tam odpadky a tohle vnitřně nám strašně poškozuje tu vlastní trampskou pověst, která je úplně o něčem jiném. A svět nás potom vnímá, nebo Česká republika nás vnímá úřady nás vnímají jako škoditele.

Když se podíváš na současné chování trampský komunity, vidíš zásadní nedostatky, nebo naopak přednosti v její komunikaci nebo prezentaci, ať už chtěné nebo nechtěné?

Tak dřív se většina trampů moc neprezentovala, pokud to bylo na veřejnosti. Samozřejmě mezi sebou ano, ale na veřejnosti o nich málokdo věděl. Jak jsem říkal, lokality si většinou tajili před veřejností. Dnes díky sociálním sítím každý ukazuje, kam jezdil, někdy tak špatně, že lidé, co by tam neměli být, to samozřejmě lehce najdou, nebo se to i úmyslně prozrazuje. Je to strašně těžká otázka, řekněme, že je 10 lidí, kteří si říkají trampové, a to nepočítám, který si „říkají trampové“, máš tak 2 skutečné trampy, další dva jsou ještě dobrý kluci a zbytek jsou lidi, který jenom vědí, nebo tuší, co je tramping, umí podat ruku, ale vůbec neznají nějaký zákony bivakování, kamarádství, všude tahají flašku s nějakým tvrdým alkoholem nebo neuměj prostě správně vyjet.

My jezdíme ven ne za přírodou, ale s tou přírodou jo, v souladu s přírodou jezdíme. Nejen, že jedeš někam, můžeš se podívat třeba jak vypadá Říp a jedeš za Řípem, ale my jedeme s tou přírodou a oni to nechápou. Oni to neumějí. Oni jedou úplně za něčím jiným, oni jdou do přírody a zařadit si.

Takže cíl není cíl, ale vlastně cesta je cíl?

Ano

Chápu a můžeš jmenovat osobní negativní nebo pozitivní zkušenost s propagací trampské komunity, kdy se té trampské komunitě nějak významně podařilo negativně nebo pozitivně se vymezit vůči té společnosti?

No tak negativní snad ani ne. Některá osada, která fungovala dobře, pak časem propadla spíš jenom alkoholu a chataření, tak to negativní bylo, ale protože trampové se nechtějí moc zviditelňovat tak neudělají nic negativního. To bych asi úplně neřekl, že by se prezentovali negativně. Tady spíš jde o to, že spoustu lidí prezentuje ten tramping negativně a svádí na trempy něco, co vůbec neprovedli. Jak jsem říkal, nafotí se převis plný odpadků a napíše se: „Toto je trampský převis“, to je negativní reklama pro trampy, ale vůbec tím trampové nemají nic společného.

A třeba naopak nějakou významnou pozitivní zkušenost?

Třeba proč nás mají rádi ochranáři nebo majitelé lesů, protože většinou jim vybereme dřevo tam, který nejsou schopný ho stáhnout. To znamená, že jim to tam netleje. A většina je prostě spokojená, protože mají větší klid, mají tam větší pořádek, s tím pravým trampem nemají vůbec problém, naopak se to velice chválí, že tam prostě v celým tom lese je takový pořádek. Nechodí jim tam třeba potom ani pytláci a já nevím, co všechno okolo a vidíš, že to je udržovaný a že to je prostě v pořádku. Jo, ale jak jsem zase říkal trampové nepotřebují vizitku, tím pádem je těžko soudit, co je pozitivní, že jo? On to je styl trampingu na jednu stránku to je smůla, že ani nevydávají pozitivní věci. My jako oddíl jsme asi dvakrát nebo třikrát hasili les po někom a taky jsme nebyli kvůli tomu novinách, že jsme zachránili les. Prostě jsme ho uhasili a nechali

jsme to být. Nepotřebovali jsme být prezentovaní jako hrdinové, a o tom je ten tramping, ono si potom těžko prezentuje, čím oni jsou kladný, protože oni nepotřebují být v televizi.

Když se podíváš na současný tramping a na to, v jakém je stavu, vidíš významné překážky, které by mohly bránit jeho budoucímu vývoji, ať už třeba k lepšímu, nebo minimálně k tomu, aby stagnoval na současné úrovni?

Přelidněnost, je to úplně cítit, jak ta příroda trpí, trpí i návštěvnost míst, třeba Roverky, ty převisy jsou navštěvované desetkrát tolik co před pěti rukama A před 5 lety to bylo pětkrát tolik než před dalšíma 5 lety. A samozřejmě lidi se neumějí chovat, sebrat správný dříví, nechci říct slovo pokácet, protože by se to nemělo. Třeba i ti lesáci byli rádi, že měli pokácené soušky. Nemuseli je řešit, že jo.

Tihle lidi, já tam přijdu pod převis a tam prostě syrové dříví. To je prostě katastrofa, nebo je tam nepořádek. Nechají zapálený žhavý ohniště neuhášený, protože si chtěli odejít na vlak o něco dřív, to tramp v životě neudělá a ta přelidněnost prostě působí samozřejmě na tu přírodu, a to zase je zneužíváný proti trampům. Jo, bohužel, toto si nezavinili trampové. Trampové si ty lokality bránili a tajili, to de facto takhle fungují do dneška. Ty lokality, kam ty trampové jezdí se proflákly, a to udělali lidi, kteří ten tramping chtějí zničit, to je to, co si musí člověk uvědomit. Tramp většinou ty lokality opravdu neprozradil, protože vím, že jsem kolikrát prosil někoho, aby nám nějaký převis řekl, ale prostě ne. Bud' si ho najdete, nebo máte smůlu, to byla prostě ještě před 10 lety úplně jednoduchý pravidlo. Jenže dneska je to takový jiný.

Rád bych se zeptal na něco ohledně vás jako oddílu. Jak hodnotíš aktivitu oddílu v rámci trampské komunity, aktivní, málo aktivní?

My jsme aktivní hodně nejenom sami pro sebe, ale i pro ostatní, protože to pro ostatní bylo v trampingu důležitý. Vždycky, když někdo uspořádal z trampů akci, tak to dělal hlavně pro ty druhý, ne, aby se pobavila v té chvíli ta osada nebo to uskupení, ale aby se bavili ti druhý. To znamená pro nás je to taky důležitý, to znamená, my se snažíme dělat akce pro druhý, ale nejenom, že děláme doma, ale třeba jsme spolupořadatelé Festivalu trampských písní a byli jsme třeba spolupořadatelé československých potlachů, Portu jsme pořádali a tak dál V historii toho máme strašně moc, vždycky bylo pro nás důležité udělat radost druhým, ať nás to stojí, co nás to stojí.

Vše to je samozřejmě pracný, ale přitom jsme se nezviditelňovali, že bychom kvůli tom byli strašně slavný, to nebylo potřeba.

Jak hodnotíš komunikaci vašeho oddílu mimo trampskou komunitu i v komunitě. Jak komunikujete s ostatními osadami nebo institucemi?

Při vnitřní komunikaci se používá moderní technika, sociální sítě a tak dál. Logický pošta už dneska nefunguje, je to moc drahý. Komunikace samozřejmě funguje i ven, to znamená, když někoho pozveme, tak je to vždy přes sociální sítě. To samé funguje i mezi těma osadama jinde.

Myslíš, že to je na kvalitní aktivní úrovni, nebo spíš pasivní komunikace, která nefunguje?

Je spousta lidí, kteří komunikují dobře a lidi, kteří komunikují proto, aby se proslavili. Jsme pořád jen lidi, to znamená i mezi těma trampama se najdou lidi, který chtějí být známý, takže si založí sociální síť a snaží se, aby jim tam chodili lidi, ale občas jim připomenou, že oni jsou ti správci. Což takhle to funguje asi všude. Jo i ty trampové jsou jenom lidi, někdy hraje roli ego, někdy jsou duševně víc vyspělí, ale bohužel mezi námi je spousta lidí, který si hrajou na trempy a vůbec nevědí, o čem ten tramping je. Oni ti řeknou, že jo, ale nevědí.

Ted' bych se rád přesunul k otázkám ohledně zápisu toho trampingu. Jak osobně ty hodnotíš vůbec tu snahu zapsat ten tramping a ten Seznam?

Nápad se mi líbí. Já si myslím, že tramping by si ho zasloužil, protože trampové by neměli vůbec přijít o jakoukoli svobodu, ale spíš je to vlastně kulturní věc, která možná nepřežije dlouho a měla by být zaznamenaná, protože to je jedinečná věc Čech a Slovenska, rozšířená trošku do Ameriky, do Kanady, kam se ti trampové odstěhovali, ale vlastně to je doména, kterou nemá Maďarsko, Bulharsko, Německo, ať socialistické, postsocialistické státy to vlastně nemají. Je to jenom u nás a jedná se o ten styl hlavně. Všude někdo jezdí někam do přírody. Defacto i myslivci jdou na posed do přírody, ale ten styl trampský, ten styl jezdit s přírodou. Říkám to znova, ne do přírody, ale s tou přírodou, to je vlastně čistě ten trampský styl a zasloužil by si to.

Vidíš osobně potenciál nebo výhody pro tramping po tom umístění na Seznam?

Možná víc lidí by se na nás koukalo líp, nejenom skrz prsty, protože na jednu stránku někdo si natočí pořad o trampech a myslí si, jak to dokonale udělal. Já pak brečím, protože z poloviny věcí vůbec nevědí, o čem mluví, a to podvědomí lidí není úplně přesný, i když v té chvíli třeba kladný, ale pak je spousta informací velice záporných, což by mohlo trošku vyrovnat tyhle informace, a hlavně je to styl, který by měl být zaznamenaný, ať bude pokračovat, což bych rád, nebo by jednou prostě vymřel, tak by měl být zaznamenaný.

A naopak co se týká konkrétních obav, třeba v případě vyšší medializace trampingu nebo zvýšení prezentace trampingu ve společnosti?

Jako díky tomu zápisu? Já si myslím, že nám to nedá vyšší mineralizaci. Medializuje ten, kdo chce mít nějakou akci, to znamená buď si zaplatí nebo přesvědčí nějakého redaktora, aby se zfilmovalo něco pozitivního trampingu nebo naopak proti trampingu a tohle bude hodně neutrální, takže to asi úplně nepomůže, spíš je to taková věc, jak jsem říkal, ta tradice by se tam měla zaznamenat z tradičních důvodů a myslím, že to nebude ani pozitivní, ani negativní, nebo by to mohlo být spíš pozitivní.

Takže žádné negativní dopady?

Není důvod, o trampingu se ví, to není utajená věc, která by najednou vystrčila růžky. Většina lidí o trampingu něco ví nebo tuší, protože pořadů v televizi bylo hodně, takže něco tuší. Spousta velkých představitelů národa bylo trampů, o tom se taky často mluví, spousta herců slavných bylo trempů, takže o tom trampingu se ví, akorát ne každý si dokáže opravdu představit, o čem to je, což těm lidem stejně úplně asi nepředstaví.

Napadá tě cokoliv důležitého k tomu, co jsme tady probrali, něco, co se třeba nezmínilo. Nějaký svůj osobní pohled nebo dojem, co se týká komunity, nebo vašeho oddílu, nebo toho seznamu?

Komunita trampů by měla přestat používat své ego, když se jim něco nelíbí a za každou cenu si prosazovat svůj názor, ať je třeba správný. Prosadit si názor musí být trošičku takovým demokratickým způsobem. Bohužel hodně trampů žije tím, že je někdo pošpinil. Pak je řekněme nějaká medializace, kde někdo dokáže potom vyhrožovat, ať to jsou třeba planá slova. A to je špatně. Člověk by se měl chovat slušně pořád, i když má nějakého nepřítele, měl bych se k němu chovat. Ač si ho neváží, uctivě a komunikovat na nějaké úrovni. Bohužel u hodně trampů jde slyšet, že nemluví s láskou, ale spíš s nenávistí, to se mi na trampingu nelíbí. Já pamatuju staré trampy, který byly mlácení pendrekem, naháněný policajtama a všichni se snažili i s těma policajtama neustále mluvit slušně. Snažili se mezi sebou mluvit slušně, ano, zanávali si třeba u piva v hospodě, nebo někde, ale na druhou stranu nebyli tak agresivní, nebyly tam tak agresivní slova, takže všichni věděli, dobře jsou to policajti, kteří slouží státu, stát nás nemá rád. Oni si svoji práci musí prostě odmakat A i když to někdy končilo i zdravotními problémy, tak jsem si nikdy nevšiml, že by to bylo až tak agresivně zlé, jako to je dneska.

Takže tam byl ten respekt pořád?

Byli to lidi, kteří dokázali mezi sebou mluvit s láskou a méně nenávidět. Dneska vidím, tý lásky mezi trampama, toho kamarádství strašně málo a spíš slyším pořád jenom nějaký nadávky, hany na někoho, kdo se snaží překazit tramping. Přitom zapomínají, že kdyby se chovali s tou láskou, tak jim ten tramping nikdo nebude kazit nebo těžko ho bude kazit, protože samozřejmě tím dávají tu moc těm druhým, který je k tomu schválně provokují. Chceš-li někoho vyprovokovat k válce, vyprovokuj ho, aby ti začal nadávat, pak máš důvod mu vyhlásit válku.

Informátor č. 2

Rád bych se tě zeptal na tvůj background, co se týká trampingu, jak ses dostal k trampingu a jaké je tvé působení v komunitě?

Vlastně úplně od malička jsem měl hrozně rád přírodu a pořád mě to táhlo do přírody. Od malička jsem začínal dálkovými pochody, dálkovými etapovými pochody, třeba že se šlo dva, tři dny, přespávalo se v sokolovnách a podobně. V nějakých necelých 15 letech jsem přešel z těch dálkových pochodů a dálkových etapových pochodů na vandry vysloveně v trampském stylu, ale jako tramp samotář. Nebyl jsem s žádnou partou, s žádnou osadou, prostě takový, dá se říct tramp, co jsem se sám naučil, nebo někde prostě pochytil. Neměl jsem tu výchovu pardů, kteří by mi něco ukázali. No a jak jsem takhle se toulal tou přírodou, tak jsem narazil na chatu trampské osady, dal jsem se s nimi dohromady, pozvali mě na potlach.

Takže tím jsem se vlastně seznamoval i s těmi lidmi. Do té doby jsem je znal, že jsem je potkával na nádraží, ale nesnažil jsem se k nim nějak přihlásit. Prostě mě vyhovovalo být sám. Takže většinu života jsem fungoval jako tramp samotář. Byť teda pár let to bylo jinak, s oddílem.

A jak jsi se dal dohromady s místním oddílem?

Jak já jsem rád jezdil po celé republice na takový samotářský vandry, tak jsem se toulal kolem Orlice, zamířil jsem do Kostelce nad Orlicí a já mám ve zvyku, když se někde toulám, tak si přečíst všechny nástěnky a plakáty, které potkám, abych viděl, jak se žije v těch místech. No a tady byla oddílová nástěnka.

V té chvíli tam byla voda, že sjížděj vodu. Nikde tam nebyla zmínka, že jsou to trampové. Říkal jsem si, je to něco mezi vodákama a trampama, dětský oddíl, zajímavý, je to pěkný. No a když jsem pak po letech zase tady procházel poblíž, tak jsem se chtěl podívat na nástěnku, co je tam nového. No, a to mi zůstalo v hlavě, a pak v jednom z trampských časopisů byla taková výzva, že kluci z oddílu by rádi, kdyby jim někdo přijel pomoci na ranč s budováním a s údržbou. Tak jsem říkal, že bych mohl jet. Pak se ta samá výzva objevila v druhém časopise, protože to z oddílu současně poslali do několika časopisů, pak ve třetím. Takže jsem v létě roku 1997 přijel pomoci na brigádu a od té doby v podstatě tak nějak spolupracuju, buď jsem byl osadník, nebo jsem spolupracoval.

Jak jsi aktivní v současnosti v trampské komunitě, jak často třeba jezdíš na vandry?

Byly roky, kdy jsem v podstatě jezdil každý volný den, protože v jednom roce vím, že jsem dělal turnusově. Rok má 52 víkendů, ale já díky tomu, že jsem dělal turnusově, tak trampské akce, kdy počítám jakýkoliv vandr alespoň s jedním přespáním, tak za ten rok, který má 52 týdnů, 52 víkendů jsem byl na 74 trampských akcích.

Tak to je hodně aktivní.

Říkám, to bylo v tom jednom roce, kdy jsem byl neaktivnější. Pátek, sobota, neděle jsem byl na potlachu, takže v jednom týdnu jsem měl dvě akce, takhle se to naskládalo. To byl ten neaktivnější rok. V současné chvíli je to podstatně míň, těžko hodnotit, jak jsem aktivní. Jezdím občas na vandr, chodím občas na potlach, ale ne tak, jako dřív. Když tady je potřeba něco u oddílu, tak jedeme sem, nebo když jsou tady akce. V loňském roce jsem jim pomáhal s organizací Festivalu trampských písní v Horním Jelení, takže ta aktivita je menší než tehdy, kdy byla velká, ale prostě, řekl bych, že taková klasická normální.

Prostě jak je příležitost, tak vyrazíš.

No záleží taky, jestli je potlach, který je hodně zajímavý, nebo kam třeba jezdím celé roky. Nedá se to takhle specifikovat, někdy prostě jezdím víc, některé týdny, ale je to rozhodně celoročně.

Jak osobně vnímáš stav komunity, co se týká její otevřenosti vůči osobám a institucím mimo tu komunitu?

Mimo komunitu?

Mimo komunitu míněno třeba úřady a různé oficiální instituce.

Vůbec záleží, co to je tramping, každý ho může chápat jinak, pro někoho to je životní názor, životní filozofie, pro někoho je to svým způsobem hra. Já to беру tak, že je to svobodný toulání přírodou s upřímným kamarádstvím a v podstatě tam ten venek ani nepotřebuji. A podobný názor můžou mít jiní lidé, ale říkám, záleží člověk od člověka, osada od osady. Do jisté míry tam komunikace je, samozřejmě další osady dělají trampský Porty, festivaly nebo country bály, to dělají pro širokou veřejnost.

Když se tě zeptám na stav uvnitř komunity, jak ta komunita je schopná komunikovat, nebo spolupracovat, být aktivní?

To je zase případ od případu. Já v posledních letech velice rád jezdím na potlachy kousek za Dobruškou, a tam jsou vlastně tři osady, které vlastně udělaly takový spolek tří osad. Krásně tam spolupracují. Jedna osada, protože mají potlachy kousek za sebou, tak jedna osada dělala potlach, začalo jim pršet a byli překvapení, protože aniž by se domlouvali, druhá z těch tří osad tam přijela, postavila hangár proti dešti a nikdy se nedomlouvali. Prostě viděli, musíme jim pomoci. Takže tam je třeba velká spolupráce.

Některé osady třeba spolupracují méně, ale před chvílí jsem se bavil s kamarádkou, že jedna osada už měla pocit, že je nestíhají, že budou muset skončit, tak jiná osada se s nimi spojila, udělali společný výroční oheň s tím, že každý další rok budou dělat společně. Ale zase je to osada od osady.

Někde je to pro ně potřebný, aby nezanikly. Ale řekl bych, že je to velice dobrý, ono vůbec tramping je kamarádství. A když říkám kamarádství, nemyslím, že kamarádím s trampama, který znám, ale se všema trampama. Takže pokud člověk pozná, setká se s trampama, tam to kamarádství a ta spolupráce je. Pokud se skutečně bavíme o trampech, což v minulosti bylo běžné.

Ted' mezi trampama jsou lidi, který se tvářejí jako trampové, a když jim řeknu ahoj, tak se zeptají, ty mě znáš a ani neodpoví, a to nejsou trampové. To jsou lidi, kteří prostě vyrazili do přírody, to je dobře. Oblíkli se jako trampové, protože to někde viděli. Jak se chovají, těžko říct, ale nejsou to trampové, protože ani neodpoví na pozdrav. Ještě se diví, jestli je známe, že je vůbec oslovujeme, tak tam samozřejmě ta komunikace je nulová, ale to je parta, která si hraje na trampy.

Když se podíváš na trampskou komunitu, vidíš konkrétní významná rizika, ať už vně nebo uvnitř komunity, co by ji mohlo ohrozit?

Za komunistů v tom byl trošku takový odpor proti režimu a režim vlastně potíral nebo snažil se potírat tramping, v krajním případě byl i potlach rozehraný samopalama a podobně. Trampem byl ten, kdo skutečně chtěl a viděl v tom smysl. Zatímco ted' je to do určité míry móda, takže si na trampy hrajou i lidi, který s trampingem nemají nic společného, nebo neznají zásady. T riziko vidím jednak v tom, že si na ty trampy hrajou lidi, který ani neví, o co jde.

A to má pak další souvislosti s tím, že trampská místa prozrazují lidem, který by to vědět neměli, protože jsou skupinky lidí, kteří se zabývají tím, že je baví hledat, a když něco najdou, tak zničit. A s tím souvisí sociální sítě., dřív sociální sítě nebyly, takže ty místa prozradil člověk, ale pouze trampům, na který měl spoleh. Takže věděl, těm to můžu prozradit, jsou naprosto spolehliví, bezpeční, neřeknou to někomu, kdo by neměl.

Na těch potlachách byli trampové a samozřejmě se tam z toho komunistického režimu vloudili lidi, kteří tam nepatřili, ale to se dalo poznat podle chování, takže to se vědělo, těm se nic neprozrazovalo, ostatním jo. Ted', když jsou sociální sítě, tak někdo dá třeba i v dobré víře fotku z krásného kempu a neuvědomí si, že z té fotky se dá zjistit pomocí internetu souřadnice, poloha a když ne přímo z fotky, tak z komentářů, kteří tam další lidi v dobrý víře. Prozradí se poloha, byť ten člověk to nemyslel špatně, no ale pak to buď najdou lidi, který to ničí, protože je to baví nebo lidi, který záměrně se snaží ten tramping ničit, takže zevnitř vidím nebezpečí v sociálních sítích a v tom, že mezi trampy se zařadili lidi, který se nechovají tak, jak by měli, a můžou to ničit. A třeba ani ne úmyslně jo, ale jenom tím, že neví. Neznají to a prozrazují místa jiným, když je sami najdou.

Ty jsi říkal, že trampská komunita nemá potřebu se prezentovat...

Já bych to doplnil, v historii to bylo tak, že vznikly trampské písničky a tam se prezentovali hodně, byla to svým způsobem až móda. Můžeme to vzít i tak, že mezi významnými trampy byl třeba Jarda Štercl, komik. Nebo zpěváci známí, takže ti vlastně šířili ty písničky.

Ted' jsou taky různé festivaly, ale tenkrát to bylo trošku na jiné úrovni. Tam se to šířilo i tímhle způsobem, dá se říct vědomě, ale to znám pouze z četby. To bylo v době, kdy já jsem byl mladý, ted' skutečně, jako že by to někdo chtěl cíleně, jo jsou lidi, co dělají festivaly.

Každý chápe tramping různě, ale myslím si, že většina lidí to chápe tak, že tu potřebu nemá

Když se zaměříš na konkrétní případy, co prezentují tramping, ať už chtěně nebo nechtěně, vidíš nějaký zásadní nedostatek, který v té propagaci dělají, že by poukazovali na něco a ten úmysl je byl dobrý. Napadá tě ještě jiný?

Příklad jsem říkal, že na veřejných profilech nebo stránkách v dobrý víře a může to uškodit, protože jakmile se tam začnou scházet netrampové ve větší míře, tak to vždycky dopadne špatně. Dřív nebo později to zanikne, ať už kvůli nepořádku nebo tak, to je to, co jsem zmínil. A ta otázka zněla, když to prezentují navenek ...

Když to prezentují, ať úmyslně nebo neúmyslně, jestli při tom nedělají podvědomě nějakou chybu, jak si třeba zmínil ty kempy, tak jestli tě nenapadá při organizování větších akcí, potlačů něco, co by ten tramping negativně představovalo té společnosti?

Myslím si, že trampové, kteří se chovají podle těch nepsaných pravidel, tak ti ani ne. Spíš by to byli ty lidi, který se na trempy hrajou, ti pak samozřejmě udělají nějakou svojí akci, která může pobouřit místní lidi a vrhne stín. Pak je ještě další věc, když se udělá nějaký kemp s boudou blízko většího města, byly případy, že se tam stáhne bezdomovec. Je výborný, když je přístřešek, protože houbaři tam jdou, začne pršet, schovají se tam i s dětma před bouřkou. Nebo někdo zabloudí, může se schovat, trampové s dětma tam můžou přespat a bouřka jim nevadí. Je to bezvadná věc, ale už byly případy, že se tam stáhli bezdomovci. Trampové, když to vidí, tak je prostě vyženou, protože to nejde, aby dělali nepořádek na kempech, ale už to skončilo tak, že to natolik pobouřilo místní. Případ, že tam snad kradli slepice, tak kemp musel jít do háje, ale kvůli tomu, že se objevili bezdomovci, kteří dělali bordel, nebo se stáhla omladina, a pak tam nacházeli stříkačky, takže třeba trempové sami zlikvidovali svůj kemp.

Ale to není nechtěně, spíš, že kromě těch kladných účinků, jako že to poskytuje přístřeší lesákům, když přijde bouřka a všem, kdo tam je, kdo to potřebuje, tak je to výborný. Ale bohužel i těm skupinám, který úplně nejsou ideální.

Když se podíváš na tramping, v současné době, vidíš konkrétní překážky, které by bránily pozitivnímu vývoji nebo stagnaci? Vidíš něco, co by tomu bránilo a na základě čeho by tramping postupem času degradoval?

Ono je potřeba si uvědomit, že tramping se postupně vyvíjel podle toho, jak se vyvíjela společnost. Ted' mám na mysli oblékání, to byla kovbojská, kovbojský klobouky i to oblečení s trásněma bylo hodně rozšířený, ted' je to u jednotlivců. Vyvíjelo se to postupně. Byla to taková doba, jak jsem říkal, odpor proti komunistům, pro děti romantika. A jak se vyvíjí společnost a sociální sítě, počítače a chytrý mobily, tak se to projevuje tím, že dětem už ta romantika tolik nevoní. Já jako dítě jsem se rád díval na filmy s Vinnetouem, Poklad na stříbrném jezeře a ted', když to opakují, podívá se na to dítě, tak to po chvílce vypne, protože mu to nic neříká. Takže ta změna společnosti, přístup k romantice, znamená to, že tu mládež to tolik nebaví, prostě nevidí v tom smysl. Romantiku tam nevidí, to radši zůstanou doma u mobilu. Takže ta omladina se moc nehrne, zůstávají spíš ti starší. Ti pak přestávají mít sílu, takže to hodně omezuje ten vývoj.

Já jsem předtím neodpověděl asi na otázku toho nebezpečí pro tramping zvenku, myslím, že tam taková otázka zazněla, něco v tom smyslu? To už taky zaznělo, že tam jsou sociální sítě, akorát tady nezaznělo to nebezpečí, že jsou vysloveně skupiny lidí, který se snaží ten tramping zlikvidovat. Cíleně hledají kempy a buď přes úřady anebo se snaží zveřejnit souřadnice, aby tam jezdilo co nejvíc lidí. Toho nebezpečí je tam několik, zaprvé ti lidé tam udělají nepořádek, trampy pak nebaví to jen pořád uklízet, takže radši přestanou jezdit. Ještě horší je, když to někdo publikuje, že trampové ten nepořádek udělali, což není pravda, ale už to vypadá špatně právě navenek v očích veřejnosti. Nebo to přitáhne omladinu, který se tam ožiraj a dělají nepořádek a pak jsou tam střepy, takže tohle všechno s tím souvisí.

Jak ty hodnotíš aktivitu oddílu v rámci tramské komunity. Jestli aktivní, málo aktivní, přiměřeně aktivní?

To je vývoj společnosti a v podstatě děti v jiném prostředí, v jiném světě, takže před 20 rokama ty děti u oddílu žily rančem, žily tramským životem, to znamená vandry, potluchy.

Samozřejmě teď jsou tady i netramské aktivity, hra Dračí doupe třeba oblíbená. Třeba se vyrazí na víkendový vandr někam v zimě na srub, přes den klasický aktivity, sběr dřeva, příprava všeho, večer si klidně zahrají Dračí doupe. Dřív to nebylo, protože to neexistovalo. Trochu se to posouvá, i ta romantika, třeba že to, co dřív je bavilo, ty soutěže, potluchy, tak teď jezdí méně na potluchy, ale chodí ty vandry. V zimě na sruby třeba, kde i děti můžou nezkušený přežít. To já si myslím, že zůstává na docela slušný úrovni.

Když se podíváš na to, na jaké úrovni ten oddíl má komunikaci mezi sebou anebo i ven. Je ta komunikace na dobré úrovni, co se týká předávání informací a informovaností jednotlivců. Máš z toho ten pocit?

Já bych řekl, že na dobrý, taková, co odpovídá situaci, rozhodně tam nevidím nic špatného a myslím si, že není potřeba být na nějaký větší, zase tady slouží nová technika, která dřív nebyla. Udělají se skupiny, at' už otevřenější nebo vysloveně oddílový, a nemusí si člověk volat, prostě si to otevře a vidí podrobně všechno na sociálních sítích. Dřív byly pevné linky, tak člověk těžko něco obvolal. Myslím, že není ani potřeba tím mobilem obvolávat. Prostě se to dá a všichni členové oddílu si to přečtou, můžou si to přečíst opakovaně a reagovat. Je to věc, která dřív nebyla, takže umožňuje tu komunikaci. Jsou ortodoxní trampové, kteří říkají, vždyť mobil ani nepatří na vandr, to je výdobytek techniky. Pak se můžeme zeptat, dobře, tak ty nepoužíváš mobil, protože to je výdobytek techniky, a čím fotíš, „no tady digitálním fotoaparát“, tak je taky výdobytek techniky. Říkám, některý ortodoxní to nechťejí, ale když se mi něco stane, tak se hodí, že to mám, když někde hoří, tak můžu zavolat hasiče anebo se stalo, že kamarádi omylem prostě přijeli někam jinam vlakem, tak se to dá domluvit.

Dřív to nemuselo být, někdo říkal, že to není potřeba, ale zase hodí se to. Takže ta technika na jednu stranu narušuje tu tramskou, byl to vlastně odpor, trampové proti Astrachánům, proti pad'ourům. Pad'ouři a astracháni byli ta civilizace, teď naopak ta civilizace do toho proniká, ale ne vždycky je to na škodu.

Myslíš si, že oddíl nějakým způsobem šíří povědomí o trampské kultuře nebo o samotné existenci trampingu, nebo dokonce propaguje ten tramping?

Jednak propaguje tramping tím, že jsou ty články do toho zpravodaje, byť málokdy, není to pravidelně. Rozhodně tím, že pořádají akce nebo spolupořádají akce. Zmiňoval jsem Festival trampských písní v Horním Jelení, který je nejen pro trampy, ale i pro veřejnost nebo folkový diváky, posluchače folkových písní, byť to je hlavně ten trampský. Oddíl pořádá Československý potlachy, ale to je pro trempy. Řekl bych, že šíří. Zase se můžeme bavit, v jakým rozsahu. Říkám to, že trampové ve většině případů nemají tu potřebu šířit, tak si říkám, v podstatě jo.

Jak hodnotíš tu snahu zapsat tramping a Seznam nemateriálních statků tradiční lidové kultury?

Já tu snahu hodnotím velice kladně. Myslím si, že tam jsou určitá rizika, ale ten můj pozitivní náhled na to, že klady jsou mnohem větší než ta rizika.

Takže v tom vidíš osobně nějaký potenciál, nebo nějaké konkrétní výhody tě napadají pro tu subkulturu?

Tady jde o to, že jsou lidi nebo skupiny lidí, kteří tramping chtějí zlikvidovat, ať už k tomu mají jakýkoliv osobní nebo jiné důvody. Jsou lidi, který třeba nechtějí likvidovat, ale je tady nepochopení trampingu. Takže to, že by se nějakým způsobem ukázalo, že je to subkultura, která je ojedinělá. Je to tady u nás, na Slovensku, pak tam, kde byli emigranti, Švýcarsko, Kanada a v jiných státech tramping v této podobě není.

Samozřejmě můžeme říct, že jo, tovaryši, co chodili za prací, tak chodili podobně na vandry v minulosti, ale to chodili za prací. Hoboesáci, co jezdí vlakama v Americe, nebo jezdívali, to je taky svým způsobem vandr, ale zase to bylo většinou za prací. Ta subkultura tady je, může postupně zaniknout, takže já bych to viděl jako velkou šanci na to, aby se zachránila nebo případně její zánik zpomalil. V tom vidím velkou šanci. Přestože v tom vidím rizika, tak tu šanci na záchranu nebo oddálení zániku nebo něčeho takového, tak ta šance se mi jeví velice zajímavá a důležitá.

Napadají tě konkrétní rizika, nebo máš obavy z toho zápisu? V čem by to třeba pro ten tramping mohlo být negativní, ať už z hlediska vyšší medializace trampingu, nebo prezentace ne úplně vhodným způsobem?

V tuhle chvíli mě napadají dva body, jeden bych bral jako skutečně riziko z mého pohledu a jde o to, jakým způsobem? Musel by to být nějaký zákon, který by k tomu vedl? A u nás se zákony v podstatě schvalují a dělají tím způsobem, že vláda něco navrhne, parlament dá své pozměňovací návrhy, senát přidá svoje pozměňovací návrhy, takže výsledek nakonec může úplně jiný, než vláda předkládala.

Pokud by se schválil návrh, který by se snažil pomoci zachránit tramping jako subkulturu, speciální zvláštní zajímavou subkulturu, ať už na regionální úrovni, celostátní nebo mezinárodní a pokud by se snažil zachránit tramping v té poloze, v jaký skutečně je, když se bavíme o skutečným trampu, tak to považuju za perfektní věc. Mám obavy z toho, že vláda něco navrhne, je otázka, jestli navrhne tramping v té podobě, nebo prostě lidi, co to navrhuje, tramping neznají, tak už v tom návrhu to bude špatně, pak budou pozměňovací návrhy. Mám obavy, aby nakonec to, co se bude chránit, byl skutečně tramping, aby to, co v tom posledním zákoně, co se má chránit,

aby to v zásadních bodech tomu trampingu naopak neodporovalo. Myslím si, že v našem systému přijímání zákonů by to bohužel mohlo nastat a v tom vidím já skutečně velké riziko. Druhý bod bych bral spíš jako poznámku, jsou samozřejmě turisté ze zahraničí, hlavně z Asie – Japonsko, Čína, který když jedou do Evropy, tak si cíleně vybírají památky UNESCO. Když říkám památky, hlavně myslím ty města, kam jedou, nafotí si to, je to pro ně zajímavé. „Památka UNESCO, výborně, jedem!“ Samozřejmě kromě památek ve smyslu měst nebo míst, tak i tyhle nehmotný zajímavosti, jako je modrotisk a podobně, případně ten tramping, kdyby se jednalo o UNESCO ... nebo takhle, neviděl bych problém, pokud se bude chránit na regionální nebo na celostátní úrovni, tam si myslím, že by to lidi celkem nezajímalo a že by v podstatě to velký vliv nemělo.

Pokud by to bylo UNESCO, přijedou turisté, najdou se cestovky, který to využijí a na kempy, aby to viděli, je zavedou. Už teď jsou případy, spíš ojedinělé, že za poplatek někdo někoho dovede na kemp, tam jim zahrají písničky, můžou tam přespat. To by bylo ve velkém si myslím, relativně ve velkém, ale zase bych z toho neměl takovou obavu, protože si myslím, že by vybrali pár míst, který už teď jsou profláklý, tak by byly ještě víc. Ty by v podstatě nakonec trampové opustili, nechali by to turistům, co to chtějí vidět. A zůstali by na těch ostatních a ty ostatní, já si nemyslím, že by jezdili po všech. To by bylo pár vybraných, kam by ta cestovka kolem dokola prostě někoho vozila. Ty by pro trampy zanikly, na jednu stranu by to lidem ukázalo, co to tramping je, takže by to mohlo mít i tu výhodu a trampům by to vlastně omezilo x míst, ale těch ostatních si myslím, že by se to nedotklo. Proto jsem se zdráhal tu moji úvahu nazvat vlastně rizikem, protože to pár kempů, nebo v uvozovkách pár nebo nějaký malý množství kempů pro trempy zlikviduje tím, že tam budou ti turisté, ale těm ostatním to pomůže zachránit tou ochranou, že by řekli, je to uzákoněný, tak to budeme chránit, ale třeba větší tolerance už jenom proto, že to bude vyhlášený.

Takže ta tolerance trampingu a těch míst trampských a vůbec celé té subkultury v daném případě převáží nad tím rizikem, že pár míst zanikne, takže proto tu úvahu nepovažuji za riziko, spíš jenom, že to není úplně stoprocentně ochrana, ale jsou tam i ty následky.

Pokud by to teoreticky bylo na ten Seznam zapsané, myslíš si, že by to mělo pozitivní nebo negativní dopad i na tu komunitu jako takovou nebo na jednotlivce?

Podle mě hlavní dopad by byl v tom, že by byla větší tolerance ze strany společnosti, což samozřejmě má vliv na to, že třeba můžou být zachovaná trampská místa, nebo prostě oblíbená, kam trempové jezdí a jsou tam tolerovaní ve větší míře, než kdyby to nebylo. A tím pádem to má pak samozřejmě i vliv na to, že si můžou naplánovat něco někde, kam bych třeba nemohl, nebo mám místo, kam jezdím a zůstane zachovaný, což by nebylo, že by tam byla větší ta ochrana, a hlavně ta tolerance.

Ale že by jinak si člověk řekl, teď to máme zapsané, kamarádi trampové. Tak to si myslím, že to by asi trampové taky neřešili, jako jsem předtím říkal, že se nepotřebují někde ukazovat veřejnosti, tak nepotřebují řešit nějaký uzákonění.

Informátor č. 3

Rád bych se zeptal na tvůj trampský background. Kdy jsi se k tomu trampingu dostal, kdy jsi začal jezdit?

No, jak jsem se k tomu dostal, dostal jsem se k tomu vlastně v 6. třídě, kdy můj kamarád chodil sem na ranč v té době do téhle osady a ten mě k tomu vlastně přivedl. Chodil jsem sem od 12 let. Měl jsem asi rok pauzu, vrátil jsem se pár měsíců zpátky a začal jsem zase jezdit.

A jak často třeba jezdíš?

Jezdím vlastně kdykoliv, kdy je příležitost tak jednou za měsíc až dvakrát.

Jak ty vnímáš stav trampské komunity v Královéhradeckém kraji? Je otevřená vůči vnějšímu světu, nebo ti naopak přijde uzavřená?

Já se v tom úplně nevyznám. Já vím, jak to je tady v tom oddílu, ale dějou se tady akce, které jsou vlastně na Facebooku a jsou otevřeny pro veřejnost, ale většinou tam jsou přátelé s našima kamarádama trampama. Ale většinou to je upřímně u pití alkoholu a že si tady zase popovídají, ale na vandry nevím, jak často jezdí.

Jaké si myslíš, že jsou vztahy a komunikace mezi osadami nebo mezi vaším oddílem a ostatními trampskými skupinami, osadami, nebo samotáři?

Jo tohle já úplně nevím. Tohle bude vědět náš vedoucí. Ten ti k tomu řekne víc. V tomhle nejsem úplně v obraze.

Máš představu, jaká jsou současná rizika pro trampung z vnějšího světa, nebo co třeba ten trampung může ohrozit v současné době?

Určitě by mohla ohrozit moderní technologie, vliv města, technologie jde hodně nahoru a lidi zapomínají na to, jak je krásná příroda, chodí čím dál míň na procházky a jsou hodně u obrazovek.

Když se podíváš na to, jak trampská komunita v současné době existuje, napadají tě konkrétní nedostatky? Třeba v tom, jak se trampská komunita prezentuje, nebo jak může vnějšímu světu připadat, když se na ní podíváš ze svého pohledu?

Hodně mi připadá, že lidi z městského života je nemají za sofistikované lidi, „to jsou takoví ti vandráci“ ale to je asi jediný. Akorát mě připadá, že se nejezdí tolik na vandry jako dřív.

Máš nějakou osobní zkušenost s tím, že by se trampung v nějakých situacích propagoval pozitivně nebo naopak negativně, jestli ses s tím přímo setkal?

Mě spíš připadá, že se o tomhle nemluví jako ve škole a jinde.

Když se podíváš na to, jak trampung existuje v současné době, vidíš nějaké konkrétní překážky ve vývoji pozitivním směrem? Co by tomu mohlo bránit?

Ta technologie, jak jsem říkal předtím a to, že lidé zapomněli na přírodu, to mi připadá jako překážka.

Jak hodnotíš aktivitu vašeho oddílu v rámci tramské komunity? Jste aktivní, nebo naopak pasivní?

Myslím si, že jsme docela aktivní tým, že tady pořádáme celkem často akce, určitě každý čtvrt rok tady nějaká akce je, kdy se sejde 30 až 150 lidí, podle toho, jak je ta akce důležitá. Každých 5 let tady máme výročí, zažil jsem jeden, byl úžasný, měli jsme tady obrovský oheň, bylo tady asi 200 lidí. Problém byl, že to bylo docela čerstvé po koronaviru, takže tady bylo i méně lidí než normálně, ale byl to úžasný zážitek. Náš oddíl tam povídal různé básničky, mluvili jsme o našem oddíle a byl to fakt hezký zážitek.

Když se podíváš na váš oddíl, jak hodnotíš komunikaci, ať už sami mezi sebou anebo směrem ven?

Máme facebookovou skupinu, která je ale soukromá. Nemyslím si, že bychom se hodně prezentovali. Jsme většinou spolužáci, nebo chodíme na stejnou školu, takže se známe většinou osobně a nabírání do oddílu vypadá tak, že se vždycky domluvíme. Řekneme si, hele tenhle ten spolužák, myslím si, že by sem byl vhodný, prodiskutujeme to, kdo ho dál zná, a pak ten nejbližší člověk té osoby řekne, jestli by sem nechtěl chodit.

Používáte mimo sociálních sítí i jiné komunikační portály?

Když jsme tady na akcích, tak používáme vysílačky, ale jinak používáme jenom Facebook.

Jak ty hodnotíš snahu tramping zapsat na Seznam nemateriálních statků tradiční lidové kultury? Vidíš to jako pozitivum nebo negativum?

Já to nevidím vůbec negativně. Myslím, že to je pozitivní a že by to víc mohlo proslavit tramping. Ono to je v povědomí Čechů, ale mohlo by to být víc v povědomí a lidi by si mohli zase vzpomenout na přírodu a vyrazit ven.

Vidíš tam ještě jiný potenciál v tom, kdyby ten tramping na tom Seznamu byl, co by to pro něj mohlo znamenat třeba?

Nevím, úplně asi ne.

Nějaké výhody, nevýhody tě třeba napadají? Co by z toho pro ten tramping mohlo vzejít dobrého nebo špatného?

Já se asi v tom úplně nevyznám, nevidím nic špatného.

Pokud by se to zapsalo, máš nějaké obavy, třeba co by se s trampingem mohlo stát do budoucna?

No, aby se o tom nezačalo mluvit více a nezačala se na to házet špína. Kvůli tomu, že by se o tom mluvilo víc.

Když se podíváš na tramping v současné podobě, co by tomu mohlo bránit, nebo naopak pomoci, aby se ten tramping dostal na ten seznam?

Mohli by tomu bránit lidi v té komunitě trampingů. Aby na to nehodili nějaký špatný světlo.

Napadá tě něco dalšího důležitého, co bys chtěl teď říct k tomu tématu, o kterém jsme se bavili?

Můj pohled na tramping je vlastně láska v přírodě. Připadá mi, že v dnešní době ten městský život nestanoví lidem překážky, jaké bychom měli dostávat. Lidi, nebo hlavně děti, mají možnost v dnešní době ležet pět hodin, čumět do obrazovky a nic nedělat. Co se mi hrozně líbí na tom životě v přírodě, že furt je co dělat. Řezat dříví, vařit, něco dělat a zároveň být v té přítomnosti čerstvého vzduchu, jo, prostě té krásy kolem mě. A připadá mě to jako dárek, když na konci toho dne vidím ty poslední paprsky slunce, nadechnu se toho čerstvého vzduchu. Vím, že jsem celý den něco dělal a dělal jsem něco pro sebe, ne jako v práci nebo něco pro učitele. Já jsem dělal všechno pro sebe, vařil jsem jídlo, pořezal jsem dříví, aby mě mohlo bejt teplo. Je to hrozně hezkej zážitek a cítím se na konci dne skvěle. Cítím se, jako že to byl pro mě dárek ten den.

Informátor č. 4

Řekneš mi, prosím tě, něco o svém trampském backgroundu, kdy ses dostal k trampingu a přes koho?

Tak u mě to bude asi přes rodiče, hlavně teda přes tátu. Už mě jako malého tahal tu a tam na nějaký oheň, ale vlastně to hlavně začalo, když jsem začal v nějakých 11 letech chodit tady do oddílu. A od té doby prostě tady nějak tak žiju s těma klukama. Je to hrozně fajn, akorát vlastně do 18 let, pak vlastně už nejsme členové. Můžeme teda třeba někdy jezdit dál nebo tak. Já vlastně jsem tady zůstal jako vedoucí. Mám na to i státnice od ČTU teďka z minulého léta.

Jak seš třeba aktivní, jak jezdíš?

Snažím se co nejvíc, protože mě to baví, ale občas mi do toho taky něco leze. Takže taky to nejde furt.

Jak osobně vnímáš stav komunity v Královéhradeckém kraji? Co se týká její aktivity, jestli je hodně osad, nebo málo osad aktivních. Hodně nebo málo akcí.

Abych se přiznal, tak přímo takhle na kraji se asi úplně moc nevyznám. Já to mám tak, že třeba mám kamarády i z větší vzdálenosti, protože taky nejezdíme úplně tady vyloženě po blízkém okolí, ale třeba dál. Takže tu a tam někoho potkáme, pozveme ho na akci.

Bejvá to tak, že je tu i poblíž nějaký oheň. Třeba tady od nás to Trampové orlických hor dělají každoročně, ale možná pak ještě Pytlíci, ale jinak toho moc nevím.

Jakým způsobem si myslíš, že je ta komunita otevřená vůči vnějšímu světu, tomu netrampskému? Co znáš třeba lidi, nebo osady?

Obecně do určité míry otevřený jsou, ale zase takový ty ortodoxní trampové si dávají bacha na to, koho si pouštějí k sobě, protože přece jenom ne každý člověk úplně je schopný koexistovat v tom lese třeba, chovat se slušně v tom okolí. Samozřejmě jsou takoví lidé, kteří to prostě mají zažité, mají to v sobě. Zvládají všechny ty věci dodržovat. Vědí, jak rozdělat oheň a jak ho uhasit a vědí, jak to tam nezaneřadit.

Vědí, jak se chovat kamarádsky vůči ostatním a tak. Takže ti s tím problém nemají, ale jsou tady takový, kteří prostě tu a tam s někým vyjedou, ale za trampy se moc považovat nedají.

Když se podíváš na tu komunitu jako takovou. Jak bys zhodnotil vztahy a komunikaci uvnitř té komunity, jak třeba ty osady komunikují mezi sebou a jestli jsou schopny nějaké koordinace, domluvy?

Jsou. Já si myslím, že jsou schopny se poměrně ještě celkem slušně domlouvat, i když občas to taky vážně zase je to o lidech. Jo je to prostě o každém člověku tam zvlášť. Dá se říct, jsme přece jenom lidi, každý se občas s někým pohádá, někde se něco kousne, nějaká informace, nebo tak, bývají tam i takovýhle chyby, ale nemyslím si, že bysme měli nějaký problémy, nebo naopak, že bysme v tom byli dobří.

Jaký v současné době považuješ největší rizika pro tu tramskou komunitu? Zvenku i zevnitř.

Já zase můžu zmínit to, co už jsem říkal. Vlastně ten tramping, jak se rozhláší více do lidí, hodně se pak lidí snaží jezdit do toho lesa, ale často, aniž by nějakým způsobem přemýšleli. Jo, to jsou prostě i takový ti turisté, my říkáme občas buřtáci, kteří prostě najdou kemp, opečou si tam maso, buřty a pak jdou dál. Nechají tam zase o bordel, spálili všechno dříví, co tam bylo, natahají tam syrové větve, to se pak nedá. A nedá se to úplně zastavit.

Vidíš nějaké konkrétní nedostatky, nebo naopak přednosti, teď jsi zmiňoval třeba nedostatky a nějaké přednosti v chování té tramské komunity?

Myslím si, že když jde o trampy, co se umí chovat dobře a přátelsky, tak ta komunita může být opravdu hezká oproti tomu, když jste někde v práci, nebo třeba ve městech a tak, že ty lidi se prostě umí chovat kamarádsky. Bývá to i tak, že se tak navzájem kolikrát hodně provokují, to my jsme schopni se i kamarádsky, když to řeknu hloupě, poprat. My se v tom vyžijeme, a naopak ta kamarádství to možná ještě zpevní.

Máš osobní, ať už negativní nebo pozitivní zkušenost s takovou propagací, ať už chtěnou nebo nechtěnou. Jestli ses s něčím takovým setkal za tu dobu, co jezdíš?

Jako, co se týče zkušenosti takhle s propagací, dá se za propagaci považovat i to, že my občas nabíráme nějaký nový děcka do oddílu, nebo prostě nějakým takovým způsobem se to rozvíjí i mezi tu mládež, kdy vlastně oni, třeba když půjdou do toho dětského oddílu, tak jsou schopni se naučit spoustu věcí a už v tom útlém věku vlastně se naučit tomu kamarádskému chování a tady to všechno, takže vlastně pak už se z nich stávají ty trampové, který se umí chovat.

Teď jsem to myslel spíš, jestli jsi byl někdy svědkem něčeho, co sis třeba jako řekl, hele, tohle by mohlo pro trampy vypadat špatně, kdyby nebo zase naopak dobře.

Zrovna se nevzpomenu už dobře, asi bych věděl, ale teďka prostě mám okno.

Vnímáš osobně konkrétní překážky v budoucím vývoji trampingu? Jak ho vidíš teď? Co by tomu budoucímu vývoji mohlo bránit?

Co by mohlo bránit, je v podstatě i částečně to, co už jsem tady říkal několikrát, ono jde o to, že pak ty lidi, co jezdit neumějí, tak si někde vyjedou, často tam bývají kempovky pod převisama, ty lidi se tam ani nezapišou, prostě nadělají tam bordel. A ti ochráně se na to pak podívají, kolikrát to házejí na ty trampy, že tam prostě dělají bordel, a tak právě se nám tímhle hodně uzavírají cesty, zavírají se ty oblasti, že se tam nedá pak už třeba tolik jezdit.

Teď se budu ptát na váš oddíl. Jak hodnotíš aktivitu vašeho oddílu v rámci tramské komunity, jestli aktivní nebo neaktivní?

My raději jezdíme hodně sami. Tu a tam se účastníme nějakého ohně s kamarádama. Popřípadě pořádáme naše vlastní akce pro kamarády. To nás spojuje s dalšíma osadama, ale jinak jsme raději o samotě v té malé partě.

Jak hodnotíš komunikaci uvnitř vašeho oddílu?

Myslím si, že co se týká komunikace, tak přijdou nějakí nováčci nebo i někteří starší členové tady můžou dělat nějaký věci, které třeba ostatním můžou vadit. Na to se pak ostatní i zaměří. Dá se to do kupy a vlastně tím, že si vlastně takhle navzájem všichni pomáháme, tak se to utužuje a můžu říct, že se mi tady mezi nimi žije úžasně.

Takže komunikace na dobré úrovni?

Já si myslím, že uvnitř toho oddílu bych řekl, že je výborná.

Jakým způsobem komunikujete? Máte komunikační portály? Co využíváte při komunikaci mezi sebou?

Pokud se zrovna nebavíme, když se tady sejdeme, tak máme facebookové stránky, kam dáváme své akce? Kde ty děcka se samy rozhodují, kdy přijdou, kdy nepřijdou s tím, že jsou tady brigády, kdy je potřeba účast, aby se to tady dalo do kupy. Jinak komunikujeme mezi sebou i mimo ty oddílové stránky, tak třeba, že se někde sejdeme, pokecáme. Jinak vlastně bychom měli mít i oddílový internetový stránky, ale ty zatím spíš nefungují.

Jak osobně hodnotíš vůbec tu snahu lidí zapsat ten tramping na Seznam nemateriálních statků?

To je něco, na co si úplně nejsem jistý, jestli mohu vytvořit názor. Protože na jednu stranu si říkám, že by to tomu trampingu mohlo pomoci v tom, aby se nám neuzavíraly ty oblasti a všechny ty cesty do přírody. Na druhou stranu si nejsem jistý, jestli se do toho nenažene víc lidí, což by na jednu stranu, když zase říkám, když to budou kamarádský, normální lidi, prostě trampové. Jako říkám si, proč ne? Ale zase mám trochu strach z toho, aby tam nebylo moc takovejch těch jakoby mastňáků.

Ještě třeba mimo toho otevírání té přírody pro ten tramping, vidíš osobně další potenciál toho zápisu pro tramskou komunitu nebo pro váš oddíl, nebo třeba pro tebe osobně jako trampa?

Když se to vyvine dobře a věřím tomu, že by třeba mohlo, tak by se časem mohlo i stát, že se budeme schopni dostat i na nějaký výlety, nebo třeba i přes noc míst, kam se teď úplně jezdit nedá, protože to není v našich možnostech.

A naopak další konkrétní obavy z toho zápisu? Mimo to, že by to přilákalo další osoby?

Nějaký další?

Třeba pokud by došlo k medializaci trampingu, že by o tom vědělo víc lidí?

Myslím si, že záleží na tom, co to bude znamenat. Ten tramping jako takový? Když se ten tramping hodí mezi lidi a pak se zakáže to, že se nemůžou popálit ohně, protože se k tomu lidi neumějí chovat a začnou se prostě dít špatný věci, tak nám to nepomůže určitě.

Informátor č. 5

Prosím tě, řekni mi něco o svém trampském backgroundu, kdy jsi si třeba začal, jak ses k tomu dostal?

Já jsem se k tomu dostal přes kamaráda, který mě přivedl k trampskému dílu. My jsme si už na škole strašně sedli, už se známe dlouho a byl to můj jediný pořádný kamarád a už od mala jsme běhali po lesech a on, když vlastně pak se dostal do oddílu, a tak mě přivedl s sebou, kde jsem se potkal s naším vedoucím a se všema a vlastně jsem se tomu trampingu dostal přes kamarády. Pak jsem zjistil, že jsem měl i trampský kořeny v rodině, ale o tom se nějak extra nemluvalo.

A jak často jezdíš, jak jsi aktivní?

Prakticky naši mě doma nevidí, jsem každý víkend s kamarádama s oddílem a když už nejsme na vandru, tak se snažím vlastně dost pomáhat tady na ranči s fungováním oddílu.

Jak osobně vnímáš ten stav, jak ta komunita v současné době vypadá?

V současné době ta komunita je vskutku zajímavá.

Třeba co se týká otevřenosti vůči osobám nebo institucím mimo komunitu?

Vlastně ta komunita je docela dobrá v tom, že se tady známe ty osady navzájem tím, že ty akce jsou docela propojené těmi osadami, takže my tady vlastně známe spoustu lidí z různých osad a oddílů. A k té otevřenosti, tak to je vážně tremp od trampa, že nějaký lidi vystupují veřejně, jako nestydí se za to, že jsou trampové, což asi doufám nikdo. Otevřený jsme dost přijímáme nové členy, ale samozřejmě dostat se k trampům, jako pravým, není jednoduchý.

Jak hodnotíš stav v té komunitě, jestli ti lidé spolu komunikují, spolupracují, nebo naopak jsou tam nějaké rozbroje?

Tak uvnitř trampské komunity to je dobrý tým, že na vandrech se poznávají osady, ať už třeba na Roverkách, tam jsem se poznal se spoustou osad, novými kamarády, který jezdí třeba teď k nám na akce. A nejsou tady mezi nimi žádný rozepře, že by tady nějaký osady byly třeba zneprátelené, nebo tak něco. Každý se tady k sobě chová kamarádsky. Takže takhle, vevnitř je docela dobrý.

Co považuješ v dnešní době za největší rizika pro tu komunitu?

Pro tu komunitu je to podle mě provalení trampských míst mezi lidi, který nejsou trampové, protože když na trampský místa jezdí čistě trampové, který uměj, tak to nebude žádný problém, protože ty místa budou čistý a vlastně bezproblémový. Ale pokud by se provalily trampský místa, jako se teď stalo třeba v Roverkách, tak by se mohlo stát, že nám ochránci přírody budou ty místa brát a zakazovat, protože tam zůstává bordel a s tímhle nemůžeme nic udělat. Takže velký problém podle mě bude to provalení trampských míst. Skvělý příklad je Medvědí kemp, Medvěďák, tak to bylo skvělé místo, takové uskupení jeskyní. A tím, že tam je spousta turistů a nedá se tam prostě být, už je to tam vybydlený.

Když se podíváš na tramskou komunitu, vidíš nějaké nedostatky nebo přednosti v tom, jak se ta komunita chová, ať už třeba navzájem mezi sebou nebo do toho netrampského světa. Zmínil jsi třeba to, že někdo zveřejňuje ty místa? Nemusí to být nutně třeba tremp, ale ještě něco jiného?

Nedostatky podle mě v tramské komunitě jsou, ale extra si žádných nevšímám. A výhody, tím, že nejsme tak otevřená komunita trampové, tak se vlastně známe a jsme kamarádi. Vybíráme si lidi mezi sebe, takže vlastně tady nejsou rozepře a problémy, protože se tady všichni snaží chovat kamarádsky a snažíme se přemýšlet, jak tomu druhému udělat radost. A když takhle bude přemýšlet úplně každý, tak v tu chvíli vzniká taková krásná komunita tím, že vlastně každý je na sebe milý a každý pro toho druhého chce vlastně to nejlepší.

Máš osobní, ať už negativní nebo pozitivní zkušenosti s tím, co jsi teď popsal, že ses opravdu setkal s něčím, co bys třeba řekl, tohle by pro tramping mohlo být dobrý anebo naopak špatný?

Tak ohledně toho, co by pro tramping mohlo být dobrý. Třeba osady mezi sebe přijímají, díky akcím pro veřejnost i lidi, který by byly dobrý trampové, ale neměli by šanci se k tomu dostat, protože neměli třeba někoho z rodiny. A negativní, tak jedině to zveřejňování, to vidím jako velký problém.

Když se podíváš na současný tramping, tak vidíš velké překážky pro jeho budoucí vývoj, něco, co si ještě nezmiň? Něco pro tramping obecně?

Jediný, že se nám zmenšují místa, kam můžeme jezdit, docela rapidně, že nám odchází spousta míst, ať už tím vybydlováním, nebo i tím, že se vyhledávají chráněné oblasti. Začíná být nedostatek míst, kam jezdit a vysychají studánky, tak to je velký problém pro nás.

Jak hodnotíš aktivitu vašeho oddílu v rámci tramské komunity? Aktivní nebo pasivní?

V rámci tramské komunity je náš oddíl v tomhle vcelku dobrý tým, že pořádáme akce pro kamarády. Myslím si, že o nás vědí, že tady děláme ty akce. Ale co se týče přímo vandrů, tak jsme zvyklí jezdit sami, jako s oddílem. Na ty vandry nejezdíme s ostatními osadami.

Jak hodnotíš komunikaci v rámci vašeho oddílu, ať už mezi sebou anebo směrem ven?

Tak máme facebookové stránky. Mezi netrampy, když už se třeba někdo zeptá na to, jak to funguje, co je to, co to vlastně dělám. Pro většinu lidí je to divný, že na sebe někdo vezme maskáče a jde do situace, která je pro většinu lidí nepříjemná, bejt v mokru venku. Většinou lidí to není příjemné, tak se snažíme vysvětlit, proč to děláme a jak to funguje. A uvnitř trampingu, uvnitř našeho oddílu, tak ta komunikace tady prostě nějak funguje.

Takže je na dobré úrovni nebo na špatné?

Myslím, že lepší už ani být nemůže, protože my tady mluvíme vážně úplně o všem.

Myslíš si, že váš oddíl nějakým způsobem šíří povědomí o trampské komunitě, trampské subkultuře, samotné existenci trampingu nebo nějakým způsobem, ať už vědomě, nebo nevědomě ten tramping třeba propaguje?

Tím, že občas se účastníme i na netrampských akcích, tak myslím, že lidem o tom trampingu tím, že vlastně jsme dětský oddíl a ty děcka o tom třeba mluví ve škole, tak myslím, že rozšiřujeme docela dobrý povědomí o trampingu. Když procházíme nějakou vesnicí, tak na místa, na který často jezdíme, tak nás tam už třeba lidi znají a většinou se snažíme mít vážně dobré jméno. Takže myslím, že náš oddíl v tomhle je docela užitečný pro všechny trampy.

Jak osobně hodnotíš tu snahu ten tramping zapsat na seznam nemateriálních statků lidové kultury?

Mě to přijde docela dobrý z toho důvodu, že by víc lidí vědělo o tom trampingu. A měli bychom i nějaký uznaný zázemí, že teď jsme takový, trampové jsou takový jako nikdo v ničem. Jsme prostě taková skupina, o které většina lidí nic moc neví. A když už se řekne slovo tramp lidem, který to třeba neznají, tak většina na mě kouká, jako to je vlastně skaut ne. Tak bychom už měli třeba tu vlastní škatulku v tom státě, kam bychom patřili.

Napadá ještě potenciál pro ten tramping, kdyby ten tramping byl v tom seznamu?

Mohlo by to pro nás být výhodný otevřením, kdybychom se vážně prokázali jako funkční subkultura, tak by to pro nás mohlo být užitečný tím, že by se nám mohly otevřít různá místa, které teď jsou zavřené a mohlo by nám to otevřít spoustu míst pro trampy obecně. Pro většinu trampů by to mohlo bejt výhodný.

Napadají tě naopak konkrétní obavy z toho zápisu, ať už z hlediska vyšší medializace té subkultury, nebo snahu o komerční využití nebo negativní prezentace?

Bojím se jedné věci, tím, že trampové jsou docela úzce vybraná společnost, tak se bojím toho, že kdyby se mezi nás začali dostávat lidi, kteří by se nevyznali, neučili by a jenom by si říkali, že jsou trampové, tak by to mohlo právě naopak zapříčinit zavření těch míst. A když nad tím teď zamyslím, tak vlastně i to komerční využití, třeba že pak by různí prodejci mohli cokoliv označit za trampské a mohli naceňovat věci. Ale v tomhle se vážně nevyznám.

Napadají tě ještě jiné obecné pozitivní nebo negativní dopady, ať už na celou subkulturu nebo na váš oddíl nebo na tebe jako trempa jednotlivce?

Už asi ani ne, protože výhody to může mít v tom otevření těch našich míst a nevýhody v tom, že by zase tím, že by se k nám dostávali lidi, který nejsou sžitý s přírodou a nechtějí mezi nás patřit, tak by to právě naopak mohlo znamenat to sebrání těch míst, takže je to takový, jak by se k tomu vlastně společnost postavila. Je to velká neznámá asi pro všechny, kdo se to téma zajímá.

Napadá tě něco, o čem jsme se v rámci otázek nezaměřili, něco důležitého, co bys chtěl třeba zmínit ještě?

Tak asi to, že spousta trampů jsou bráni jako ti špatní, co v těch lesích dělají nepořádek. S tím mám vlastní zkušenost, že jsme byli na našem místě na Roverkách a byl tam právě lov divoké zvěře, už si přesně nepamatuju čeho. Právě lesáci, myslivci tam po sobě nechali vážně gigantický rozhořelý oheň uprostřed lesa za docela prudkého větru, takže to mohlo být nebezpečné. A pamatuju si, že my jsme vlastně s klukama igelitkama, co tam po sobě nechali, tahali z blízkého potoka vodu a hasili to. A vlastně ještě z toho místa jsme pak byli v televizi ukázaný jako vandalové a že my trampové to jsou ti, co ničí přírodu.

Informátor č. 6

Chtěl bych se tě zeptat, jak ses vlastně dostal k trampingu?

Já jsem byl od malička, od narození vychovávaný k tomu, že budu jezdit na vandry. Vlastně jsem se narodil v březnu a v květnu byl Festival trampských písní, kde já jsem už byl poprvé ve stanu, takže to je březen, duben, květen, takže tři měsíce. Takže asi tak jsem se dostal k tomu.

A máš nějaká oblíbená místa?

Co jsem si teď hodně oblíbil, tak jsou Broumovky, mám tam prostě své dva kempy, které mám opravdu rád, je k nim takový horší přístup, ale mám rád tyto, jak to říct, náročnější terény a tyhle místa jsou pro mě prostě něco úžasného. Cítím se tam komfortně a je mi tam fajn.

Proč jsi začal s trampingem a co v tom trampingu osobně vidíš?

Já tam vidím hlavně to přátelství, vždy trampové fungovali jako jedna rodina. Máte svoji rodinu, ale trampové jsou taková druhá rodina, je to vlastně uniknutí z reality a je to něco, co většina lidí nedělá a trampové jsou menšina, která si užívá tu přírodu.

Co se týká tvé aktivity, jak často třeba vyrážíš?

Tak samozřejmě to je podle času, práce, školy a podobně, ale snažím se dost často jezdit.

Jak vnímáš stav tramské komunity v Královéhradeckém kraji? Třeba její otevřenost vůči osobám mimo komunitu?

Řekl bych, že bychom to museli rozdělit na věkové kategorie. Podle mě třeba starší lidi, 60, 70 let jezdí hodně, protože ten trampung byl dřív populárnější a ty lidi kolem 30 taky ještě jezdí, ale méně. V mé kategorii je těch lidí málo, hrozně málo.

Jak si osobně myslíš, že jsou otevření ke komunikaci s vnějším? S osobami mimo komunitu?

Jsou lidi, kteří trampy odsuzují a jsou lidé, kterým se to líbí. Já na vandry občas tahám své přátele ze života a mám pár přátel, které to doopravdy začalo zajímat a začali jezdit kvůli tomu, že se mnou vyjeli na jeden potlach a je to pak o tom, jaký je to potlach a ten první dojem u lidí, mastňáků, jak my jim říkáme, hraje velkou roli.

Jak hodnotíš stav uvnitř komunity, jestli ta komunita komunikuje, nebo naopak jsou rozbroje, nebo nejednotnost?

Řekl bych, že komunita je vnitřně dobrá, ale co mě štve občas na akcích a bohužel se nám to stává i na ranči, že lidi si hrajou na trampy. Neříkám, že člověk musí mít maskáče, ale oblékne se do maskáčů, přijede na akci, něco tam ukradne a odjede a bohužel ty krádeže jsou větší. Dokonce znám případ, kdy ze stožáru zmizela vlajka a nikdo ji nikdy nedohledal.

Co v současné době, v rámci KH kraje považuješ za největší riziko pro komunitu? Co tu komunitu může nejvíce ohrozit, vně i uvnitř?

Bohužel z většiny případů asi ochranáři. Protože oni jdou proti těm trampům, ničí jejich stavby, i když vlastně ti trampové tu přírodu vlastně neničí. Snaží se ji chránit.

Vidíš konkrétní nedostatky, nebo naopak přednosti v chování tramské komunity, nebo v její prezentaci?

Být trampem tě naučí být v přírodě a přežít. Kdyby se něco pokazilo, tak my jako komunita jsme schopni teď odejít z domu a v té přírodě přežít pár dní, týdnů, což bych řekl, že by to někteří lidé mimo komunitu nemuseli dát.

A nějaká rizika, co by ohrožovaly existenci komunity, nebo tramping jako takový? Co by mohlo vrhnout negativní nebo pozitivní pohled na komunitu.

Ten negativní stín na trampy hází ochranáři, že například podpalují lesy, a tak podobně, i když to tak není. Dokonce jsme byli několikrát na vandrech a viděli jsme tam jen tak podpálený oheň. Prostě jsme stáli a čekali, až odejdou turisté, kteří tam nechali oheň a odešli a pak samozřejmě vidíte v těch televizích, jak trampové podpalují lesy, což vlastně není tak úplně podle mě tak častá pravda.

Máš osobní negativní nebo pozitivní zkušenost s propagací trampingu a tramské komunity?

Mám, znal jsem jeden flek, kde kamarád měl srub a dal foto na sociální síť a přijel tam za měsíc a u srubu chyběly dveře, vnitřek vykradený. Hodně lidí prozrazuje GPS souřadnice, protože například Roverky jsou celé GPS zaměřené a běžně člověk na Google najde, kde je jaký kemp. To je podle mě hrozně špatně. Takhle si ho dokážou najít i turisté a všichni.

Napadlo tě třeba, jakou motivaci ti lidé v tom zveřejňování mohou mít?

Chtějí se pochlubit, že jezdí na ty hezký místa a já taky fotím fotky a hodím je třeba na sociální síť, ale napíšu třeba, když jedu na broumovky, tak napíšu Broumovské stěny, třeba vandr Broumovské stěny, kdo chce, tak si to najde. Komu věřím a opravdu vím, že to je tramp a že jezdí, tak mu třeba i řeknu, kde ten kemp je, nebo ho tam i dovedu, ale musím tomu člověku věřit, abych pak nepřišel na to místo a nezjistil, že tam nic není.

Vnímáš konkrétní překážky v budoucím vývoji trampingu? Nebo celkově v zachování těch tramských hodnot?

Vývoj je bohužel na té menšině lidí, co tu je. V mé věkové kategorii, a pokud se nenajdou lidé, kteří začnou jezdit, tak to pomalu podle mě bude vymírat a nelíbí se mi to. Nejsem s tím spokojený, že by to mělo vymřít. Tramping je něco krásného.

Jak hodnotíš aktivitu vašeho oddílu?

Dřív byla mnohem lepší, my jsme tramský oddíl a děláme také netramské věci, snažíme se obstarávat ten ranč, i když je to občas složitý. Snažíme se sem jezdit.

Jak hodnotíš komunikaci v oddílu?

Je skvělá, my opravdu se bereme jako bratři, kdy jeden potřebuje pomoci, tak mu ostatní jdou pomoci.

Jak vaše skupina komunikuje s vnějším světem, pokud vůbec?

Když jsme na vandrech, tak většinou jiný trampy potkáme. Pokud jsou to dobří trampové, tak s námi zůstanou, ale když je to skupina trampů, kteří tam nechají třeba ten rozdělaný oheň, nebo se opijou alkoholem, a pak se chovají nevhodně. Je to o lidech.

Jaké komunikační portály používáte pro komunikaci? Mezi sebou, nebo ven?

Mezi sebou samozřejmě sociální sítě, telefony. Máme i na facebookovou skupinu, kde nám vedoucí hází akce. Já jezdím jak s oddílem, tak mimo oddíl. Je to jak kdy, protože já jezdím i na potluchy, kam oddíl moc nejedí, protože kluky ty potluchy nebaví. Já v tom vidím tu pozitivitu, kdy se tam seznamuju s dalšími lidmi, další kamarádi, další pozvánky na akce apod. S venkem komunikujeme také pomocí sociálních sítí, protože tam vedoucí hází fotky z vandrů, akcí. Kamarádi sem mohou přijet, když tu děláme akce, zabíjačky, trampské Vánoce, jednou za 5 let tu dělají oheň, a to je něco skvělého.

Jakým způsobem si myslíš, že váš oddíl šíří povědomí o trampské kultuře, nebo o samotné existenci trampingu? Propagujete ho nějakým svým způsobem, ať už aktivně, nebo pasivně?

Propagujeme ... Děti přichází a odchází. Většinou jsou v oddíle kluci a prostě je to přestane bavit, odejdou. Vedoucí shání děti, nebo příbuzné kluků, co tu jsou, nebo kluky ve škole. Nějací znají někoho. Je to složitý, děcka nechtějí povětšinou jezdit na vandry, protože to neznají, rodiče je k tomu nevedou. Je to složitý.

Jak ty osobně hodnotíš snahu ten tramping zapsat na Seznam nemateriálních statků?

Líbí se mi to, protože v tu chvíli ochranáři nebudou mít takovou moc, jakou proti trampům mají, a to že ji mají významnou. Jsou proti trampingu, a to je špatný.

Vidíš osobně potenciál pro tramping, kdyby už byl zapsaný, k čemu by to mohlo vést. Pozitivní, nebo negativní?

Mohlo by to pozvednout tramping na vyšší úroveň, protože se o něm dozví více lidí a třeba i z toho mastňáckého světa by se mohli vrátit k trampingu. Jde o to, jestli ti lidé nebudou vyhledávat těch kempů více, když to bude známější.

Ted' jsem se chtěl právě zeptat, jestli máš nějaké obavy z toho, že by to bylo zapsané na Seznam?

Bude o tom vědět více lidí a mohlo by se do toho víc lidí (převlečených trampů) dostávat. Jde o to, jestli to pomůže, nebo to zhorší.

Ještě tě napadají pozitivní nebo negativní dopady pro tramping jako takový, nebo pro komunitu, konkrétně třeba pro váš oddíl?

Bylo by těch lidí víc a jde o to, jestli by bylo víc těch převlečených trampů, nebo těch trampů, kteří by se k tomu vrátili a začali jezdit.

Informátor č. 7

Rád bych se tě rád zeptal na tvůj trampský background, kdy si třeba začal, jak ses k trampingu dostal, jak často seš třeba aktivní?

No, záleží, jestli trampský akce nebo vandry, ale tak jednou za 14 dní si myslím, že to vyjde. Bud' někde na akci podpořit někoho nebo někoho vidět. Ale jestli se počítá třeba i trampská voda, to jsme hodně často. A dělám to 26 let zatím a aktivně všechno.

A jak ses k tomu dostal? Kdo tě k tomu přivedl?

To bylo na základce ještě. Starej trempík, tak jsem se tam vmísil a jezdil jsem se starýma a to zůstalo. Hlavně fleky jsem s nimi objížděl ve skalách.

Jak ty osobně vnímáš stav komunity v Královéhradeckém kraji? Co se týká její otevřenosti vůči osobám a institucím mimo komunitu? Myslíš, že ta komunita komunikuje směrem ven?

Určitě moc ne.

Proč si třeba myslíš něco takového?

Nemají to zapotřebí a já taky ne, když o mě vědí, tak sem tam mě osloví nějaké noviny, nebo i trampové. Trošku spolupracujeme, takže když je něco o trampingu potřeba, tak taky o tom vím.

A jak hodnotíš stav uvnitř komunity, jestli jsou tam dobré nebo špatné vztahy, komunikace mezi osadami a jestli funguje nějaká spolupráce, nebo jak jsou aktivní ty osady?

Osady se navštěvují a znají se mezi sebou, ale že by se vyhledávali, to ne. Spíš někdo někam přijede, a bud' se seznámí, ale přijde mi, že to je už zakořeněný, že by něco nového vznikalo minimálně.

Jsou do toho třeba nějak zakomponovaný i trampové samotáři?

Jo, to je automatický, to se napojuje.

Co považuješ v současné době za největší rizika pro trampskou komunitu vně nebo uvnitř té komunity?

Vůbec netuším rizika, spíš to stárne, že by přibývali noví, to ne. To, co mi vadí, tak jsou ty veřejný sítě, díky tomu můžou i zanikat staré i nové fleky. To je možná takový riziko, kdysi to lidi věděli. Ted' je riziko, že i trampové to prozrazují. Nevědomky třeba Roverky. Pokud jsou označený všechny fleky a píšou to lidé, že ty fleky našli na internetu, že to tam dávali trampové a na ten popud to našli, ukázali ty souřadnice, takže i ty trampové si za to mohli sami.

Když se podíváš na chování trampské komunity, její prezentaci nebo komunikaci směrem ven. Vidíš zásadní konkrétní nedostatky? Třeba v tom chování té komunity, které by mohly pozitivně nebo negativně ovlivnit to, jak se na ni vnější svět dívá?

Nevím, já to moc nesleduju víc, já jsem úplně mimo to.

Když se podíváš na propagaci trampingu a tramské komunity, zažil jsi osobní, pozitivní nebo negativní zkušenost? Ať už třeba chtěnou nebo nechtěnou.

Když jsou tramské akce, jako jsou festivaly, tak to plakáty jsou, ale tím to asi končí.

Když se podíváš na tramping, jaký v současné době je, vidíš konkrétní překážky, které by bránily budoucímu vývoji?

Já si myslím, že to pomalinku asi zanikne. Hodně v tom jsou děti bývalých trampiků.

Jak hodnotíš aktivity oddílů v rámci tramské kultury?

Znám je dvacet let, vedoucí oddílů v tom jede hodně i postaru, základy woodcraftu. Je hodně v povědomí. Vím, že i v civilu dělal akce, ale dělali to i trampové. Nábory byly ve školách, aby přišli trampové. Snaží se a kdo o něm ví, tak tam dává děti, aby měly nějaký pohyb a povědomí o přírodě.

Jak hodnotíš, když se podíváš na lidi v tom oddílu, jak hodnotíš komunikaci toho oddílu směrem ven i v té skupině?

Směrem ven většinou komunikuje vedoucí a uvnitř tam to mezi sebou funguje.

Máš povědomí, jaký komunikační portály mezi sebou používají?

Určitě mají facebook, facebookové stránky, ale tam jsem nikdy nebyl. Pak má svoje stránky, tam mají fotky z akcí, a tak sem tam kouknu. Určitě budou mít něco moderního.

Myslíš si, že oddíl nějakým způsobem šíří povědomí o tramské kultuře nebo samostatných existenci trampingu?

Určitě.

A jakou formou myslíš?

Většinou to je, že jsou ve společnosti v povědomí. Že by chodili někam do civilu, tak to minimálně. Spíš mezi sebou, když přijdeme někam na akci, tak pokecají, pozvou na svoje akce, tak to je častý.

Jak hodnotíš snahu zapsat tramping na Seznam nemateriálních statků lidové kultury.

Řečeno už to je dávno v povědomí. To je 100 let stará historie a všichni to berou, že to je nehmotné dědictví národa. Jsme výjimka v tomhle ve světě. A myslím si, že v tom nebude problém.

Vidíš osobně potenciál v tom, že by se ten tramping zapsal, že by v tom mohla být nějaká výhoda, nebo naopak nevýhoda?

Výhoda si nemyslím, nevím.

Máš konkrétní obavy ohledně toho umístění trampingu na seznam?

Nebál bych se toho, ale už i teď to pociťuju, že to je něco jako skanzen, ten tramping.

Další konkrétní rizika tě napadají pro ten tramping? Pokud by na tom seznamu potenciálně byl.

Nemyslím si. Pokud bychom předpokládali, že ten tramping je zapsaný na ten seznam, nemyslím si, že by to mělo pozitivní nebo negativní dopad na kulturu nebo na komunitu, že by jí to třeba nějakým způsobem změnilo.

Podklad pro zadání BAKALÁŘSKÉ práce studenta

Jméno a příjmení:	Pavel Břeň
Osobní číslo:	I2000697
Adresa:	Jabloňová 822, Chrudim – Chrudim IV, 53701 Chrudim 1, Česká republika
Téma práce:	Tramping jako nehmotné dědictví Královéhradeckého kraje a jeho současná i potenciální role v cestovním ruchu tohoto regionu
Téma práce anglicky:	Tramping as an intangible heritage of the Hradec Králové Region and its current and potential role in tourism in this region
Jazyk práce:	Čeština
Vedoucí práce:	doc. Ing. Martina Pásková, Ph.D. Katedra rekreologie a cestovního ruchu

Zásady pro vypracování:

Cíl práce: Zjistit postoje konkrétní trampské komunity v Královéhradeckém kraji k záměru zapsat tramping na Seznam nemateriálních statků tradiční lidové kultury Královéhradeckého kraje s cílem podpořit udržitelný rozvoj cestovního ruchu a environmentální osvětu. Identifikovat očekávání a obavy spojené s možným zápisem.

Metodický postup

Výzkumná strategie: Kvalitativní

Metody: Případová studie – zúčastněné pozorování, fotodokumentace, polostrukturované rozhovory, rozbor získaných dat pomocí metody zakotvené teorie (GTM, Ground theory method)

Osnova práce:

1. Úvod
2. Cíl a metodický postup práce
3. Teoretická východiska
 - Tramping oby součást kultury
 - Tramping oby nehmotné dědictví
 - Cestovní ruch založený na pobytu v přírodě
4. Případová studie
 - Charakteristika trampingu v KHK
 - Charakteristika řešení trampské osady
 - Výsledky výzkumu
5. Diskuse a shrnutí výsledků
6. Doporučení pro výzkum i praxi
7. Závěr
8. Seznam zdrojů
9. Přílohy

Seznam doporučené literatury:

- BARKER, Chris. Slovník kulturních studií. In: SMOLÍK, Josef. Subkultury mládeže: uvedení do problematiky. Vyd. 1. Praha: Grada, 2010.
- Heřmanský, Martin – Novotná, Hedvika. Hudební subkultury. In: Janeček, Petr (ed.).
Folklor atomového věku. Kolektivně sdílené prvky expresivní kultury v soudobé české společnosti, 2011, s. 89–110.
- HURIKÁN, Bob. Dějiny trampingu. 2. Praha: Novinář, 1990.
- JAKEŠ-KAYMAN, K. Woodcraft, skauting a osmdesátiletý český trampingu (1912 – 1992). České Budějovice. Rukopis.
- JANDOUŘEK, Jan. Úvod do sociologie. Vyd. 2. Praha: Portál, 2009, 232 str.
- K.F.T.P. Trampské archivy K.F.T.P.: Archiv trampských osad [online]. Kamarádi festivalu trampských písní. Dostupné z: <http://archivy.kftp.cz/ato/>
- MARADA, Radim. Kultura protestu a politizace každodennosti. Praha: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2003.
- MOIDL Zdeněk, MOIDLOVÁ Olga, J. Smlsa: Kronika východočeského trampingu – Chrudimsko 1912–2008, 2008.
- MOLÍK, Josef. Subkultury mládeže: uvedení do problematiky. Vyd. 1. Praha: Grada, 2010. ŠIBÍČKOVÁ, Bc. Dana. Tramping a ekologie. Brno, 2009. Diplomová. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně.
- POHUNEK Jan. Kultura trampů. In: BITTNEROVÁ, Dana, JANEČEK, Petr (ed.). Folklor atomového věku: kolektivně sdílené prvky expresivní kultury v soudobé české společnosti. 1. vyd. Praha: Národní muzeum, 2011.
- POHUNEK Jan. Století trampingu. Praha Národní muzeum 2018, 120 str.
- POHUNEK Jan. Konflikty českého trampingu. In: Historická sociologie 2, 2011, s. 95-106
- POLOUČEK, Bc. Oto. Brněnské trampové v období tzv. normalizace. Praha, 2015. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze.
- RADA, V., ŽÁK, J. (1957): Bohatýrská trilogie. SNKLHU Praha, 278 s.
- TYŠLOVÁ, Mgr. Irena. Tuláci, dobrodruzi a vikendovní romantici: Fenomén trampingu a jeho reflexe většinovou společností v kulturologické perspektivě. Praha, 2008. Rigorózní práce. Univerzita Karlova v Praze.
- URBÁNEK, Vojtěch. K některým otázkám trampingu v perspektivě sociologie. Praha, 2009. Diplomová. Univerzita Karlova v Praze.
- VÁGNER, J., PROCHÁZKA, P. (2004): Vývoj českého trampingu a budování trampských osad. In: Vágner, J., Fialová, D. a kol.: Regionální diferenciacie druhého bydlení v České republice. UK PFF KSGRR, s. 58-69.
- VÁGNER, J. Tramping a trampské osady v Česku, s. 24–25. In: Geografické rozhledy: Geografie sportu, 2011-2012, 21(4). Dostupné [online]: <http://geography.cz/geograficke-rozhledy/wp-content/uploads/2012/04/24-25.pdf>
- Velký sociologický slovník (1995). Karolinum Praha, 1627 s.
- VINKLÁT, Pavel D. Kronika trampingu v Jizerských horách 1934-2004. Vyd. 1. Liberec: Knihy 555, 2004, 247 str.
- WAIC, Marek a Jiří KÖSSL. Český trampingu 1918-1945. Práh-Ruch, Liberec, 1992, 116 s

Podpis studenta:

Datum:

Podpis vedoucího práce:

Datum:

© IS/SIAG, Portál – Podklad kvalifikační práce, brepa1, 23. dubna 2023 16:47